ORTOGRAFIA CATALANA

ANNA MARIA RIBAS MARGARIT

Anna M. Ribas Margarit

ORTOGRAFIA CATALANA

GLOSSARI BÀSIC A ASSOLIR

NIVELL BÀSIC	NIVELL MITJÀ	NIVELL AVANÇAT	NIVELL SUPERIOR
Grafia a/e àtona	**Dièresi**	**Les cometes**	
Grafia o àtona	**Guionet**	**Els claudàtors**	
Grafia e/o tònica	**El punt i coma**	**Altres signes: / ***	
Accentuació i accent diacrític	**Els dos punts**	**Sigles, símbols i abreviacions**	
Apòstrof i contracció	**Els punts suspensius**	**Majúscules i minúscules**	
Oclusives	**El parèntesi**		
Fricatives	**El guionet de puntuació**		
Africades , lletres X I H			
Laterals, vibrants I nasals			
El punt i seguit/ i a part			
La coma			
El punt d'interrogació			
El punt d'exclamació			

INFORMACIÓ TEÒRICA

OPTIMOT (consultes de dubtes lingüístics). http://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html

Orientacions del Dep. Ensenyament per a la millora de l'ortografia. http://www.ara.cat/societat/ortografia_ARAFIL20141104_0002.pdf

Bona ortografia sense esforç (neurolingüística, Daniel Gabarró) http://www.edudigital.es/i18n/ca/

Diftongs i accentuació. http://www.uoc.edu/serveilinguistic/criteris/ortografia/accentuacio.html#diftongs i http://www.uoc.edu/serveilinguistic/criteris/ortografia/accentuacio.html#tipus

Signes de puntuació: http://www.uoc.edu/serveilinguistic/criteris/ortografia/signes.html (UOC)

Signes de puntuació: http://www3.udg.edu/sling/portal/criteris/puntuacio/signes_puntuacio.htm (UdG)

Signes de puntuació: http://www.upf.edu/leupf/05signes/1princ.htm (a Universitat Pompeu Fabra)

Signes de puntuació: http://parles.upf.edu/llocs/cr/catacd/puntuact.htm (Universitat Pompeu Fabra)

EXERCICIS AMB SOLUCIONARI O INTERACTIUS

Ortografia en diversos nivells: http://www.edu365.cat/primaria/muds/catala/ortografia/ (primària)
http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/activitats.htm (secundària)

GALÍ (autoaprenentatge) http://clic.xtec.cat/gali/

POSA'T A PUNT (autocorrectius9 http://www.xtec.cat/~mibanez1/exerci.html

Itineraris d'ortografia de la Generalitat de Catalunya, nivell de suficiència: http://aplicacions.llengua.gencat.cat/itineraris-aprenentatge/suficiencia/scl/scl5/scl5.htm

Itineraris d'ortografia de la Generalitat de Catalunya, nivell intermedi: http://aplicacions.llengua.gencat.cat/itineraris-aprenentatge/intermedi/icl/icl5/icl5.htm

ENXANETA.INFO http://enxaneta.info/index1.php

ORTOCAT ARAGONES http://usuaris.tinet.org/aragones/ortocat/

NIVELL C DE CATALÀ (2n de Bat) : https://llenguacat.wikispaces.com/file/view/Nivell%20C%20de%20Llengua%20catalana.pdf/300726258/Nivell%20C%20de%20Llengua%20catalana.pdf (inclou el solucionari)

Més exercicis: http://www3.uji.es/~sifre/llengua1/l1exercicis/llengua1exercicisquadres.html

Signes de puntuació (punt i coma) http://www.edu365.cat/primaria/muds/catala/ortografia/ci05.htm

Signes de puntuació i majúscules http://www.edu365.cat/primaria/muds/catala/ortografia/cm02.htm

Signes de puntuació http://www.edu365.cat/primaria/muds/catala/ortografia/cm05.htm

Signes de puntuació dep. justícia http://www.gencat.cat/justicia/llengjur/teoria/tema4.html

Signes de puntuació http://www.ua.es/personal/hector/Puntueu.pdf i solucionari: http://www.ua.es/personal/hector/puntueucorreccio.pdf)

Signes de puntuació http://cultura.gencat.cat/llengua/itineraris-aprenentatge/intermedi/icl/icl2/icl23/icl23.htm

Corrector ortogràfic en línia https://www.softcatala.org/corrector

Dictats. http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/dictats/index.htm

Dictats: http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/aprendre_catala/recursos_aprendre_dgpl/dictats_noucanal

VINCLES (autoaprenentatge per a nouvinguts) http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/vincles/index.htm

PARLA.CAT (autoaprenentatge per a nouvinguts) http://www.parla.cat/pres_catalaenlinia/AppPHP/login/index.php

SPEAKCAT (autoaprenentatge per a nouvinguts) http://www.intercat.cat/speakcat/index.html

EXERCICIS SENSE SOLUCIONARI

PARAULES I LLIBRES https://llenguacat.wikispaces.com/EXERCICIS+ORTOGRAFIA

PER AMPLIAR EL TEMA

ARAGONES http://usuaris.tinet.org/aragones/gramaticat/fonetica.htm

ORTOGRAFIA- NIVELL BÀSIC- LES VOCALS

Grafia a/e àtona [a] [ɛ] [e] [ə]

POSICIÓ FINAL:

- Vocal neutra: els noms/adjectius masculins acaben en –e i els femenins en –a : *Mestre, mestra*

EXCEPCIONS

MOTS MASCULINS EN –A

- -arca:*monarca, jerarca* -cida: *suïcida, parricida* -ista: *equilibrista, surfista* -ma: *tema, poema*
- -ta: *paleta, poeta* Altres casos: *belga, dia,*

MOTS FEMENINS EN –E: *base, imatge, Carme*

PLURALS

Vocal neutra: els noms/ adjectius plurals acaben en –es: *Mestres, cases, fletxes* .**ATENCIÓ**! ortograf:

- *c > qu: arca/arques* *ç > c: adreça/adreces* *g > gu: alga/algues* *j > g: granja/granges*
- *qu > qü: pasqua/ /pasqües* *gu > gü: aigua/ aigües*

LA VOCAL NEUTRA ALS VERBS:

- Els verbs acaben en –a en posició última i en –e en posició penúltima: *Canta,Canten, Canteu,*
  ATENCIÓ!als canvis ortogràfics*: adequa-adeqües, escurça-escurces, rasca-rasques*

EXCEPCIONS

- Formes d'imperatiu i present: *corre,vine,omple*
- Formes d'infinitiu 2a Conjugació: *creure,seure ,*

POSICIÓ DINS EL LEXEMA

- Si la vocal neutra està al lexema, es posa la mateixa lletra que al mot primitiu (on és tònica): *Taula- tauleta, Teula- teulada*
- Si és verb , la mateixa lletra que la 1a/3a p.sing. present d'indicatiu: *Neda-nedaria*

EXCEPCIONS

- Els verbs TREURE, NÉIXER, JEURE fan e si el lexema és tònic i a si és àton : *Trec-treure*, però *traiem, trauria*
- També hi ha altres verbs amb alternàncies: HAVER,FER, CAURE,SABER : *sé-sabem, féu-faré, cau-quèiem*

TERMINACIONS INVARIABLES

- Són indistintament masc. i fem . (invariables) els noms/adj. acabats en:
  -aire: xerraire,llenyataire *-ble: amable,feble* *-me: infame,enorme* *-ne: solemne,perenne*
  -e: alegre *-a: belga* *-ista: comunista*
- Són invariables, igualment, mots en –es per al singular i el plural:
  -Mots generals: *àlies, atles, càries, judes, mecenes, messies, pàncrees*
  -Compostos: *comptagotes, milhomes, obrellaunes, penja-robes, portamonedes,*
  -Topònims: *Banyoles, Begues, Bigues, Centelles, Amazones, Atenes, Canàries,*
  -Antropònims: *Carles, Elíes, Isaïes, Maties*
- Finals –as, en singular: *Atlas (muntanyes), Eneas*

LA NEUTRA A MANLLEUS I COMPOSTOS

- S'escriuen amb e els inicis de neologismes anglesos en s-: *autoestop,escàner,*
- I comencen amb e el segon element de molts mots compostos, i no la podem treure: *Barbaespès, desesperança, inestable,semiesfèric*

EXCEPCIONS

Compostos sense e inicial, quan vénen del llatí i el grec: *circumspecte, substrat, inscriure, telescopi*

ATENCIÓ! diferenciacions de terminacions i de significat:

Acte-acta, afecta-afecte , avantatja-avantatge, basa-base, cabra-cabre , centra-centre, compta-compte , conducta-conducte, dubta-dubte, entra-entre , entusiasma- entusiasme, especial-espacial

EXCEPCIONS- DIFERÈNCIES

CATALÀ-CASTELLÀ

Generalment, els mots cultes coincideixen a/e àtones amb el corresponent mot castellà (*eludir, astut, menor*), però hi ha mots que s'escriuen amb lletra contrària del castellà:

(cast a>cat e, cast e> cat a)

Adivinar-endevinar Afeitar- Afaitar Albaricoque-albercoc Añorar-enyorar Asamblea-assemblea
Asesino-Assassí Avería-avaria Barniz-vernís Cenefa-sanefa Cepillo-Raspall
Cerdeña-Sardenya Delante-Davant Detrás-darrere Disfrazar-disfressar Embajada-ambaixada
Ensalada-Amanida Espárrago-espàrrec Evaluar-avaluar Maravilla-Meravella Monasterio-Monestir
Nacimiento-Naixement Nadar-nedar Pescadero-Peixeter Polvareda-polseguera Puntiagudo-punxegut
Rebaño-ramat Rencor-rancor Trabajo-treball Ventaja-avantatge

Grafia o/u àtona [ɔ] [o] [u]

POSICIÓ FINAL:

- O àtona: els noms/adjectius acaben en –o /-u; i si és un diftong, sempre amb –u: *Carro, Individu, riu*

PLURALS

- àtona: els noms/adjectius plurals acaben en –os/-us, especialment si en singular acaben en consonant: *Carros, Individus*
- Certes combinacions tenen dues possibili-tats (+ s i +os): -sc,-st,-xt,–ig :*Texts-textos, frescs-frescos, roigs- rojos*

LA O ÀTONA ALS VERBS:

- La 1a persona del sing del present Ind. acaba en –o i la segona del plural en –u: *Corro, omplo, correu, ompliu,*

POSICIÓ DINS DEL LEXEMA

- Si la o àtona està al lexema, es posa la mateixa lletra que al seu mot primitiu (on és tònica) : *pont- pontet*
- Si és verb , la mateixa lletra que la 3a persona del singular del present d'indicatiu *Toca-tocaria, Moca-mocaràs*

- ELS PSEUDO-DERIVATS, manllevats directament del llatí, tenen arrels diferents: *boca-bucal, cloure-exclusiu, cònsol-consulat, corba-curvatura,córrer-ocurrència, doble-duplicar, dolç-dulcificar, fondre-fusió, forc-bifurcar, jove-juvenil, home-humà, moc-mucosa, món-mundial, nodrir-nutrició, ós-úrsid, pèndol-pendular, ploma-plumífer, pols-expulsar, porgar-purgatori, sorgir-insurgent, títol-titular, volcà-vulcanisme*

EXCEPCIONS

- Els verbs COSIR, COLLIR, ESCOPIR, TOSSIR i SORTIR escriuren o quan és àtona i u quan és tònica: *cuso-cosiré, cullo-colliran*
- Els verbs PODER i VOLER fan o quan és àtona i u àtona en present de Subjuntiu i Imperatiu: *podia-puguem, voldrem-vulgueu.*

TERMINACIONS INVARIABLES

- Hi ha noms invariables en –us en singular i plural: *un globus-tres globus, virus, cactus, focus, tipus, porus, eucaliptus, fetus*
- Finals en –os: *caos*

POSICIÓ FINAL:

ATENCIÓ! Hi ha paraules que diem malament perquè fem barbarismes acabats en -o: *bomber, barat, cangur, casc, gest, indi, rar, regal, retrat, semàfor, telèfon, tub, Antoni*

EXCEPCIONS- DIFERÈNCIES CATALÀ-CASTELLÀ

Generalment, els mots cultes coincideixen o/u àtones amb el corresponent mot castellà (*moral,mural*), però hi ha mots que s'escriuen amb lletra contrària del castellà: (cast o> cat u, cast u> cat o)

Aburrirse- avorrir-se	*Bofetada-Bufetada*	*Bolsillo-Butxaca*	*Brújula-Brúixola*	*Butifarra-botifarra*
Cartulina-cartolina	*Cubrir-cobrir*	*Cumplir-Complir*	*Embutido-Embotit*	*Esdrújula-Esdrúixola*
Foco-Focus	*Juventud-Joventut*	*Montaña-Muntanya*	*Montar-Muntar*	*Pluma-Ploma*
Pudrir-Podrir	*Riguroso-Rigorós*	*Rótulo-Rètol*	*Ruiseñor-Rossinyol*	*Soberbia-Supèrbia*
Sobornar-Subornar	*Sofocar-Sufocar*	*Soportar-Suportar*	*Sufrir-Sofrir*	*Surgir-Sorgir*
Suspiro-Sospir	*Título-Títol*	*Tobilllo-Turmell*	*Triunfo-Triomf*	*Tumba-Tomba*

Viudo-Vidu

Grafia e/o tònica [ɛ] [e] [ɔ] [o]

La *e* sol ser oberta en la majoria de paraules amb *e* accentuada:

- Numerals: *vuitè, novè, desè, centè*
- Gentilicis: *anglès, francès, aranès*
- Comarques: *Barcelonès, Gironès*
- Participi del verb acabat en –metre: *comès, admès,*
- Participi dels verbs acabats en -endre: *comprès,atès*
- Mots aguts: *alè, amè, cafè, comitè*
- Mots plans: *cèntim, cèrcol, pèsol,*
- Mots esdrúixols: *comèdia, paciència, cèlebre, etcètera*

La o és oberta a:

- Alguns mots aguts: *això, allò, arròs,*
- La majoria de plans: *sòcol, lògic,*
- La majoria d'esdrúixols: *pseudònim, còlera, colònia,dòmino, còpia, òpera,*
- Participi de CLOURE i derivats: *conclòs, desclòs, exclòs, inclòs reclòs*

La e sol ser tancada en aquests casos:

- Paraules derivades de BÉ: *gairebé,*
- El futur, passat simple i imperfet de subjuntiu: *tallaré, pogués, tallessim,*
- El present d'indicatiu i imperatiu de TENIR, VENIR i derivats: *té, esdevé*
- 3ª p. sing Present Ind. d'ENCENDRE I verbs acabats en –tendre: *encén*
- Noms i adjectius que fan el plural en –essos: *ingrés, procés, accés, excés (*Excepte *xerès, interès, espès)*
- Certs infinitius i derivats: *néixer,*
- Imperfet Ind. ÉSSER: *érem, éreu*
- Altres: *claqué, consomé, clixé*

La o sol ser tancada a:

- La majoria de mots aguts: *cançó, botó*
- Alguns plans: *estómac*
- Alguns esdrúixols: *fórmula, pólvora*
- Formes del verb ésser: *fóra, fórem, fóreu, fóssim,*
- Infinitiu CÓRRER i els seus compostos: *recórrer, escórrer*
- Alguns mots: *estómac, góndola*

ATENCIÓ! cal notar la diferència de significat i so entre: *Després-després; Marqués-marquès, Serè-seré*

...

ORTOGRAFIA- NIVELL BÀSIC- L'ACCENTUACIÓ I L'ACCENT DIACRÍTIC

TONICITAT-ATONICITAT

- Els mots pol.lisílabs tenen una síl.laba tònica, dita més forta, i la resta són àtones , i les diem més fluixes.
- Alguns pol.lisíl.labs, compostos i adverbis en –ment tenen dues síl.tòniques: *po-bra-ment, gra-ta-cel*
- Els mots monosíl.labs poden ser tònics (*pa, sal, món*, pronoms forts –*ell,jo,tu*-) o àtons (preposicions febles-*a,de,per*-articles-*el,els,la*-, contraccions –*al,del,pels*-, pronoms febles –*em,et,es,ens,li,los*-, possessius àtons -*mon, ta*-, conjuncions, -*i,si,o,ni,que*-, i el pronom relatiu *que*)

AGUTS, PLANS, ESDRÚIXOLS

Segons la posició de la síl.laba tònica distingim entre:

- Mots aguts: la síl.laba tònica en última posició: *sol, però. algun, Ramon, tindran*
- Mots plans: en penúltima posició: *llapis, arcàngel, examen, fenomen, dia*
- Mots esdrúixols: en antepenúltima posició o anterior: *fàbrica, pel.lícula*

ACCENT GRÀFIC

- La lletra a , si s'ha d'accentuar, sempre duu accent obert o greu: mànec,anà
- Les lletres i/u, sempre tancat o agut: *oportú, nínxol*

  Les lletres e/o , obert o tancat en funció de com sonen (obertes o tancades): *seré-serè; però-porró*

QUAN S'ACCENTUEN ELS MOTS AMB ACCENT GRÀFIC?

- Els mots aguts acabats en vocal, que no sigui diftong, vocal +s, en/in: *allà, allò, allí, espès, cabàs, entén*
- Els mots plans que NO acabin en vocal, vocal+ s, en/in. Per tant, en diftong, qualsevol consonant que no sigui essa, etc: *pràctic, anàveu*
- Tots els esdrúixols: *àmfora, còpia, farmàcia, bústia, república, paciència, química, memòria, península,*
- No s'accentuen mots estrangers sense adaptar: *fondue, apartheid, sui generis*

ACCENTUACIÓ EN ELS MOTS COMPOSTOS

- Els adverbis en –ment agafen la forma femenina de l'adjectiu i conserven l'accent: *Contràriament, ràpidament.* Els compostos amb guionet conserven tots els accents anteriors: *mà-llarg, no-violència, pèl-roig, sud-africà*

ACCENT DIACRÍTIC

- Quan dues paraules s'escriuen igual i tenen significats diferents, una d'elles agafa un accent diferenciador:

Bé-be	*Bóta-bota*	*Déu-deu*	*Dóna-dona*
És-es	*Féu-feu*	*Fóra-fora*	*Mà-ma*
Més-mes	*Mèu-meu*	*Mòlt-molt*	*Món-mon*
Móra-mora	*Nét-net*	*Ós-os*	*Pèl-pel*
Què-que	*Sé-se*	*Séc-sec*	*Sèu-seu*
Sí-si	*Sóc-soc*	*Sòl-sol*	*Són-son*
Té-te	*Ús-us*	*Véns, vénen-vens, venen*	*Vés-ves* *Vós-vos*

ATENCIÓ!!
SÓN AGUTS (i diem malament)
Futbol, xandall, handbol, iber, poliglot, Munic, Tibet, Zuric, handicap, ciclop, Nobel, comitè,hoquei,fluor, febril,elit, interval, radar, tiquet, subtil, oceà, zenit,Carpats…

ATENCIÓ!!
SÓN PLANS
Aeròlit, atmosfera, magnetòfon, medul.la, míssil, rèptil, tèxtil, Èdip, Espàrtac, Eufrates, Kíev,Marràqueix...

ATENCIÓ!! S
ÓN ESDRÚIXOLS
Aurèola, díode,diòptria, èczema, olimpíada, ruèola, Àtila, Etiòpia, Hèlsinki, Himàlaia, Pèricles, Tàrraco, ènema,vàlua,període,Tòquio,Àtila...

ATENCIÓ!! TENEN DUES FORMES D'ACCENTUACIÓ: *repòrter-reporter,Dòmino-dominó,saxòfon-saxofon, xofer-xòfer.*

ORTOGRAFIA- NIVELL MITJÀ- LA DIÈRESI

S'ESCRIU SOBRE LES LLETRES I/U QUAN:

- La u de gue,gui,que,qui no és muda: *llengüeta, pingüí, pasqües, aqüífer* (la u de *gua, guo, qua, quo* sona, per tant, no duen dièresi)
- La i/u no formen diftong amb la vocal del costat, sinó hiat: *peüc, suïssa, increïble, diürn, traïdoria*
- Recordem els participis: *agraït, posseït, fruït, beneït*
- Sobre la segona i del Present de subjuntiu els verbs acabats en vocal+ar: *estudiï, actuï, estalviï, canviï, suï,*
- Imperfet d'Indicatiu dels verbs en -uir: *conduïa, produïa, produïen* (però *conduíem, conduíeu)*
- Alguns infinitius de la 1a conjugació: *aïllar, amoïnar*
- Cultismes en –itzar, -tat-al –esa - ina, -ant: *Arcaïtzar, deïtat, esferoïdal, fluïdesa, heroïna,*
- Paraules: *agraïment, assiduïtat, creïble, cruïlla,proïsme*

EXCEPCIONS:

NO POSEM DIÈRESI:

- L'accent preval sobre la dièresi, si es pot posar: *Lluís-Lluïsa, posseíeu-posseïu*
- Al verb acabat en vocal+ir, en Infinitiu, gerundi, futur i condicional: *agrair-agraint-agrairem-agrairíeu* (però sí *agraïm, agraïu, agraïren, agraïres, agraïa, agraïen)*
- Les paraules acabades amb els sufixos –isme-ista: *arcaisme, altruista, egoista, panteisme* (però *proïsme*)
- A les i/u d'un mot que dugui el prefix auto-, anti-, co-, contra-, re- davant: *contraindicat, autoimmune, antiincendis, coincident, reivindicatiu* (no es consideren compostos *reüll* ni el verb reeixir: *reïxo, reïxes, reïx...)*
- En mots compostos i altres: *maternoinfantil, triumvir*
- A les terminacions llatines –us-um: *Màrius, pòdium, aquàrium, mèdium*

...

ORTOGRAFIA- NIVELL BÀSIC- APÒSTROF i CONTRACCIÓ	
POSEM L'APÒSTROF	**NO POSEM L'APÒSTROF**
L'apòstrof representa l'elisió d'una vocal neutra en contacte amb una vocal d'un altre mot: *l'olor d'eucaliptus m'agrada* POSEM UN APÒSTROF: • Article el-la-en-na davant vocal o h, i número començat per vocal: *L'arbre, l'amiga, n'Albert, n'Antònia, l'11, l'1* • Preposició DE davant vocal o h, sense excepcions: *d'hora, d'aquí* • Els pronoms febles entre ells, i amb el verb començat en vocal, amb l'apòstrof el màxim a la dreta possible: *me'n vaig, men'aniré, me n'hi vaig* • EL s'apostrofa davant EN com a L'EN: *L'en traurà.* • Els pronoms febles darrera un verb acabat en vocal, excepte si acaba en diftong: *dóna'm, doneu-me* • Les sigles es consideren un mot: *l'ONU,l'UEFA*, i si la consonant sona amb vocal inicial també. *L'FBI, L'SOS* • S'apostrofa davant paraules en cursiva o entre cometes: *L'"antiguitat" d'aquest concepte*	• L'article la/na davant i/u/hi/hu àtones, sigui nom, adjectiu o verb : *la universitat, la hisenda, la humitat, la insulta, la untaven, na Isabel, na Irene* • Certes combinacions amb certs pronoms febles no s'apostrofen mai: SE+ US , LA+ HI, HI o HO , LI o ELS . *La hi duré,Li ho donaré, se us veu la vora* • Els articles/prep. davant noms de lletres : *la ema, la essa, de ena* • Els articles/prep. davant mot començat amb i de diftong creixent: *el iogurt, la iaia, la hiena, de ioga, de Huelva* • Davant h aspirada: *el hawaià, de hoolingans, la Hillary, de Hitler.* • En certes paraules confuses: *la normalitat- la anormalitat, la una (hora), la ira,* • DEL no s'apostrofa davant cursiva: *Del 'overbooking' en català, se'n diu sobrereserva.* • No s'apostrofa davant sigles començades en consonant: *el DNI, la CE, la CBS* • L'article EN no s'apostrofa amb a/per (però sí amb la prep. De): *dóna-ho a en Pere, és d'en Pere.*
FEM CONTRACCIÓ	**NO FEM CONTRACCIÓ**
• Es contrauen les preposicions febles i els articles definits: Al-als, del-dels, pel-pels, per al- per als: *dóna-ho al pare, als cosins, és del pare, dels cosins, va pel camí, pels camins, és per al gendre, per als gendres.* • De la paraula ca(sa) i l'article definit: *cal Toni, can Fernández, cals Riubot*	• Si la següent paraula comença per vocal o h es desfà la contracció: *de l'arbre, per l'arbre, , ca n'Albert,* • L'article EL no fa contracció amb la preposició quan forma part d'un títol o topònim amb article: *el protagonista d'El falcó maltès*

...

ORTOGRAFIA- NIVELL BÀSIC- LES CONSONANTS

OCLUSIVES

POSICIÓ FINAL DE MOT: P,T,C

- A final de mot escrivim p,t,c (encara que als derivats hi hagi b,d,g): *sap (saber), llop, acudit, amic, naip, cant, rauc, dit , sac, espàrrec, préssec, ànec, càrrec*
- La 1ª p. singular present Indicatiu –nc: *aprenc, estenc, tinc* (malgrat *aprengui,estengui, tingui*

EXCEPCIONS

- Si el mot acaba en vocal àtona o consonant, s'escriu la lletra dels derivats:*Àrab-Aràbia,*
- Mots en –b: *adob, club,*
- Mots en –d: *fluïd, fred,*
- Mots en –etud-itud: *solitud, quietud,*
- Mots en g: *buldog, mag,*
- Mots en –leg, -log, fug: *biòleg, demagog, pròfug*

T FINAL MUDA

- Gerundis en –nt: *somiant*
- Adjectius en –nt: *cantant, ajudant*
- Adverbis en –ment: *hàbilment*
- 3a persona de plural sempre sense –t: *senten*

EXCEPCIONS

- Mots en –nd: *dividend, sumand, reverend*

Cal distingir: *QUAN* (temps) *QUANT* (quantitat) *TAN* (davant adjectiu i adverbi) *TANT* (darrera verb o davant nom)

LA LLETRA B

- B davant l,r: *moble, braç, problema, sembrat, brut*
- B darrera m: *ambiciós, embenar, embolica, comboi*
- B alternant amb p: *llop-lloba, sap-saber,Rep-rebut*

EXCEPCIÓ

- *Vladimir,Circumval.lació,Tramvia,triumvir*

LA LLETRA V

- V darrera n: *canvi*
- V alternant amb u: *neu-neva*
- V a les terminacions de l'Imperfet d'Indicatiu verbs 1ª conj.: *anava…*
- V en verb haver: *havia*

EXCEPCIONS:

- Pseudoderivats:

Calb-calvície, corba-curvilini, llavi-labial, lliure-liberal, moure-mòbil, cervell-cerebral, escriure-escriba, moure-mòbil ,Provar-probable, núvol-nebulós, avortar-abortiu , Savi-saber

LES VELARS C,G

- C+ a,e, o//qu+ e,i //Qua, quo: *cosa, queixa, quota*
- G+a,o,u// gu+ e,i //Gua,guo: *gat, guerra, guant*

POSICIÓ A FINAL DE SÍL.LABA B,D,G,P,T,C:

- Ab-,ob-sub-subs-bd-bt-bs-: *abdomen, objecte, subjecte, molibdè. Absència,*
- Cap- -pt- -pc- -ps- -pn- op: *capgirar, baptisme,psicologiapseudònim, eclipsi corrupció, hipnòtic*
- Ad-: *advocat,adjecti*
- -tg-tj-tll-tm-tn-ts-tx-tz: *metge, platja, ametlla, aritmètica, ètnic, potser, dotze despatxar, tsar*
- -gd- gm-gn-: *amígdala,cognom augmentar, gnom,*
- -cc-cs-ct-cz-: *accent, fúcsia, adjectiu, eczema.*

EXCEPCIONS:

Apte, òptic, cabdell, dubte, dissabte, sobte,Atles, copsar, el.lipsi, lapsus, anècdota, dracma

NOTEM LA DIFERÈNCIA B/V:

Baca-Vaca, ball-vall, bast-vast, bellesa-vellesa, bena-vena,beure-veure, bola-vola,botar-votar, buit-vuit, bull-vull,probable-provable,rebel.lar-revelar

NOTEM LA DIFERÈNCIA ENTRE P,T,C,B,D,G*:*

Cup-cub, Educant-educand ,Examinant-examinand ,rec-reg , Multiplicant-multiplicand, Ordenant-ordenand, Sumant-sumand

MOTS MAL PRONUNCIATS

cal evitar vulgarismes amb t final: *api (no apit), col.legi, premi, geni...*

L'ús de B I V coincideix amb el castellà excepte a:

Advocat- abogado	*Automòbil-automóvil*	*Avall-Abajo*	*Avi-abuelo*	*Avorrir-aburrir*	*Avortar-abortar*
Baf-vaho	*Basc-vasco*	*Bena-venda*	*Biga-viga*	*Bolcar-volcar*	*Canvi-Cambio*

Cavalcar-cabalgar	*Cavall-caballo*	*Cervell-Cerebro*	*Covard-cobarde*	*Fava-haba*	*Govern-gobierno*
Gravar-grabar	*Haver-Haber*	*Llavi-labio*	*Núvol-nube*	*Oblidar-olvidar*	*Provar-Probar*
Savi-sabio	*Sivella-Hebilla*	*Taverna-taberna*	*Travar-trabar*	*Vaixell-Barco*	

GEMINACIÓ DE G-D-C

- La dd apareix a: *Addenda, addicció, addicte, additiu, adduir,Adducció,*
- La cc apareix a : *accelerar, accent, acceptar, accés, accèssit, accessori, accident, acció, fricció, objecció, succeir...*
- La gg apareix a : *suggerir,suggestió, suggeridor*

LA GRAFIA K

- En els mots estrangers:
  folklore, judoka, kamikaze, karate, kiwi, shakesperià, víking, vodka, whisky, Dostoievski, Euskadi, Hitchcock
- Mots amb dues formes: *Quilo/kilo* i derivats (però apreviatures amb *kg,km kl*)
- Però han catalanitzat:
  Aquelarre, biquini, búnquer, còctel, estoc, joquei, màrqueting, pàrquing, quimono, quiosc, rànquing, tiquet.

LA GRAFIA W

- En els mots estrangers: *waterpolo, Darwinisme, edelweis, hawaià, kiwi, kuwaitià, wagnerià, watt, whisky, Newton, Washington, Windsor*
- Però han catalanitzat: *Valquíria, vamba, vàter, Venceslau*

FRICATIVES

ESSA SORDA

- Inici de mot: s,c *sal,cistell*
- Enmig de mot i entre vocals : s,ss,c,ç,sc *cassola, para-sol, ascensor, coça, encendre.*
- Notem els finals en –essa: *abadessa, hostessa*
- Notem els sufixos –assa, issa- íssim/a: *donassa, pallissa, baratíssim,*
- Final de mot: s, ç *pas, feliç*
- Els plurals doblen la ss *Nassos, gossos,*
- Els plurals dels mots acabats en –ç, mantenen ç al masculí o fan c al femení:*Feliç, feliços- felices.*
- Entre vocal i consonant, s-c-ç: *dansa, dolces, cançó*

NOTEM QUE NO DUEN S FINAL (excepte si van en plural):
Anàlisi, Apocalipsi, apoteosi, artrosi, cirrosi, crisi, dièresi, dosi, èmfasi, èxtasi, gènesi, hipnosi, hipòtesi, metamorfosi, metàstasi, oasi, paràlisi, parèntesi, perífrasi, pròtesi, psicosi, síntesi, tesi, tuberculosi

EXCEPCIONS.

- Compostos amb prefix davant, no doblen la s: *asimetria,antesala, antisocial, autoservei, arxisatisfet, contrasentit, decasíl.lab, ecosistema, entresòl, fotosíntesi, geosinònim,homosexual, monosíl.lab, sobresortir,*
- Compostos amb guionet: *boca-sec, para-sol, cama-sec*
- Només doblen ss darrera consonant: *Qualssevol, qualssevulla, transsexual,transsiberià*

Ç TRENCADA

- Alterna amb c/t en la mateixa família: *força-forces-fortalesa*
- -ança, -ença: *creixença*
- Topònims: *França, Lliçà,*
- Verbs: *calçar, començar*
- Altres: *façana, braç,*

EXCEPCIONS

- -ansa –ensa quan no és sufix: *pansa, pensa, defensa, dansa*

ESSA SONORA

- Inici de mot: z *zoològic,*
- Enmig de mot i entre vocals: s,z *grisa,topazi*
- Plurals amb s sonora: *Pisos, mesos, grisos,*
- Entre consonant i vocal, z: *Alzina, colze, dotze, analitzar,*
- Sufix –esa:*timidesa*

EXCEPCIÓ

- Compostos de DINS, TRANS, FONS: *enfonsar, endinsar, transistor, transitar, transatlàntic, transigir, trànsit*

LES FRICATIVES C,G

- C+e,i// ç+ a,o,u. *Cendra,cirera,plaça,xoriço, forçut*
- G+ e,i// j+a,o,u: *Gerani,gitano,pijama , jota, jurat.*J davant a,o,u, però G als plurals: *platja-platges* .Verbs: *passejo-passeges*

EXCEPCIONS

- -Verb jeure: *jec, ajèiem*
- Noms hebreus: *Jesús, Jerusalem*
- -Nexes –ect-ecc: *injecció, subjecte, projecte, adjectiu*
- Paraules concretes: *jersei, , jerarquia, jeroglífic, majestat,*

NOTEM LA DIFERÈNCIA:
Caça-casa ,Peça-pesa,Pressent-present ,Rossa-rosa,El cine-alzina ,Els savis-els avis,Mereixo-marejo ,Baixi-vagi,Xec-gec ,Xoc-joc

MOTS MAL PRONUNCIATS EN CATALÀ:
SÓN SORDS: *etcètera,baronessa,hostessa excessiu, velocitat, accessible, agressiu, Brussel.les, discussió, dissoldre, Eivissa*
-gressió –gressor: *agressió, agressor,regressió,digressió*
-missió-missor: *emissió, emissor*
-pressió –pressor: *supressió, Supressor, expressió, opressió*
SÓN SONORS:
Casino, gasa, museu, països, Àsia, anàlisi, asil, cohesió, decisió,exclusió, inclusió, nasal, oasi, Adhesió,anestèsia, arrasar, casos, decisió, entusiasme, episodi, exclusiu, explosió, obesitat, paràsit, persuasió, presumpte, residu, zel, zona

L'ús de la C,S,Z sol coincidir amb el castellà excepte a:

Arrebossar-Rebozar	*Arròs-arroz*	*Barnús-albornoz*	*Besnét-biznieto*	*Cadis-Cádiz*	*Carrossa-carroza*
Cassola-cazuela	*Cervesa-cerveza*	*Còrsega-Córcega*	*Dansa-danza*	*Disfressa-disfraz*	*Esquerre-izquierda*
Gaspatxo-gazpacho	*Hissar-izar*	*Llapis-Lápiz*	*Mesclar-Mezclar*	*Mosso-mozo*	*Pissarra-pizarra*
Pòlissa-póliza	*Ris-rizo*	*Sabata-zapato*	*Salpar-zarpar*	*Sardenya-Cerdeña*	*Sucre-azúcar*
Suïssa-Suiza	*Tassa-taza*	*Tossut-tozudo*	*Tros-trozo*	*Vernís-barniz*	

AFRICADES

SO XEIX
- x a inici mot: *xifra,xiclet*
- x darrera consonant: *punxar,arxiu,orxata*
- x darrera i que soni: *guix,clixé, mixeta*
- x darrera u semivocàlica: *disbauxa,rauxa xauxa*
- -ix darrera a,e,o,u: *caixa, peix, boix, maduixa, coixí*

SO DE LA X
- Sóna sord [ks] entre vocals, vocal i consonant i a final de mot: *màxim, sintaxi, índex, annex,luxe, exclusió, explotar, fix, mixt,*
- Si va davant c, sona [k]: *excitar*
- Sonor sonor [gz] si comença per ex i inex- i darrera ve una vocal : *examen, exemple, exercici, exili, existència,inexacte,exòtic*
- També si darrera ve vocal o sonora: *explicar>exhaust, Ex-libris,exvot*
- MOTS MAL PRONUNCIATS EN CATALÀ: Van amb s i no amb x: *Esplanada, espoliar, espolsar, esporgar, esprémer,estendre, estranger, estrany...*
- NOTEM LA DIFERÈNCIA X-CC: *Excedir-accedir, Excepció-accepció, Excés-accés*

EXCEPCIONS
estendre, estrany, estranger (perquè la x pot sonar s a *explosió, excursió, explicar*)

DÍGRAF TX
- Dins de mot: *cotxe, Meritxell*
- Inici de mot: *Txad, txec*
- Final de mot (i també apareix als seus derivats): *despatx*

DÍGRAF IG
- Final de mot quan els derivats tenen tg, tj, j g: *boig,*
- Sona la i a mots com : *desig*, *mig*

DÍGRAF DJ
En pocs mots i igual que al castellà: *adjectiu, adjunt.*

LES AFRICADES TG-TJ
- tg+ e,i//tj+ a,o,u *platges, platja*
- NOTEM LA DIFERÈNCIA: TG-TX: *metge-metxa*

LA LLETRA H

POSICIÓ DE LA H
- Inici de mot: *ham, harmonia,*
- H intercalada: *adherir, ahir,aleshores,*
- Interjeccions: *bah, oh, eh, ah*

NOTEM LA DIFERÈNCIA:
Ha-ah-a , He-eh , Hem- em, Hi-i , ho-o-oh , Hom-om-ohm , Hala-ala, Hàbit-àvid ,Habitar-evitar ,

L'ús de la H coincideix amb el castellà excepte a:
Avui- hoy , Cacauet- cacahuete, Coet- cohete ,Orfe- huérfano , Orxada-horchata, Os-hueso , Ou-huevo, Ester-Esther , Judit-Judith Elisabet-Elisabeth , Subhasta-subasta , Hexàgon- exágono , Exuberant-Exhuberante, Ostatge- rehén , Ellisabet-Elisabeth, Hostafrancs-Hostafranchs Judit-Judith , Maó-Mahón, Montjuïc-Montjuich, Munic-Munich ,Vic-Vich ,Zuric-Zurich

LA LLETRA H SONA
So de la LLETRA H com a jota castellana o ha aspirada, en lñes onomatopeies: *Ha,ha,ha,; he,he,he; aha, ehem* i els mots estrangers: *handicap,Hèlsinki, hawaià, harakiri, hardware*

LES LATERALS

LA ELA GEMINADA

- Es gemina la l que és ll en anglès, francès, italià: *collapse, collasso, col.lapse*
- Mots començats per
  al.l- *l.legoria,al.legar* Col.l-: *ol.legi,col.locar* Gal.l-: *gal.lès* Il.l-: *l.lògic,il.lícit,* Síl.l-: *síl.laba*
- Mots acabats en:
  -el.la: *quarel.la,cel.la* -il.la: *goril.la,til.la* -il.lar: v*acil.lar, oscil.lar*
- Mots cultes de la família dels populars amb ll: *metall-metàl.lic, pell-pel.lícula*
- Numerals i mesures amb mil- *mil.lèsim, mil.lenari (* però no tots: *miler, milió)*
- Noms propis i topònims: *Brussel.les, Marcel.la,*
- Altres: *Cal.ligrafia, cèl.lula, col.lectiu, excel.lent, paral.lel*

LA ELA VELAR. La ela velar catalana equival a l'anglesa i és diferent de la castellana: *cérvol*
LA LLETRA LL. Mots: *assolellat, , motxilla,porcellana, ullal, xandall.*
LL es pot geminar en el so: *espatlla, revetlla* (ll-ll),

NOTEM LA DIFERÈNCIA:
Al.locució-elocució,Al.ludir-eludir,Anul.lar-anular,Cel.la-cela-cella,Estel.lar-estelat-estellat,Vil.la-vila

LES NASALS

GRAFIA M

- Davant b,p,m: *rambla, immens*
- Davant f: *triomf, àmfora,*
- MP amb p muda: *camp, comptar, temps, símptoma,*
- Atenció a *compte-conte, comte*
- Convé recordar: *premsa, empremta,impremta...*

EXCEPCIÓ

- Mots començats en con-en-in-: *confessar, inflar, enfonsar, enmig*
- Compostos de ben-- tan- *benparlat, tanmateix*
- Altres: *Istanbul,*
- Mn- *somniar, alumne, solemne*

GRAFIA N

- Davant v : *canvi, conveni,*
- Darrera m: *alumne, amnistia,*

GEMINACIÓ DE MM I NN:

- Tenen MM geminada: *gamma, immòbil, immersió, immadur, immune, emmalaltir, emmirallar, emmudir, Emma, Gemma.*
- Tenen NN geminada: *Anna, annex, connectar, connexió, decenni, enneasíl.lab, ennuegar, ennuvolar, innat, innocent, innovar, perenne, Susanna, innecessari, ennegrir*

LA NY

- Mots: *any, bany,Corunya, Arenys, Alemanya,*
- Cal diferenciar: *Canya-cana, Nyap-nap*

EXCEPCIÓ:
Peníscola, Cap Canaveral

LA Y SOLA (a banda del dígraf NY)

- Apareix en mots antics: *Ruyra,*
- Grafies estrangeres: *whisky, Fukuyama, Nova York, Kyoto.*
- Però normalment, va amb i: *Bolei, hoquei, iaqnui, ien, iode, ioga, iogurt, iot, joquei, niló*

LES VIBRANTS

R VIBRANT COMPOSTA

- S'escriu r a inici de mot o principi de síl.laba rera consonant, i a final de síl.laba: *ratolí, Enric, verd, mar, marbre*
- S'escriu -rr- entre vocals: *carro*

EXCEPCIONS

- R entre vocals quan és un prefix: *preromànic, extraradi, multiracial, arítmia,*
- I en mots compostos amb guionet: *barba-roig, barba-ros, mata-rates*

R SIMPLE

- Entre vocals: *cara, pare,*
- Entre consonant i vocal en la mateix síl.laba: *pobre*

R MUDA

- Infinitius : *poder* (atenció a la confusió amb passat simple: *anar-anà*)
- Sufixos en –ar, -er, -or, -dor: *bestiar, negror, escalfador*
- Paraules *ARBRE* o *PRENDRE*, *APRENDRE, COMPRENDRE,* que ja tenen una altra r
- Muda en mots on reapareix en els derivats: *clar-clara- clarejar-claror*

...

ORTOGRAFIA- NIVELL BÀSIC- ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ (I)

EL PUNT

- Separa frases que tenen un sentit complet, però que poden mantenir una relació de significat:

La meva mare era anglesa i he viscut sis anys a França. Escric normalment tots dos idiomes.

- El punt i a part separa paràgrafs que contenen diversos aspectes d'un mateix tema o que contenen temes diferents.

Durant el matí, els bombers van realitzar cent cinquanta serveis. El parc central de bombers havia rebut més de cinc-centes trucades telefòniques.

Els bombers van treballar prioritàriament en el salvament de persones que havien quedat aïllades, i per a treure aigua de soterranis.

- El punt i final aclareix que el text ha finalitzat.

ATENCIÓ!!

- Després de punt i seguit o punt i a part, va sempre una majúscula
- Després del punt i a part es deixa sempre una línia en blanc

LA COMA

- Separa elements d'una enumeració o d'una juxtaposició cronològica o lògica de fets:
  Engeguem la ràdio, el televisor, el CD o el vídeo Arriba, tanca la porta, es canvia i s'asseu .
- Aïlla elements secundaris dins la frase I LLAVORS SE'N POSEN DUES, UNA A L'INICI I UNA ALTRA AL FINAL:
  Una de les coses més importants que podria passar, i perdoneu, és que la gent digués la veritat. *(Incís)*
  En Marc, un amic de l'institut, avui no ha vingut *(Aposició)*
  Les peces de porcellana, que són molt fràgils, han de ser col.locades en caixes especials *(Oració relativa explicativa)*
- Separa proposicions subordinades adverbials o coordinades d'una certa extensió:
  Com que l'home de la societat tecnològica fa poc exercici, el seu cor s'afebleix progressivament.
- Delimita les proposicions subordinades quan van anteposades a l'oració principal:
  Si no hi vas tu, no hi anirà ningú. Encara que sigui moda dur una arracada a la cella, no se n'hi penjarà cap.
- Separa elements col.locats fora de l'ordre convencional de la frase:
  Trenta anys, té en Ramon.Diu que ve de seguida, l'Anna. La Mireia, per anar a Valls, agafa el primer tren del dia.
- Separa vocatius, interjeccions i exclamacions:
  Noia, no sé què dir-te. Ah!, no sé si la coneixes.
- Marca la supressió del verb i es col.loca entre el subjecte i els complements:
  A l'autopista, més boira que mai. Els controladors aeris, en vaga.
- Marca la fórmula de salutació en l'encapçalament d'una carta:
  Benvolgut, senyor, A l'atenció del cap de vendes,
- Separa una exclamació sense signe de puntuació exclamatiu:
  Si us plau, mireu-me.
- Separa ordres i exclamacions:
  Escolta, quan hi vagis vull venir amb tu. Apa!, vols dir?
- Se sol posar en una sèrie d'oracions davant la conjunció adversativa PERÒ, SINÓ QUE...:
  El volíem comprar ahir, però no dúiem diners.
- També separa elements d'enllaç i coordinació:
  Era, per tant, un home molt eixut.
- Serveix per aclarir frases confuses:
  El dia que vingui, en Pere ho portarà // El dia que vingui en Pere, ho portarà
- Separa la repetició d'un element dins la mateixa clàusula perquè no sigui agramatical, quan s'ha pronominalitzat:
  No la vam veure, la pel.lícula..No ens agrada parlar-ne, de futbol

ATENCIÓ!! USOS INCORRECTES DE LA COMA

- NO S'HA DE COL.LOCAR COMA ENTRE SUBJECTE I VERB O ENTRE VERB I COMPLEMENT VERBAL (atribut, complement directe, etc.) QUAN VAN SEGUITS. És un error, doncs, escriure això:
  En Miquel, va sortir esperitat // La seva mirada reflectia, la llum dels seus pensaments.
- No se sol col.locar davant les paraules "i/o" en la llista o enumeració , però es pot col.locar davant "i" per evitar confusions entre frases perfectament separables:
  Li agrairia, si entra dins les disponibilitats d'espai del diari que dirigeix, la publicació de la meva queixa , i, tot i que això sigui perfectament incomprensible per als lectors, si fos possible, la impressió de la meva signatura just

a sota de l'escrit.

- Si la frase intercalada és massa gran, millor posar parèntesis o guions, que no pas comes:
  Gràcies al ciberespai (per cert, un mot utilitzat per primer cop per William Gibson en la novel.la Neuromàntic publicada el 1984) aquells amants van restar units malgrat la distància física.
- Mai no es posa coma davant un incís que comença amb guionet, sinó darrera del segon guionet de l'incís:
  És un error: *De tot aquell assumpte, -que sempre va semblar molt sospitós- mai no se'n va treure l'aigua clara.*
  S'ha d'escriure: *De tot aquell assumpte -que sempre va semblar molt sospitós-, mai no se'n va treure l'aigua clara.*
- No es posa coma en les repeticions emfàtiques, excepte si són verbs:
- *És una pel.lícula divertida divertida. És un cafè cafè. Jugant, jugant, no us n'adonareu que esteu entrampats.*

ELS SIGNES D'EXCLAMACIÓ O ADMIRACIÓ, I D'INTERROGACIÓ

EL PUNT D'INTERROGACIÓ

- Indica el final d'una frase interrogativa: *Hi vols nata, al pastís?*
- De vegades s'usa el signe (?) per indicar el dubte de l'escriptor del text sobre les informacions que es donen *Diuen que és un filòsof (?) però no entén el fet.*
- *Si fa referència a les paraules d'algú altre es posa entre claudàtors: El conferenciant s'hi va referir "com un dels filòsofs [?] més importants actuals".*
- En certs contextos indica que una dada és incerta, errònia o no és coneguda: *Joan Mernárguens i Valls (Vic ?, Vilaniu 1680)*

EL PUNT D'ADMIRACIÓ

- Indica una entonació emfàtica donada a un mot o frase (crit, avís, ordre, interjecció, amonestació...), expressant algun tipus d'emoció: *Ep! No badis. Albert! Vine cap aquí!.M'ha agradat molt!.No comprenc com ha sigut capaç de trencar-me el cor així!*
- De vegades s'usa el signe (!) per indicar la sorpresa de l'escriptor del text sobre les informacions que es donen: *El govern assegura que hi ha igualtat per a tots (!)*
- Si veiem els dos signes escrits així ?! s'està expressant incredulitat i sorpresa alhora, (novel.la i teatre)
  T'ha demanat que tornis amb ell ?! Quina barra!
- També es poden usar repetits dos o tres cops per a preguntes i exclamacions molt emfàtiques
  No ho vull saber!! Què dius???

ATENCIÓ!! USOS ESPECIALS

- També se sol posar ¿ o ¡ a l'inici , si la frase és molt llarga o bé no comença amb cap dels mots interrogatius o exclamatius qui, què, quan, com, on...
  ¿És possible que encara creguis fermament en la innocència d'aquest acusat de sis robatoris amb intimidació?
  ¿Pots comprendre que no em demanà res?
  ¡Com va ser possible que encara es cregués fermament la innocència d'aquest acusat de sis robatoris amb intimidació!
- Si la frase de la pregunta o exclamació ja és acabada, va seguit de majúscula
  Quan tornaràs? Ja tinc ganes de veure't. Quina bestiesa! No sabia que res capaç d'això..
- En les oracions interrogatives indirectes no es posa mai: *No sé qui ve* (directa: *Qui ve?)*
- Després del signe ? o ! no s'hi pot posar cap punt, perquè ja duu el punt incorporat.

…

ORTOGRAFIA- NIVELL MITJÀ- EL GUIONET

GUIONET

El guionet curt serveix per a separar mots en determinats casos i mots compostos

- En alguns compostos, quan la segona paraula comença per x-r-s-: *penja-robes, penya-segat, para-xocs*
- En compostos quan el primer element duu accent: *mà-llarg, pèl-curt, pèl-roig, pèl-ras*
- En compostos repetitius i onomatopeics: *rau-rau, ziga-zaga, nyec-nyec, tris-tras, xup-xup, catric-catrac,*
- Quan el primer mot és un punt cardinal: *nord-est, sud-americà*
- En els números seguint la regla D-U-C- (entre desenes i unitats, i entre unitats de centena i cents/centes): *quatre-cents trenta-sis* (no hi ha guió ni davant ni darrera de les paraules *mil, milió*)
- En casos especials: *el no-res, la no-violència.*
- Davant pronoms febles: *decideix-te, ajudar-lo, dóna-me-la, demana'ls-la*
- Quan hi hauria lectures errònies si no l'hi poséssim: *blanc-i-blau, cap-roig, pèl-llarg, pit-roig, plats-i-solles*
- En expressions concretes i topònims: *abans-d'ahir, adéu-siau, cul-de-sac, qui-sap-lo, goma-2, sub-21,dalai-lama, ex-libris, Bell-lloc, Mont-roig, Palau-solità, Puig-reig, Vila-seca, ex-xofer, anti-OTAN*
- Ús del guionet com a recurs sintàctic (en comptes d'una preposició): *relació qualitat-preu, autopista terrassa-Manresa, partit Barça-Madrid* (intercanviable per /)

EXCEPCIONS A L'ÚS DEL GUIONET:

- La majoria de derivats i compostos s'escriuen sense guionet, especialment si es formen amb un prefix: *exconseller, vicepresident, preromà, tallaungles, allioli, rentavaixelles, sotssecretari, pseudoderivat,*
- Si és un compost amb formes que acabin amb o/i: *audiovisual, cardiovascular, fisicoquímic, grecoromà,*
- Si l'adjectiu està substantivat, no es posa guionet: *els no fumadors, els no catalanoparlants*

Compostos que s'escriuen separats perquè són sinàptics, és a dir, tenen una relació sintàctica, no morfològica (i fan el plural a partit del primer element): *any llum, bar restaurant, cafè concert, camió cisterna, ciutat estat, cuir cabellut, decret llei, disc compacte, escola taller, escola bressol, hora punta*

- Notem la diferència: *Ambdós-amb dos ; Aplom- aplom ; Apunt- a punt; Daltabaix- dalt a baix; Enlaire-en l'aire; enlloc- en lloc; aleshores-a les hores;, alhora- a l'hora; almenys- al menys; envà- en va; envers- en vers; gairebé- gaire bé; maldecap- mal de cap; migdia- mig dia; mitjanit- mitja nit; només- no més ; pertot- per tot; potser- pot ser; sinó- si no; sobretot- sobre tot*

...

ORTOGRAFIA- NIVELL MITJÀ- ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ (II)

EL GUIONET

- Si el guionet aïlla un element del final de la frase, no cal tancar-lo: *Els guepards no cacen sempre -potser nou de cada deu cops.*
- En els diàlegs, introdueix i separa allò que diu cada interlocutor:
  -Té banyera, vostè?
  -És clar que sí!
- A l'nterior dels diàlegs, aïlla els incisos o observacions del narrador: *-Ets meravellós -m'ha dit- sobretot al matí.*No cal tancar l'incís del narrador si ve un punt i a part (si no continua el diàleg): *-Ets meravellós, sobretot al matí, -m'ha dit.*
- De vegades s'usen guionets per emprar un conjunt de mots com una sola unitat semàntica, d'invenció de l'autor, però això no es pot fer en textos formals:*Un cotxe de marca no-t'hi-fixis*
- El guió curt (o guionet)i el guió llarg són equivalents actualment

EL PUNT I COMA

- Separa frases d'una estreta relació per significat:*La propaganda i la publicitat no tenen el mateix objectiu; la propaganda és política i la segona és comercial.*
- Separa enumeracions llargues que ja contenen comes a dins:*El dinar va començar amb un parell d'olives, una anxova , un tall de llonganissa i uns brins d'enciam; va continuar amb una truita, quatre patates i un bistec..*
- Serveix per evitar confusions:*La primera part de l'obra va ser bona; la segona, insípida; la tercera, avorrida.*
- Serveix per a fer una enumeració canviant la línia cada vegada:*Les persones interessades presentaran els següents documents:*
  -DNI;
  -carnet de conduir;
  -títol de llicenciat en ciències ambientals

ELS DOS PUNTS

- Introdueixen explicacions, causes, conseqüències o comprovacions:*Això és el que ens passa a tots: estem massa tips de tot.*
- Introdueixen enumeracions:*Ens ho va ensenyar tot: jerseis, camines, pantalons, sabates...*
- Introdueixen citacions: *I jo vaig dir-li: "Em fa l'efecte que t'equivoques".*

ATENCIÓ!!

- Els dos punts van seguits de paraula començada en minúscula, excepte si és una citació entre cometes:
  El seu germà porta lentilles: no hi veu gaire bé.
  I va cridar: "No vull veure més la televisió!"
- No és recomanable posar dues vegades dos punts en la mateixa frase. Es pot evitar posant parèntesis en algun lloc:
  NO: A la Rambla trobaràs gent de tota mena: floristes i saltimbanquis, mariners i artistes, meuques i turistes : europeus, orientals, americans...
  SÍ:*A la Rambla trobaràs gent de tota mena: floristes i saltimbanquis, mariners i artistes, meuques i turistes (europeus, orientals, americans...)*

ELS PUNTS SUSPENSIUS

- Indiquen que el sentit d'una frase resta suspès, totalment o parcialment: *Si us plau, necessito una planta... Agafo un paraigua per si...*
- *Marca suspense i enjòlit:Hem...vençut! -va dir, i va caure a terra mort.*
- Indiquen que una enumeració és incompleta: *Aquesta novel.la ha estat traduïda al català, al francès, a l'italià...*
- També es posen per evitar escriure una paraula malsonant o insult: *La va tractar de mala p...*

ATENCIÓ!!

- Sempre són tres punts(ni dos, ni quatre...)
- No és convenient fer-ne un abús, quan s'escriu.
- No s'escriuen mai després d' ETC. perquè aquesta abreviació ja indica una enumeració incompleta.
- Van seguits de majúscula si la frase queda totalment interrompuda *Jugaran a cartes, a futbol, a escacs... Després aniran a la platja.*

EL PARÈNTESI

- Aïllen elements incidentals (aclariments o observacions) dins de la frase:
  El seu equip (ja era hora!) havia guanyat
- Aïllen dates i referències o informacions marginals:
  Llavors (1988), el Partit Socialdemòcrata (PSD) va …
- Si fem una transcripció exacta de l'original es posa (sic) darrera. Si va dins d'una citació va entre claudàtors perquè es vegi clar que no pertany a la citació:
  Es necessita un cirurgià com a director metge (sic) de Neurocirurgia. (aquí s'ha posat perquè "metge" és incorrecte i hauria de ser "mèdic"...) *Diu: "Es necessita un neurocirurgià com a director metge [sic] de Neurocirurgia".*
- Quan coincideixen els parèntesis amb altres signes de puntuació cal anar amb compte i saber on col.locar-los tots, perquè canvia la frase. No és el mateix: *Ja sabeu què dur (aixades, rascletsi pales) ?* que *No sé què dur (aixades, rasclets, i pales?)*

ATENCIÓ!!

- De vegades els parèntesis equivalen als guions o a les dues comes que aïllen els incisos.

...

...

ORTOGRAFIA- NIVELL AVANÇAT- ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ (III)

ELS CLAUDÀTORS

- Els claudàtors [ ] equivalen al parèntesis i serveixen per a posar un nou parèntesis a dins d'un altre:
  En referir-me a un tema tan delicat com aquest (que per cert altres filòsofs [com Descartes i Aristòril] van abandonar fa anys) he de remuntar-me a èpoques molt llunyanes.
- També es posen quan indiquem que hem suprimit una part del text que estàvem citant, [...], amb tres punts suspensius a dins:*Él era una clérigo cerbatana, largo sólo en el talle, pelo bermejo [...] la nariz entre Roma i Francia, porque se la habían comido unas búas de resfriado... F. Quevedo*.
- Es posen en les transcripcions fonètiques:*posar [puzá]*

LES COMETES

- Aïllen un mot o una expressió als quals donem èmfasi o sentit especial:
  "Ell" va venir a esquiar. Això no era una reacció "normal"
- Aïllen una citació tant d'estil directe com de paraules textuals de personalitats. També serveixen per als pensaments:
  Vicenç Riera Llorca havia escrit: "La ràdio i la televisió britàniques regeixen la pronunciació correcta de l'anglès".Així que el vaig veure vaig pensar: "Ves amb què em sortirà, ara, aquest..."
- Delimiten mots estrangers o barbarismes: *"Salam'alaik" és una paraula àrab. Sempre fa servir la paraula "enfermetat"*
- També es fan servir en les ironies o paraules amb doble sentit:
  Però quin bunyol que m'has fet! De debò ets un "artista"! Com que té "padrins" ha aconseguit una bona feina
- També serveixen per a casos especials: *La lletra "i" sempre duu accent tancat.*
- Introdueixen els títols d'articles, informes o cançons no publicats independents, així com els títols de col.leccions de llibres o d'altres obres. Mai no introdueixen els títols d'obres senceres, que van subratllats o en lletra cursiva. Vaig llegir l'article "El retorn del hip-hop" a l'*Avui.*
  ATENCIÓ!!
- Sempre van en parelles: si s'obren cometes, s'han de tornar a tancar.
- Les cometes baixes o llatines <... >, altes o angleses "... " i senzilles '... ' són intercanviables, en principi, però si cal escriure'n unes dins de les altres, l'ordre és llatines-angleses-senzilles:
  La Sara m'ha dit: <La professora de llatí ha explicat que les Catilinàries de Ciceró començaven així: "Fins quan abusaràs, Catilina, de la nostra paciència">
- Les cometes senzilles es fan servir per assenyalar el significat d'una expressió: *El topònim Benifassà és àrab i significa 'fills de Hassan'*

ALTRES SIGNES

/ LA BARRA INCLINADA

- Indica alternança o oposició entre els elements que separa (i - o), o bé la segona forma d'una paraula o grup de paraules: *El/La Director/a,*
  Els processos d'autoaprenentatge/
  aprenentatge tutoritzat tenen molts punts en comú.
- També es posa com a símbol de les fraccions, en el sistema internacional d'unitats *(km/h, m/s)* i en les lleis *(Llei 1/1997)* i en abreviatures de carrers o places *(c/)*

*** ASTERISC**

- Serveix per cridar l'atenció del lector sobre una informació que no és imprescindible i que s'indica al peu de pàgina en forma de nota: *Hudson & associats **

**& significa "i"*

EL PUNT VOLAT

- El punt volat serveix per a fer l'ela geminada i el signe de multiplicació en les operacions:
  cal· ligrafia, 3 · 4 = 12 .

...

ORTOGRAFIA-NIVELL AVANÇAT-MAJÚSCULES, MINÚSCULES I ABREVIACIONS

SIGLES, SÍMBOLS I ABREVIATURES

ABREVIACIONS: Noms o sintagmes abreujats: *assign. impt.* Es classifiquen en abreviatures, sigles i símbols.
ABREVIATURES: Mots o expressions representades de forma breu, amb punt i final (excepte els ordinals) i accents originals: *pàg. 5è, 8ns,dll,dm,dc,dj,dv, ds,dg,gen. febr. març, abri., maig, juny, jul. ag. set. oct. nov. des.* Es pot abreujar a partir de la part inicial (*c.* carrer, *atm.* atmosfera) i comprimint el mot i conservant la part inicial i final (*Sr* senyor, *dept:* departament) *cat. cast. p. ex. núm. etc. dj. av. dl.cia. aC, h. p. màx. set. 1r 2a 7è, 8ns pl. dra. ctra. tel*.
SIGLES: Inicials de grups de paraules (*EUA:* Estats Units d'Amèrica). Poden dur punts entremig però perden accents *E.U.A. UB, UAB, UdG,* **ELS ACRÒNIMS** són sigles que inclouen vocals i es poden pronunciar com a nova paraula i van sense punts i fins it ot poden anar en minúscula (*RENFE*: red nacional de ferrocarriles españoles, *radar, làser,*)
AMPA, INS, LOE, PC, IPC, IRPF, IEC, SA, OTAN, MACBA, VOSE
SÍMBOLS: abreviacions reconegudes a nivell internacional i per diverses llengües van sempre sense punt final i sense accents: *cm,$: dòlar, €: euro, h/km*^{2} h(hora) h.(habitant)

MAJÚSCULES I MINÚSCULES

LES MAJÚSCULES VAN:

- Inici de text i després de punt (excepte si és el d'una abreviatura)
- Després d'admiració, pregunta i punts suspensius, també, si assenyalen final de frase, si no, no: *és possible?; val la pena?*
- En els noms propis ,cognoms , marques, dinasties i llinatges (*Joan Miró, Montseny, Nil, un Citroën, els Borbó...*). Excepció pel que fa amarques que s'han tornat noms (*aspirina, vambes*) Si un grup musical o semblant duu article, va en majúscula: *Els Pets (*excepcions: *Ja t'ho diré*). La preposició dels cognoms sense el nom davant: *El paper de De Medeiros al film…*
- En les sigles (*OCDE, ONU, RENFE*...)
- Noms de festes cíviques o religioses *(Nadal, Carnaval, Diada Nacional de Catalunya...)*
- Títols de llibres, diaris, revistes, i obres d'art (*La Vanguardia, El carrer estret, Guernika, Star Trek*...)
- Noms de fets històrics (*La Revolució Francesa, la Setmana Tràgica*)
- Noms de déus i animals mitològics (*Zeus, Afrodita, Pegàs, Minotaure*) i atributs divins (*el Creador, el Redemptor,l'Altíssim)*
- Noms d'institucions: (*Museu Picasso,Biblioteca Nacional de Catalunya*), però en plural, van en minúscula: *ajuntaments, delegacions del Govern, consells*
- Sobrenoms o malnoms de personatges famosos -la gent normal els duu entre cometes- (*Jaume I el Conqueridor; els Reis Catòlics; Frank Sinatra, la Veu; la Pepa, coneguda com "la xolles"*)
- Els números romans (*XII, XXI*)
- La primera lletra dels tractaments sencers o abreujats o sencers si són estrangers *(Excelentíssim, Excm.Sr.Dra., Sir, Don, Monsieur, Lady)*
- Els elements celestes (*la Terra, el Sol, la Lluna, les Plèiades*), excepte si no parlem d'astronomia*:(avui he pres el sol*
- Personatges de ficció, objectes i animals (*Goku, Baloo, Ulisses, Excalibur*)
- Premis, totes les paraules en majúscula: *La Flor Natural dels Jocs Florals de Barcelona*

LES MINÚSCULES VAN:

- Després de dos punts : i sobretot amb enumeracions de línia seguida (i línies inferiors si són elements curts):
  Ho entendràs: no t'he trucat perquè… Va comprar: pa, arròs, cafè…
  Va comprar:
  -pa
  -arròs
  -cafè molt
  (excepte si és una citació que ja duia majúscula al text original o si és una enumeració en línies inferiors que siguin frases completes):
  Us cito la primera frase: "Una vegada, un nen…" Havia de fer tot això:
  -Arxivar els documents que es trobaran a la planta 6a…
  -Informar tots els socis de l'empresa que…
- Els parèntesis, guionets, etc. comencen amb minúscula
- Els sobrenoms poc consolidats:*Maria "la xolles"…*
- Dies de la setmana *(dilluns 2 de novembre, dissabte...)*
- Noms dels mesos *(gener, abril...)*
- Períodes històrics en majúscula o minúscula: *Edat Mitjana, edat mitjana,* però els artístics amb majúscula: *Modernisme*
- Punts cardinals *(nord-est, sud-oest...),* excepte si pertanyen a un topònim: *Sud-àfrica, Amèrica del Sud.*
- Càrrecs i formes de tractament o títols nobiliaris *(el marquès de Comillas, l'alcalde Maragall, el ministre Rubalcaba)*
- Noms comuns que acompanyen els noms propis excepte si en són part integrant*:(la vall del Ter, Vall d'Aran, el pic Blanc)*
- Gentilicis: només van amb majúscula en anglès, no en català ni castellà *(madrileny, londinenc)*
- Noms d'assignatures i títols *(llengua, ensenyament secundari obligatori)* excepte si són d'Universitat o sigles *(ESO).*
- Documents i impostos *(document nacional d'identitat, número d'identificació fiscal, impost sobre el valor afegit)* excepte si van en sigles *(DNI, NIF, IVA)*

CURIOSITATS ORTOGRÀFIQUES

Segons un estudi, l'ordre de les lletres no afecta la nostra lectura:
SGEUN UN ETSUDIO DE UNA UIVENRSIDAD IGNLESA, NO IPMORTA EL ODREN EN EL QUE LAS LETARS ETSAN ERSCITAS, LA UINCA CSOA IPORNTANTE ES QUE LA PIRMERA Y LA ÚTLIMA LTERA ESETN ECSRITAS EN LA PSIOCIÓN COCRRETA. EL RSTEO PEUDEN ETSAR TOLTAMNETE MAL Y AÚN ASI PORDAS LERELO SIN POBRLEMAS. ETSO ES POURQE NO LEMEOS CADA LTERA POR SI MSIMA, SNIO LA PAALBRA EN UN TDOO.

I tampoc sembla importar que no tot siguin lletres:
C13R70 D14 D3 V3R4N0 3574B4 3N L4 PL4Y4 0853RV4ND0 D05 CH1C45 8R1NC4ND0 3N 14 4R3N4, 357484N 7R484J4ND0 MUCH0 C0N57RUY3ND0 UN C4571LL0 D3 4R3N4 C0N 70RR35, P454D1Z05, 0CUL705 Y PU3N735. CU4ND0 357484N 4C484ND0 V1N0 UN4 0L4 9U3 D357RUY0 70D0 R3DUC13ND0 3L C4571LL0 4 UN M0N70N D3 4R3N4 Y 35PUM4. P3N53 9U3 D35PU35 DE 74N70 35FU3RZ0 L45 CH1C45 C0M3NZ4R14N 4 110R4R,P3R0 3N V3Z D3 350, C0RR13R0N P0R L4 P14Y4 R13ND0 Y JU64ND0 Y C0M3NZ4R0N 4 C0N57RU1R 07R0 C4571LLO. C0MPR3ND1 9U3 H4814 4PR3ND1D0 UN4 6R4N L3CC10N; 64574M05 MUCH0 713MP0 D3 NU357R4 V1D4 C0N57RUY3ND0 4L6UN4 C054 P3R0 CU4ND0 M45 74RD3 UN4 0L4 L1364 4 D357RU1R 70D0, S010 P3RM4N3C3 L4 4M1574D, 3L 4M0R Y 3L C4R1Ñ0, Y L45 M4N05 D3 49U3LL05 9U3 50N C4P4C35 D3 H4C3RN05 50NRR31R. S4LUD05 Y 83505.

Un joc interactiu basat en Pompeu Fabra, EL CREADOR de les Normes Ortogràfiques del català (1913) i del nostre primer diccionari (1917) i el Diccionari General de la Llengua Catalana (1932). La seva Gramàtica Catalana (1956) va aparèixer pòstumament.
http://www.gencat.cat/llengua/premispompeufabra/joc/

Errors ortogràfics en la nostra vida diària
https://www.pinterest.com/polbalaguer/errors-ort%C3%B2grafics-i-curiositats-en-catal%C3%A0/

100 ANYS D'ORTOGRAFIA: 24 de gener de 2013
Fa cent anys que en català no fem servir la ñ. El basc i el gallec sí que la tenen. El so apareix en altres llengües (português i occità (nh), i en francès i en italià (gn)). L'Institut d'Estudis Catalans va decidir, ara fa cent anys, que faríem servir la ny, que la ela geminada l'escriuríem amb un punt volat (l·l) i que paraules com rahó perdrien l'hac intercalada (*raó*).
[…]Al president, mossèn Alcover, devem la grafia de la ela geminada (l·l), tot i que a Fabra no li agradava; ell volia escriure-la com en llatí o italià (dues eles: ll), i buscar un altre dígraf per a la ela palatal (ll, en castellà; lh en português i occità, o gli en italià).
Fabra va recuperar la tz de paraules com generalitzat o normalitzar, que fins a l'última revisió figuraven amb essa: generalisat o normalisar. L'enginyer no va aconseguir suprimir la hac inicial, com havia fet l'italià, però sí que va aconseguir suprimir algunes intercalades: rahó\>raó, trahir\>trair. Llegir més:
http://www.lavanguardia.com/encatala/20130203/54365040604/100-anys-d-ortografia.html#ixzz3ekA5VJV2

Les cinc vocals
En català hi ha 277 paraules que tenen les cinc vocals una vegada cada una. No n'hi ha cap, però, que les tingui per ordre alfabètic, i només **quodlibetal** les té en ordre alfabètic invers. La més curta és **ouaire**, i la més llarga **constructivament.**

Les paraules més llargues:Les tres paraules catalanes més llargues són: **anticonstitucionalment, tetrabromofluoresceïna i tetraclorobenzoquinona**, amb 22 lletres cada una.

Jocs ortogràfics catalans en línia:
EL PENJAT http://www.super3.cat/flash/jocs/elpenjat.htm
MOTS ENCREUATS http://www.elpuntavui.cat/serveis/entreteniments.html?view=motsencreuats
SOPES DE LLETRES http://www.escolamariagali.cat/act/sopa.swf
JEROGLÍFICS http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/aprendre_catala/recursos_aprendre_dgpl/jeroglifics
EL GRAN DICTAT DE TV3 http://www.ccma.cat/tv3/el-gran-dictat/joc/fitxa/100661/#

EXERCICIS D'ORTOGRAFIA

1. EL VOCALISME

La vocal neutra

1. Sonen igual les 'a' i les 'e' d'aquesta paraules? :
CASA, PARE, FRESCA, FERRER, MAÇANET

MOLT BÉ! Tenim quatre sons diferents, dos com en castellà i dos més propis del català: [a]= a ; [e] = e tancada , i també [ə]= vocal neutra i [ɛ]= e oberta

2. A veure si ara els sabeu situar a sota de cada so de les paraules de dalt i n'afegim tres més:

ÀVIA CASA PARE FRESCA BÈSTIA FERRER SERÉ MAÇANET

3. Aquest cop no us donarem les regles d'ortografia fetes, sinó els exemples, i vosaltres heu de reflexionar què tenen els exemples en comú entre ells... Per exemple, *pare-frare-mestre; safata-finestra-casa*: **REGLA 1 els mots masculins acaben en –e i els noms femenins acaben en –a.** Ara et toca a tu!:

REGLA 2

crostes, pilotes, ases, pares... ……..

REGLA 3

de pedra- pedrís, de pasta- pastós, de festa- festival... ……..

REGLA 4

Relació contrària entre català-castellà:
afeitar-afaitar, trabajo-treballl, asesino- assassí... ……

4. Continuem treballant en aquesta quarta regla , tot traduint els mots castellans que et llistem a baix:

Rencor	Cerbatana	Barniz
Asamblea	Afeminado	Esmeralda
Albaricoque	Catalina	Estandarte
Amatista	Delante	Jabalina
evaluar	Ensanchar	Maravilla
Arrebatar	Disfrazar	Melancolía
Embajada	Adivinar	Monasterio
Ventaja	Añorar	Nadar
Avería	espárrago	polvareda
Puntiagudo	cenefa	Sargento
Ráfaga	Cerdeña	tábano

5. I treballem una mica més la tercera regla, tot dient de quina paraula provenen aquestes:

ENCREUAT va amb E perquè ve de:
BREVETAT va amb E perquè ve de:
MELÓS va amb E perquè ve de:
PESOLERA va amb E perquè ve de:
PESAT va amb E perquè ve de:
TAPAT va amb A perquè ve de:
SALAT va amb A perquè ve de:
MAREJAT va amb A perquè ve de:
BARRETINA va amb E perquè ve de:
CEGUESA va amb E perquè ve de:

6. Completa amb a/e finals, i vigila què hi poses! Després, fes-ne els plurals.

calvíci..... Carm..... catàstrof....., belg....., iog....., alg….., map....., intempèri....., flair....., pasqu….., polici.....,guàrdi....., arc….., superfíci....., torr...., verg....., pap....., parabris....., idiot....., imatg...., guarda-rob.....,fas....., calif....., adreç…, febr....., agrícol....., el.lips....., efígi....., efemèrid....., piràmid....., nòmad....., granj….., aigu……

7. A veure si ets un bon detectiu i encercles la paraula ben escrita de cada grup:

1	somiar	sommiar	somier	sumiar	somia
2	rerafons	rerefons	rerrafons	rarafonç	rerafuns
3	escupir	escopi	escopir	ascopir	esqupir
4	maravella	marabella	merevella	meravella	marvella
5	bojos	bogos	boixus	bojus	bojoç
6	avid	avit	abit	àvit	àvid
7	espèç	aspès	espès	ezpès	aspés
8	armonía	armunia	armonie	harmonia	harmonía
9	bèstie	bèstia	vèstia	béstia	bestia
10	assasí	asassí	assassí	assessí	assassi

8. Continuem deduint les nostres pròpies regles ortogràfiques? Recordeu?

REGLA 5

saluda, venia, portava, treballaria... .....

EXCEPCIÓ A LA REGLA 5

corre, vine, omple, obre
moure, creure, seure, veure... .....
.....

REGLA 6

volies, marejaven, acollíeu, porten... .....

REGLA 7

De fa...faríem
de beu ....begut
de neda....nedaves
d'afaita....afaitaríem

.....
.....
.....
.....

REGLA 8

Treure.... trec, treia, tregui... PERÒ traiem, trauríem... ....
Néixer... neix , neixi, ...PERÒ, naixia, naixeria, naixent... .....
Jeure.... jeu, jèiem, jegui....PERÒ jauré, jauria, jagués... .....

La o àtona

9. Quan la lletra 'o' es troba en síl.laba àtona, en el català oriental, sona [u]. Continuem deduint les nostres pròpies regles ortogràfiques?

REGLES CORRESPONENTS A LA POSICIÓ FINAL DE NOMS I ADJECTIUS

REGLA 1

totxo, morro, lloro, bitxo, mosso .....

REGLA 2

babau, deu, neu, niu, riu, nou , tou .....

REGLA 3

individu, ingenu, ritu, tribu, mutu .....

REGLA 4

frescos, veloços, desitjos, reflexos .....

REGLA 5

individus, ingenus, ritus, tribus, mutus .....

REGLA 6

un globus, tres globus, el virus, els virus, el cactus, els cactus .....

REGLES CORRESPONENTS ALS VERBS

REGLA 7

dono, rebo, penso, opino, sento .....

REGLA 8

doneu, rebíeu, penséssiu, sentiu .....

REGLA 9 (i ara, al mig del nom o adjectiu)

bocassa- boca, rocallós- roca, ...

REGLA 10 (al mig dels verbs)

toqueu- toca, buscaria- busca .....

EXCEPCIÓ A LA REGLA 10

cus, cuses....cosia, cosirà, cosiríeu
surt, surtis... sortíem, sortíssiu .....

2a EXCEPCIÓ DE LA REGLA 10

vol, volia, voldrà... vulgui, vulgues
pot, podria, podrà... pugui, pugues .....

10. Recordem, per últim, tant per les 'E' com per les 'O', que moltes paraules escriuen la mateixa lletra que en castellà, excepte un grup , que posen la lletra inversa. Posa la seva parella castellana al costat:

Cast e /// Català a	Cast a/// Català e	Cast u /// català o	Cast o /// català u
Afaitar	Albercoc	Atordir	Brúixola
Ambaixada	Almogàver	Avorrir-se	Bufetada
Arravatar	Ametista	Botifarra	Butlletí
Assassí	Assemblea	Capítol	Butxaca
Avaluar	Caterina	Cartolina	Escullera
Avantatge	Disfressar	Cobrir	Esdrúixol
Avaria	Ebenista	Complir	Focus
Davant	Efeminat	Còmsol	Muntanya
Latrina	Eixamplar	Croada	Muntar
Malenconia	Emparar	Embotit	Subornar
Maragda	Empordà	Escrúpol	Sufocar
Rancor	Empúries	Fonament	Supèrbia
Sanefa	Endevinar	Hongria	Suportar
Sarbatana	Enyorar	Joan	Ritu
	Espàrrec	Joglar	Tramuntana
	Estella	Joventut	Turmell
	Estendard	Monyó	Turment
	Javelina	Nínxol	Vidu
	Meravella	Pèndol	
	Monestir	Ploma	
	Nedar	Podrir	
	Polseguera	Rètol	
	Punxegut	Rigorós	
	Ràfega	Robí	
	Sergent	Romania	
	Tàvec	Rossinyol	
	Treball	Sofrir	
	Vernís	Sorgir	
		Sospir	
		Tamboret	
		Títol	
		Tomba	
		Tonyina	
		Torró	
		Triomf	

Les e/o obertes i tancades

11. Marqueu amb [e] o [ɛ] la e tònica d'aquestes paraules. Quan haurien de dur accent segons les normes d'accentuació, poseu-l'hi.

apren	frances	pel
be	fred	porquet
cavaller	fresc	rentare
cel	gel	replica
cregue	gener	reptil
delinqüencia	histeria	resta
dent	intel.ligencia	sempre
deria	llest	ser
descendencia	lletera	serp
despres	mel	sete
Deu	mes	Silvestre
disset	moresc	suspen
enten	muller	tingues
feiem	oliver	tret
feieu	ovelles	verd
fertil	pages	xeres

12. Has tingut dubtes en alguna paraula oi?, quines?

....

Molt bé: efectivament, es tracta de posar o no un accent diacrític, que diferencia significats i dos sons diferents de la 'e'. Aquí tens més exemples, explica la diferència:

NÉT-NET ÉS-ES VÉNS-VENS QUÈ-QUE TÉ-TE

13. Ara feu el mateix amb les [o] i [ɔ] i accentueu quan calgui, també:

agost	fibros	ovellots
allo	fobia	pero
arros	fora	profitos
avio	fosc	proteccio
caboria	got	recorrer
cançons	grasso	Simo
comode	historia	sino
confos	horroros	solen
cop	juliol	solid
copia	macedonia	son
cor	març ot	sord
dona	misericordia	sort
dos	molt	sospitos
espos	mosco	torrons
explicacio	most	tot
fiblo	oposicio	ventos

Assenyaleu ara les paraules amb dubte:

....

DIFERENCIACIÓ DE MOTS AMB ACCENT DIACRÍTIC O HOMÒFONS que contenen E /O

ÉS/SÓN i ES/SON
Utilitzarem ÉS i SÓN quan signifiquin el verb SER en present i darrera hi vagi un nom, adjectiu o preposició + nom: *és arquitecte, és un busca-raons, és molt hàbil, és de Múrcia... són francesos, són poc destres, són 'del seu pare i la seva mare'...
Utilitzarem ES quan sigui un pronom de 3a persona i estigui davant un verb conjugat: *es renta, es pentinarà, es pensa que....es renten, es pentinaran, es pensen que,
Utilitzarem SON, quan sigui les ganes de dormir (*tinc molta son*) o quan ja s'estigui dormint (*té un son fluix*)

14. Corregeix les errades d'aquestes frases:

No es tan idiota, és pensa que podrà saltar la distància, però no ho farà
Quan es de nit ,sempre és pentina, es vesteix i surt a passejar pel barri
Es pensa que en sap molt però no sempre es tan eixerida!
Li costa agafar el son, perquè té uns veïns que són molt sorollosos.
Es a Tarragona, visitant les ruïnes que es van anunciar per televisió.
Es regalarà a si mateixa un bon viatge per Europa: és bastant barat!
És disfressa de drac de Sant Jordi però m'es ben bé igual.
Son francesos i havent dinat sempre tenen són.

EM-HEM-AMB-EN
***** EM és un pronom i va davant d'un verb conjugat: *em vestiré de princesa, em donaràs el vel?***
***** HEM és el verb HAVER en 1a persona del plural i va davant d'un participi verbal : *hem sortit, hem guanyat, i ho hem celebrat.***
***** AMB és una preposició que relaciona un nom amb un altre, o un verb amb el seu complement:**
pa amb tomàquet, vaig amb la Joanna, certificat amb signatura, s'avé molt amb sa cosina...
***** EN és una altra preposició que relaciona un verb amb el seu complement o ens dóna la posició d'alguna cosa, real o figurada: *pensa sempre en ella, ho he trobat en una casa abandonada, consulta-ho en el diccionari, ho poden veure en els casos següents, té influència en determinats cercles socials***

15. Completa les frases amb la forma adient:

.....sortit d'hora de casa sense paraigües i .....sembla que plourà
No .....fet el treball que ens vas dir , perquè .....presses, no es pot fer res.
.....vist la Marta i ha dit que vindria, però .....fa por sortir al carrer per les nits.
.....van regalar un llibre molt bonic , mentre sonava la música .....molta potència
.....aquests motius no .....convenceràs :.....vols dir què .....aconseguit?
No.....diguis que no pots venir, perquè ja .....omplert la bossa de menjar.
.....portat el diari per al teu pare i hem vingut .....bicicleta

Ahir vaig parlar .....el teu germà : pel meu aniversari .....regalareu només llibres.
He escrit un llibre .....quinze dies: ho he fet .....quatre esgarrapades
Com més va, més penso .....allò que ens va dir.

QUÈ-QUE
QUÈ es fa servir a les preguntes (directes i indirectes) i exclamacions i és un pronom que substitueix alguna cosa: *què et penses! (què: allò que penses), què vols per Reis? (quin objecte vols per Reis), no sap què vol.
***** QUE és una conjunció que sol anar darrera dels verbs conjugats o encapçala exclamacions on no és pronom de res; també va darrera d'articles EL QUE, LA QUE...: *pensa que és massa aviat per sortir amb nois; que bonic!, que bé!, que amable que és!, porta el que t'he demanat...***

16. Completa les frases amb la forma adient:

..... vinguis a casa meva, depèn de l'horari dels trens
.....et sembla si véns a casa meva avui? .....no sé si podré per culpa dels trens.
.....faràs avui per dinar? El .....et vingui més de gust a tu.
.....penses fer? ....no veus que suspendràs? Potser ....t'ho facis mirar, home...
Llegiré la .....m'has recomanat : .....et sembla si t'ho explico després?
.....alegre que ets! Jo no sé mai ..... fer en aquestes circumstàncies!
De debò ..... vols fer Matemàtiques? .....ens saps de polinomis?

HOMÒFONS I ACCENTS DIACRÍTICS RELACIONATS AMB EL TIMBRE DE LA O

OH-HO- O
Utilitzarem OH quan fem una exclamació de sorpresa, decepció, desig, etc. i va sempre amb el signe d'exclamació: *Oh! quanta gana que tinc! , Oh! no m'havies de comprar res!
***** Utilitzarem O quan hem de fer triar en una frase entre dues o més opcions (dos verbs, dos noms...):**
L'hi pots donar a l'Àngel o a la Lluïsa. Véns o et quedes?
***** Utilitzarem HO quan es pugui substituir per AIXÒ-ALLÒ i vagi davant o darrere d'un verb conjugat:**
Ho arreglarem quan aconseguim el material. Porta-ho a casa la tieta de Matadepera.

17. Corregim errades de les frases:

Ho! M'ho hauries d'haver dit oh haver-m'oh escrit
Ho m'ho envies per missatger ho m'ho portes en mà però no m'o facis venir a buscar.
Estava ofès o enfadat perquè em va dir: Oh! no m'oh esperava de tu.
Ho tens mal entès: no es tracta de tu ho jo, sinó de tots dos alhora.
Tot eren gemecs: Oh! Ah! Ui! s'havia fet mal a la cama ho al peu i cridava.
T'oh portaré el dilluns o el dimarts, perquè...oh, sorpresa! ja tinc el cotxe arreglat!
És un "ho!" molt fingit, no serveix ni per a actriu ni per a amiga.
Endavant les atxes! o, com diuen a casa meva, "fes-ho ara, ho oblida-te'n"

SINÓ- SI NO

SINÓ és una conjunció adversativa, que afirma una cosa després d'haver-ne negat una altra:
Ara no viu a París, sinó a Londres. No vull macarrons, sinó espagueti.
SI NO és la conjunció condicional SI + l'adverbi de negació NO i s'utilitza per fer frases que expressen una condició negativa. Per descobrir-lo, es pot posar tota la frase en forma afirmativa i s'entendria: *Si no entrenes, no podràs jugar. (si entrenes, podràs jugar) Has d'estudiar, si no, no aprovaràs mai. (si estudies, aprovaràs sempre)*

18. Completa:
.....enllesteixes, no podrà venir.
No solament no en té prou, ...que en vol més.
.....vaig errat, ara són les deu en punt. No són pas les deu , ...les onze.
.....et compres unes sabatilles noves, t'encetaràs els peus.
No era a ell, a qui li ho havies de dir, ...a ella!
No agafarem el tren ..... l'autocar, perquè .....ho fem així, no arribem a temps.

ALHORA- A L'HORA ; COMPTE-CONTE-COMTE;
ENLLOC- EN LLOC; SOBRETOT- SOBRE TOT; TAMPOC- TAN

19. Nosaltres t'expliquem un dels membres de la parella o terna i tu expliques l'altre i poses una frase d'exemple:

ALHORA: Vol dir "junts/juntes". *Volen començar la carrera alhora, la Marta i la Carme.*
COMTE: És un títol nobiliari, com rei, príncep, marquès, duc... *El comte Borrell va encapçalar la revolta.*
EN LLOC: Vol dir "en comptes de ": *A "Romeu i Julieta", actuarà la Gisela en lloc de la Meritxell*
SOBRE TOT: És la preposició de lloc "sobre" + el determinant indefinit "tot": *Volarà sobre tot el país*
TAN POC: És l'adverbi de comparació "tan" + el determinant quantitatiu "poc": *És tan poc amable!*
POTSER : És un adverbi de dubte: *Potser vindrà avui o demà, no n'està segur...*

Els diftongs, triftongs i hiats

Recordem la combinatòria:

TIPUS	COMBINACIONS	RESULTATS	EXEMPLES
DIFTONGS CREIXENTS	g / q + u + a,e,i,o	qua qüe qüi quo	Qua-tre, quan Qües-ti-ó, freqüent A-de-qü-i Quo-ta, aquós, quocient
		gua güe güi guo	Ai-gua, guant ai-güe-ra, llengüeta pin-güí, ambigüitat llen-guo-ta,paraiguot
	i / u , hi / hu (a inici de mot o de sí.laba)	ia ie io iu	No-ia, hiat Baieta, Iemen, Hie-na Io-gurt, iode, Loiola Iu-gos-lau
		ua ue uo ui	Cre-uat, cruar Ve-uen, peuet En-ca-uo Ni-ui , sa-ra-uis-ta
DIFTONGS DECREIXENTS	a,e,i, o,u + i/u	ai ei ii oi ui	Ai-re, mai Rei-na, remei, feina No-vii, mustii Boi-na, noi Cui-nar, buit
		au eu iu ou uu	Dau-rat, blau cauràs di-neu, peu,neu,beuré niu,viu, ciutat di-nou, bou,pou,couràs duu,lluu, duus
TRIFTONGS	3 vocals en una sola síl.laba	Iai iau ieu uai ueu	Iai! miau Fè-ieu, creieu,dèieu,dúieu Guai-ta,Paraguai li-qüeu,creueu,obliqüeu
HIATS	Combinacions de a,e,o, entre elles	ae ea ao oa eo oe oo ee	a-e-ro-port, aeri te-a-tre,realitzar a-or-ta,raó co-ar-ta-da,boa,lloança tor-re-ó,teorema po-e-ma,coexistir zo-o-lò-gic,cooperar pre-e-lec-ci-ó,reeditar
	Consonant que no sigui g/q + u/i + a,e,o	ua ue uo	Cu-a,duana,vídua,actuar Tè-nu-e,dues,pueril, suem Su-o,suor,fluorita
		ia ie io	Ma-ri-a,tia,aviat,enviaré di-ri-es,dis,triem,riera ca-mi-ó,odio,violí,ràdio
	a,e,i,o,u + ï / ü	aï eï ïi oï uï	Pa-ï-sos,raïm,agraïa,esglaï Ve-ï-na,reïna, obeïa, cafeïna Es-tu-di-ïn,estudiïs o-ï-da,heroïna,coïa, proïsme gra-tu-ït, evacuï, fruït, conduïa
		aü eü iü	Pa-ü-ra , Raül Pe-üc, reüll, peülla di-ürn, diürètic
	a,e,i,o,u + í / ú	aí eí oí uí	Pa-ís, agraís agraíem Ve-í Bohí Lluís

20. Separa les síl·labes d'aquests mots , fixa't en les vocals subratllades i classifica-les segons siguin diftong o hiat:

Guarderia	Freqüència	Coercitiu	Quadriennal
Paleozoic	Guardaespatlles	Nauseabund	Autobiogràfic
Equació	Intuïtiu	Aureolar	Eufòria
Autoestop	Europeista	Incoatiu	Leucèmia
Biònic	Oceà	Vial	Mausoleu

21. Digues si els diftongs subratllats d'aquests mots i digues si són creixents o decreixents:

Equatorians	Iugoslau	Coetaire	Xiuxiuejar
Automotriu	Inqüestionable	Croissanteria	Ouateria
Exhaustiu	Quaranta-nou	Coagulatiu	Aqüeducte
Aiguaneu	Eulàlia	Quocient	Auditiu
Guardiola	Augmentatiu	Bonaigua	

DIFTONGS CREIXENTS	DIFTONGS DECREIXENTS
EQUATORIANS ... IUGOSLAU ...	IUGOSLAU ...

22. Escriu les dues vocals que falten a cada mot i digues si formen un diftong creixent, decreixent o un hiat

Harmòn .....m	Rem	Caca.....t	Sil.....ta
Cl .....nda	Sobres.....	N ..... clàssic	Fir ..... re
Enren	Entus.....sme	G .....rnir	ambig.....tat
ung..... nt	h.....na	g.....nyador	Q.....rt

23. Classifiqueu els mots següents segons que tinguin diftong creixent o decreixent o hiat i separeu-los en síl·labes

Història, iode, ianqui, veïna, vídua, llei, conduís, buida, esportiu, cafeïna, claraboia,
riure, agraíem, astronauta,. Teatre, suor, cua, fauna, lingüista, boira, flaire, duu,
pasqua, mouen, iogurt

tenen diftong creixent	tenen diftong decreixent	no tenen diftong, sinó hiat

L'accentuació

24. Separeu els mots següents en síl·labes i subratlleu-ne la síl.laba tònica:

foguera	pallasso	dibuixar
formatge	maqueta	pal·lidesa
dutxa	quilòmetre	tasseta
rebuig	canya	carretera
gerro	maduixa	collada
ascensor	metzina	guineu

25. Tenint en compte la síl·laba tònica, classifiqueu les paraules segons siguin agudes, planes o esdrúixoles:

ànima, dòmino, bota, encarregar, destral, banya, llapis, fàbrica, canonada, martell, segell, oxigen, trompeta, cara, xiprer, clínica, àvia, anelles, austeritat, anatomia, Ramon, exàmens, memòria, anima, estranger, diccionari, paraula.

AGUDES	PLANES	ESDRÚIXOLES
destral	llapis	ànima

26. Fixant-vos bé en la vocal tònica, accentueu els mots següents:

aixo	pero	camio	simpatic	farmacia	gabia
diferencia	historia	carbo	semafor	direccio	centim
ningu	princep	coneixer	especie	estacio	frances
exercit	cinturo	tomaquet	dificil	patria	molestia
esglesia	pastis	vei	pressec	ultim	vigilia
termometre	nuvia	ciencia	melo	boligraf	liquid

27. Accentueu els mots que s'hagin d'accentuar de les frases següents:

El fotograf escrivia les seves memories.
Li hauria agradat accedir a un carrec public.
Els complices de l'assassi van desapareixer.
L'horoscop li pronosticava mal d'estomac.
Aquells estranys fenomens van ser precedits d'un xafec.
El capita va fer tancar a la preso els rebels.
El cosi d'en Joan estiueja a la masia.
L'endema del casament la plaça encara era plena d'arros.
Ningu va saber mai en quina direccio va fugir l'Angel.
L'examen era facil.

28. Accentueu les paraules següents i distribuïu-les en dos grups segons l'accent sigui obert o tancat

Cafe, perque, nomes, clixe, vuite, angles, ximpanze, gairebe, ofes, depen, acces, interes, coneixer, temer estrenyer, materia, cervol, boto, exclos, caloros, socia,espos, capgros, ronec, escorrer, polvora, caboria, cartabo, pavello, gondola

e oberta	e tancada
o oberta	o tancada

29. Accentua aquests mots. Tots són plans i han de dur accent a la e, però n'hi ha amb accent obert i tancat

Pressec, esferica, sepal, pesol, cervol, encenguessin, queieu, estrenyer, neixer, debil, prestec, identic, cantessiu, vencer, ereu

30. Accentua aquests mots. Tots son plans i han de dur l'accent a la o, però n'hi ha amb accent obert i amb accent tancat

Dolmens, correr, estomac, mobil, proleg, corner, il·logic, solid, ocorrer, apostol

31. Accentua les paraules que calgui. N'hi ha d'esdrúixoles i planes

Hepatica, hepatitis, historia, historiadora, psicologa, psicoleg, bel·lica, bel·licisme, fisicoquimiques, radiofreqüencia, bruixola, grafic, trombosi, genetica, Tunisia, Tanzania, Libia, Gambia, Egipte, Sud-africa

32. Accentueu, si cal, els ***que*** següents:

Els meus pares diuen que he de treballar més
Sempre fa bromes, que graciós!
Que vols prendre per a sopar?
No m'agrada la moto que t'has comprat
El programa d'ordinador amb que treballes no és massa bo
Vull que em diguis que penses fer
Que m'has dit que vols? El material de que et vaig parlar?
Saps a que es dedica?
El dia que vinguis parlarem de l'augment de sou
No sé de que et queixes
Vols que parlem de que és el que està passant?
T'estic preguntant que et passa!

33. Accentueu, si cal, les paraules següents:

examen	llapis	usuaria	aço	essencies
rodamon	bustia	misogin	Julia	Denia
barnus	oxigen	angel	espinacs	canço
dilluns	virus	diposit	lliço	tombola
esglesia	tennis	paper	Ramon	pingüi
comprem	tragedia	correu	compren	arbitre
aigua	individu	Valencia	platan	menjavem
copio	concorrer	matalas	porus	temer
dia	aixo	formula	cataleg	fideu
rafega	anec	tabu	Sonia	solid

34. Posa accent o dièresi on calgui i clarament (el parèntesi final te n'indica quants):

L'aqueducte de les Ferreres de Tarragona es del segle I despres de Crist. (3)
El sentit de l'oida permet als essers humans copsar una gamma de frequencies molt amplia (5)
El servei meteorologic anuncia roines i xafecs per al cap de setmana (2)
La cafeina estimula la secrecio gastrica i actua com a diuretic (5)
En els paisos nordics hi ha oscil·lacions molt acusades del periodes d'insolacio (4)
El porexpan s'utilitza com a aillant termic i acustic (3)

35. A continuació tenim unes formes verbals. Apliqueu-hi les regles d'accentuació i accentueu-les si cal:

anire, cantaras, dormirem, menjareu, dormira, encenia, discutiem, relliscaven, mirava, entretenies, relliscaveu, encenien.

36. Llegeix aquests textos i accentua les paraules que ho requereixin:

TEXT 1 "Temps d'escola"

La fotografia que mira ara li ha dut al cap el dia de l'excursio. L'ultima que va fer amb l'Anna. No recorda el nom del poble. Creu que tot just arribar-hi van visitar una esglesia desolada i una mena de castell en ruïnes. Despres, de seguida es va fer l'hora de dinar. Sempre era igual. Durant un parell d'hores, i un cop donades les consignes oportunes, els professors abandonaven la vigilancia. Els alumnes obedients, distribuïts per grups en una magnifica esplanada, obrien les bosses del menjar i en presumien davant dels amics. N'hi havia que compartien la truita, les galetes i la carn arrebossada; d'altres se'n guardaven prou d'oferir res als companys.

Jaén, Maria. *La dona discreta*. [6 accents]

TEXT 2 "Records de casa"

Hi havia un rebost que feia olor de pomes i, mes tard, olor de maquina de cosir, perque la meva germana volia fer de modista. Ens rentaven en un cubell d'aram, a la vora del foc. Berenavem coca dolça de la fleca. Rentavem els plats en una pica d'alabastre. Amb un bufador ventavem el carbo de la cuina i la nevera de gel. Duien

el gel en unes barres que enganxaven amb uns esmolls, com els de la llar. El rellotge de paret era a l'entrada, a tocar de les escales. Tocava les hores i els quarts i aleshores tot ell tremolava. Nomes el pare podia donar-li corda. Jugavem a un joc que en deien de les dames xineses i despres feiem punt de creu.

Fonalleres, Josep M. *La millor guerra del món*. [11 accents]

TEXT 3 "Temps rúfol"

La plaça es buida en aquesta hora de la tarda, els gronxadors tentinegen lleument, el vent juga amb ells. Ha estat plovent tot el dia i el cel encara assenyala pluja, com si el ventre dels nuvols no s'hagues buidat del tot. Sota els gronxadors l'aigua s'ha estancat formant un bassal, pero no pas mes gros que els que hi ha pels carrers que porten a la plaça. Un nen s'hi acosta per la banda de mar. Ve saltant, amb els braços estesos, imitant el vol d'un avio o d'un ocell. Juga a salvar els clots sense preocupar-se gens ni mica si perd l'equilibri o els peus se li ensorren en el fang. Del tros del carrero que hi ha entre les dues cases de finestres trencades, el llot se n'ha fet amo i senyor.

Company, Mercè. *La imbècil*. [7 accents]

TEXT 4 "Històries roses"

Pensava que l'amor, el gran, el de debo, ja era alla, en la seva mirada, en els seus gestos, en la seva impaciencia. No sabia que calia crear-lo, construir-lo, com si fos una casa, una obra d'art. Jo era alla i esperava que l'home que havia triat em portes la flama per il·luminar la meva anima. Quan no passava exactament com m'ho esperava, estava decebuda i em sentia desgraciada. Havia d'endevinar les meves expectatives i omplir-les com en una novel·la. I aixo que un dia em va dir: "La vida no es cap novel·la, es mes i millor que una novel·la, es mes imprevisible, mes boja i menys tendra que la historia explicada en un llibre. Una novel·la traeix la vida, perque qualsevol la pot obrir i començar-la a llegir a partir de l'ultim capitol."

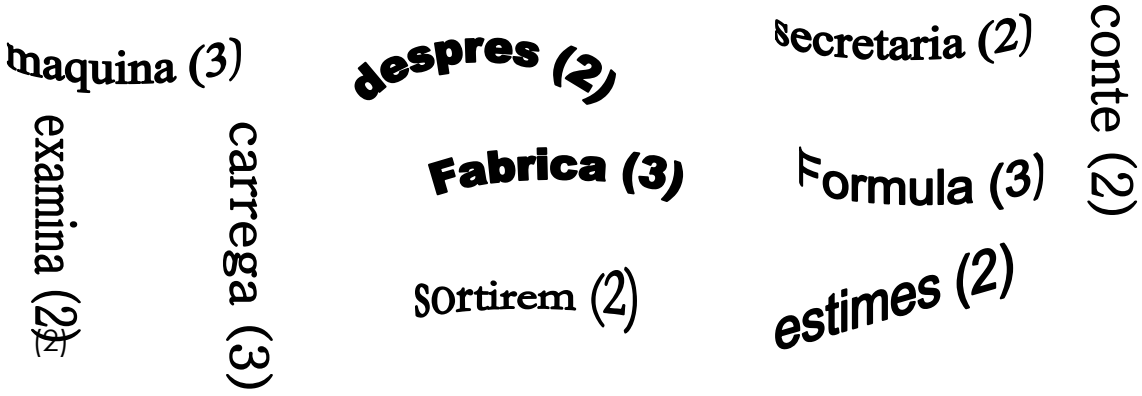
Ben Jelloun, Tahar. *Amb la mirada baixa*. [17 accents]

TEXT 5 "L'ascensor reposa"

Ja fa dies que l'ascensor de casa esta espatllat. Visc en una setena planta, i es facil de comprendre, doncs, que tingui aquest artefacte molt present, no nomes en les meves oracions sino tambe en les meves interjeccions.
Un ascensor que no ascendeix, que no puja, es un pecat contra la naturalesa. Que sigui gran o petit, lent o rapid, luxos o senzill, te molt poca importancia.[...]
Tambe els ascensors tenen dret a vacances. A la seva porta, la meva portera hi ha penjat el "No funciona". Em sembla injust, hauria de dir "Descansa". Els veïns ens topem per l'escala, amb la boca oberta per l'esforç esbufegant i arrossegant les carns. Som nosaltres els qui hauriem de dur, humilment, penjat al coll, el cartellet de "No funciona".

Espinàs, Josep M. *Els nostres objectes de cada dia*. [13 accents]

37. Fixa't en aquests mots en poti poti. Cadascun admet diverses posicions de síl.laba tònica i llavors agafen diversos significats. El número del darrera indica quants significats has d'aconseguir. Troba'ls!

38. ARA CORREGEIX AQUESTS TITULARS DE DIARI , QUE NO TENEN NI UN ACCENT:

La crisi economica afecta el camping

Nova polemica en la sanitat britanica

Prego popular: contra l'austeritat, imaginacio

Gran violencia en un temporal a Asturies

Solsona esdeve plato de cinema uns quants dies

L'illa de la fabrica nova, un espai pendent de solucio

El conservatori obre un nou periode d'inscripcio

L'hospital tindra un servei d'urgencia d'oftalmologia

El grup Formula V actuara al pavello de Santa Maria

L'exercit desembarca al Japo a finals de 1945

39. Posa l'accent a aquests mots compostos i adverbis en -ment, si cal:

socialdemocrata
catalanoparlant
fisicoquimic
pel-roig
dolorosament
contrariament
dificilment
tendrament
sud-africa
no-violencia

l'accent diacrític

40. Omple els buits de les oracions següents amb la paraules que pertoquin.

a) El pastor estava trist perquè havia perdut un_____. (be/bé)
b) L'examen de conduir m'ha anat molt _____. (be/bé)
c) El senyor Ramon té molts _____ és l'home més ric de la ciutat. (bens/béns)
d) Tinc el sofà ple de_____ de gos. (pels/pèls)
e) Si va_____ volts d'Olot trobaràs un paratge verd i clar. (pels/pèls)
f) Aquesta espècie d'_____ està en perill d'extinció. (ossos/óssos)
g) He anat al traumatòleg perquè tenia l'_____ de la cama molt malament. (os/ós)
h) _____ mare a vegades és una mica pesada. (ma/mà)
i) Dóna'm la_____ i et portaré a un lloc meravellós. (ma/mà)
j) _____ aquests diners a la teva germana. (dona/dóna)
k) La teva germana és una_____ extraordinària. (dona/dóna)
l) Aquell noi que_____ pentina com si fos un cantant de rock. (es/és)
m) La meva cosina_____ un noia molt disbauxada. (es/és)
n) Ja_____ que potser no sortirà bé, però ho vull intentar. (se/sé)
o) Últimament no_____ sent gaire bé. (se/sé)
p) Em va dir_____ no volia venir. (que/què)
q) Per _____ no vols venir? (que/què)
r) _____ tot hagués anat d'una altra manera jo no seria aquí. (si/sí)
s) _____, d'acord! (si/sí)
t) Jo_____ el pare de l'Ariadna. (soc/sóc)
u) Aquell_____ és molt difícil de tallar. (soc/sóc)
v) Aquí,_____ a la meva habitació, em sento una mica desgraciat. (sol/sòl)
w) En aquella comarca hi ha un_____ molt fèrtil. (sol/sòl)
x) Caram, quin_____ que fa avui! (sol/sòl)
y) Què et sembla si ens prenem un_____? (te/té)
z) _____, és per tu! (te/té)

41. Poseu accent a una de les dues paraules de cada frase, per diferenciar el significat entre elles:

a) Us portaré les eines, però feu-ne un bon us.
b) Son una mica ganduls: prefereixen agafar el son que posar-se a treballar.
c) Se sent el millor de la classe però jo se resoldre problemes de mates molt millor que ell.
d) Si que menjaré pèsols, tot i que no m'agraden, si després em fas llom amb patates.
e) S'ha escapat de tenir un accident de moto pels pels.
f) Mon germà ja ha donat la volta al mon tres vegades.
g) Deu pensar que Deu el perdonarà per totes les agressions que ha comès al pati: i està equivocat!
h) La seva dona dona molts motius per a sol.licitar el divorci, entre ells, els maltractaments.
i) El marquès feu fora del seu feu els vassalls més revoltats amb els seus impostos.
j) Avui venen els clients de forma arrauxada a la botiga on venen aparells d'Apple.

La dièresi

42. Posa la dièresi clarament, si cal, a les paraules següents:

Intuició	Arcaic	Ruinós	Diurètic	Egoista
Traició	Construir	Reunificar	Agraidíssim	Proteina
Fruició	Trapezoide	Coincidència	Transeunt	Sarraina
Fluid	Raim	Altruisme	Oleic	europeitzar

43. Escriu el femení plural i un derivat amb el sufix *–itat* dels mots següents:

	Femení plural *–itat*	Derivat
HETEROGENI	Heterogeneïtat	heterogènia
INNOCU		
OBLIC		
VACU		
ANTIC		
CONTINU		
ESPONTANI		
AMBIGU		

44. Posa dièresi o accent on calgui:

conduit, traduir, agraim, llengues, Suissa, panteisme, ximpanze, guardar, espos, quaranta, vindre, fruita, molestia, angel, gairebe, cervol, consequencia, alfil, quota, confiis, cuita, aillar, conscients, forem, paraiguer, tombola, medul·la, handbol, vei, depen, conduiem, misantrop, linguistic, exit, unguent, lluire, policiac, resso, fruiria, genui, viking, mouran, esplai, electric, contribuien, suis, solid, torticoli, ambiguitats, questionar, agrairem, altruisme, austriac, estomac, neixer, esplendida, ronec, memoria, europeitzant, saxofon.

45. Escriviu la dièresi en els mots que calgui :

Raim	Aigua	Altruista	Reunió	Bilingue	traidor
Idoneitat	Contraindicació		Heroi	Unguent	Proisme
Altruista	Rai	Feia	Duia	Conduia	Cafeina
Amoinar	Aquàrium	Vel·leitat	Pasqua	Agraia	Traeixen
Suís	Estalvia	Compraria	Beneien	Concloien	Canviis

46. Ara us donem a l'esquerra els exemples i a la dreta la norma ortogràfica i vosaltres els aparelleu, POSANT QUINA LLETRA SERIA LA NORMA DELS EXEMPLES AMB QUIN NÚMERO. Fixeu-vos que hi ha normes de QUAN POSAR la dièresi i normes de QUAN NO POSAR la dièresi:

EXEMPLES	REGLES D'ORTOGRAFIA DESORDENADES
1. Construït, construïria, construïm, construïres... però construir, construint, construirà, construiria Fruït, fruïria...però fruir, fruint, fruirà, fruiria Produït, produïres... però produir, produint, produirà, produiria	A. Si es pot posar accent segons les normes ortogràfiques, per a marcar l'hiat, es posa. Si no, es posa dièresi
2. Contraindicació, antiimperialisme, coincidir, autoimmune	B. Els mots acabats en -isme, -ista tampoc duen dièresi
3. Màrius, mèdium, aquàrium, delírium, pòdium	C. Les formes verbals que no poden dur mai dièresi són l'infinitiu, el gerundi, el futur i el condicional, dels verbs acabats en vocal + ir, encara que la resta de formes d'aquell verb en dugui
4. Multilingüisme, piragüisme, freqüent, obliqüitat	D. No duen dièresi els prefixos acabats en vocal
5. Estudïi, estudïis, creï, creïn, lloï, lloïs, suï, suïn	E. Les terminacions -ï, -ïn, -ïs del present de subjuntiu dels verbs acabats en vocal + ar (suar, estudiar, crear) porten sempre dièresi
6. Egoisme, egoista, arcaisme,panteista (excepte "proïsme", perquè aquí no és un prefix)	F. No duen dièresi les paraules llatines acabades en -um i -us
7. Països-...però...país agraïa .... però... agraíem Lluïsa... però Lluís Influït... però influís Veïnatge... però veí	G. Posem dièresi sobre la u de les síl.labes que, qui, gue, gui, si aquesta u ha de sonar.
8. Quatre, quota, aiguota, guants, paraiguot	H. Els derivats de mots amb i/u tòniques porten dièresi encara que la vocal no sigui tònica en el derivat
9. Agrair- agraïment; illa- aïllar, trair-traïdor,	I. Els grups gua, guo, qua, quo, no duen mai dièresi perquè la 'u' sona sempre

47. Escriu la dièresi en els mots que calguin:

Substituiu aquesta questió per una altra
En Raúl sembla molt geniut, però és un tros de pa beneit
He dit a la Lluisa que no sigui tan egoista
El proveidor ha comprat unes aigueres que tenen un aillant nou
Quan dono una maleida ordre espero que se m'obeeixi
Ara reproduiu el diàleg seguent
La noia biscaina estava amoinada perquè son pare s'havia arruinat
Les ensaimades no duen gaire proteines
És increible que s'expressi amb tanta ambiguitat.

48. Escriu els accents i les dièresis en els mots en què calgui:

L'endema Antoni de Montpalau rebe un missatge precipitat del marques de La Gralla pregant-li que, com mes aviat millor, l'anes a veure. Es tractava d'un afer de la maxima urgencia.
El nostre protagonista troba el marques excitadissim. Es passejava d'una banda a l'altra del seu gabinet de treball. Anava enfundat en un bati de seda llistada, color de tabac. Quan el veie, obri els braços i digue:
—Ah, per fi! Seieu, estimat amic. Gracies per la vostra promptitud a venir. Ha succeit una cosa realment extraordinaria. He convocat, tambe, amb la maxima urgencia el doctor Samso Corbella, el canonge Matons, el filoleg Garriga i Segimon Ferrer. Amb el vostre permis em reservo de dir-vos que es tracta que hi siguem tots. Sera, per a mi, una mica mes comode.
Montpalau obei encuriosit. Al cap de poca estona arribaren Ferrer, Garriga i Corbella. L'ultim d'apareixer fou el majestuos canonge, que el marques feu seure darrere la seva taula, presidint la reunio.

JOAN PERUCHO, *Les històries naturals*

49. Posa accents i dièresis tot seguint les indicacions de la quantitat que hi ha al final de cada fragment.

La maleta marinera

La sorra de la platja era ben roent. Per plaure a Julieta, em col · locava al mig de la zona calenta i aguantava la cremor amb un somris als llavis.

Julieta estimava que els seus galantejadors cultivessin el perill.

En el transcurs del meu enamorament, mes d'una vegada havia estat a punt de trencar-me l'anima saltant una cadira de passeig, o acaronant el cap d'un gos vagabund, o discutint amb els empleats dels serveis publics coses que afectaven llur dignitat professional.

La platja es presentava singularment propicia a l'abandonament i a la insolacio.

Tot ajudant Julieta a cenyir-se a les carabasses al voltant del seu cos meravellos, vaig convidar-la a ficar-nos a l'aigua fent bracet.
---------- *(heu de posar 7 accents a dalt)*----------

Mentre em remullava el cap agafant grapats de mar amb el palmell de la ma, vaig descobrir que Julieta s'ensopia. Indubtablement, calia fer quelcom, i, tractant d'extreure de l'element que ens voltava totes les possibilitats, vaig decidir fer un capbusso ben profund i ben prolongat i, per tant, ben perillos.

La meva enamorada m'agrai la idea amb un cop d'ulls. Abans de submergir-me,em va fer amb la ma un gest d'adhesio que encoratjava l'exercici de qualsevol temeritat.

Colgat d'aigua, la vida submarina s'oferia al meu esguard amb tota la seva riquesa i varietat: conquilles de marisc, peixos de vora costa, meduses, fragments de mosaic i

terrissa de paisos exotics, cames de banyistes perdudes de contorns i desmaiades com una imatge de la mort.
----------*(he de posar 7 accents i una dièresi a dalt)*----------

Una cosa molt estranya en aquell medi va sorprendre'm profundament: a la meva esquerra, entre unes plantes de mar i unes petxines, vaig descobrir una maleta.

Pero no pas una maleta malmesa per la sal i les tempestes marines, sino que presentava un perfil net i una superficie llisa, com si fos feta per estar-se en aquell lloc, precisament.

La troballa va abreujar el meu esforç d'enamorat. Vaig agafar la maleta per la nansa i vaig remuntar-me per sortir a flor d'aigua, sacsejant tot el cos a grans batzegades.
----------*(heu de posar tres accents a dalt)*----------

Julieta saluda joiosament la descoberta. En contacte amb l'aire, la pell de la maleta repel·li l'aigua i s'asseca instantaniament. Aquella singularitat va agradar molt a tothom; haviem tret la maleta cap a la platja, i un grup de gent ens voltava, comentant les propietats de l'objecte. Un guardia de banys, amb l'aire d'emetre un judici molt precis, digue:

—Ja se que es aixo. Es una maleta marinera. Heu estat de sort, jove, perque ja no se'n troben gaires.

Pero no volgue donar-nos mes detalls. Una noia prima em pregunta si la maleta contenia quelcom; en realitat pesava força i no pas perque estigues plena d'aigua, puix que, a dins, un objecte balder sorollava repicant les parets. Una ma va allargar-me una eina especial, una mica suspecta, i obrirem la maleta.
----------*(heu de posar 22 accents a dalt)*----------

Estava folrada de seda blanca i contenia un petit elefant de metall bo, damunt del qual una figura femenina aguantava un corn mari; en un raco, la noia prima va descobrir-hi una targeta amb la seguent inscripcio: «Azaya Lendhi. A Barcelona, carrer de les Claus, 24».

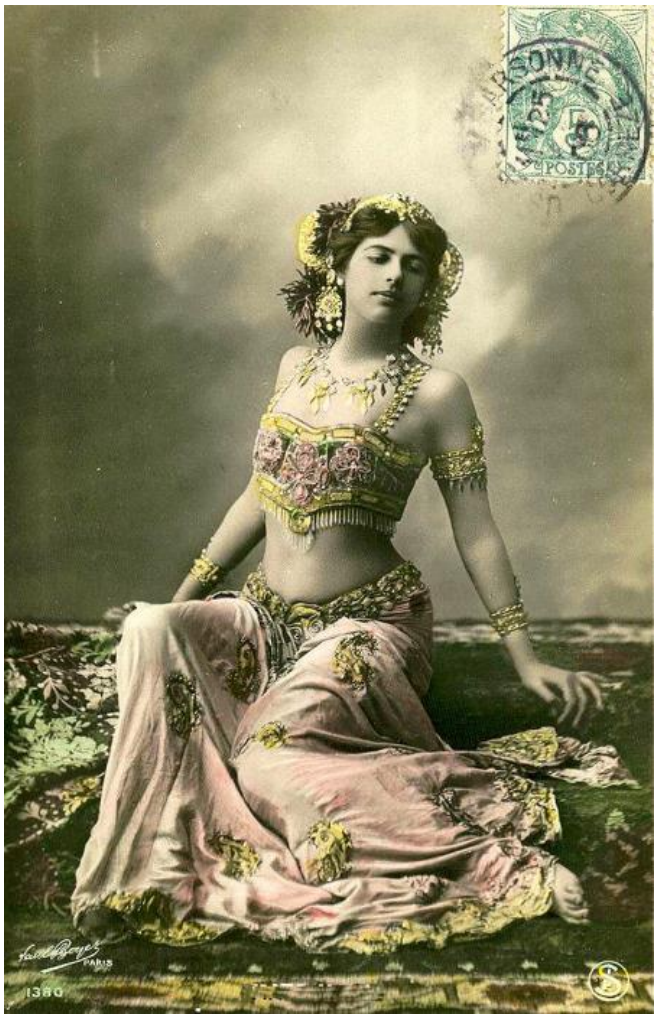
L'endema cercava el numero 24 del carrer de les Claus, molt emmurriat. Haviem tingut una escena desagradable amb Julieta, perque ella, pretextant que el seu instint li advertia que Azaya Lendhi era el nom d'una dona aventurera, volia que li fes retornar l'elefant per mitja d'un ordinari. No obstant, adhuc sense entendre-hi gaire, vaig adonarme de seguida que l'elefant i la figurera del corn mari tenien un gran valor i no podien confiar-se a qualsevol desconegut.
----------*(heu de posar 10 accents a dalt)*----------

L'adreça indicada corresponia a una vella casa d'aquestes que semblen construides de cara al turisme primari i poc entes. Damunt la porta del cap de l'escala, hi havia una targeta com la que haviem trobat a la maleta. Va obrir-me un noi vestit amb una absurda granota de seda groga, i em feu passar a un salo recarregat de draperies i ple de perfums, que semblava la tenda d'un fals milionari oriental.

S'obri un joc de cortines, en una mutacio una mica complicada, i es presenta davant meu una d'aquestes dones que, de tan boniques, us maten les il • lusions. Tota ella anava vestida amb una roba densa, pesada, que li fixava les actituds en volums estatuaris d'una gran dignitat. Duia enfilalls de perles pertot arreu, tenint efectes d'un mal gust superior als meus coneixements.
----------*(heu de posar 7 accents i 1 dièresi a dalt)*----------

Vaig allargar-li el paquet, murmurant tot de declaracions d'amor a primera vista, i vaig quedar-me contemplant la seva joia i escoltant les seves oracions de gracies, obrint la boca de pura admiracio.

Deixa l'elefant damunt d'una tauleta baixa i va mirar-me; no era pas una mirada de cortesia o de regraciament: era una d'aquestes mirades que hom s'imagina en epoques d'euforia i que nomes de pensar-hi engresquen la marxa del cor. M'agafa una ma i va dir-me:

—Ets tu, potser, l'objecte de la meva promesa?
----------*(heu de posar 8 accents a dalt)*----------

Anava a respondre-li que era gairebe segur que no, car jo no sabia res d'aquella promesa, pero no va pas interessar-se per la meva opinio. M'empenye fins a prop de l'elefant i va fer que amb el meu index toques suaument el cap de la figura. Aleshores s'esdevingue un fenomen sense importancia: del corn mari que aguantava la figura, va sortir-ne una petita bengala lluminosa, de colors vius que tenyien de llum irisada totes les coses que tocaven.

Va semblar que allo era el senyal que donava sentit a la vida d'ella; m'abraca posant-hi tota l'atencio i em feu uns petons absorbents, als quals jo m'abandonava amb els ulls closos. En ple extasi, el record de Julieta em dona consciencia d'una mena de dignitat que exigia el cultiu de l'heroisme.
----------*(heu de posar 15 accents a dalt)*--------Pere Calders, «La maleta marinera», *Cròniques de la veritat oculta*, p. 225-230

L'apostrofació

50. Explica per què ***l'illa*** i ***l'interior*** s'apostrofen i ***la intimitat*** no.

51. Col·loca davant de cada paraula **el** o **l':**

ajuntament	parroquià	imbècil	escorxador
cadirer	taxista	ull	ham
interrogador	comerciant	oli	interior
hidrogen	invitat	tauler	catedràtic
escalador	oboè	aliat	allotjament
ventilador	alineament	margalló	ultratge
venciment	helicòpter	usuari	calefactor
garrofer	l'uniforme	oliver	espai
literat	bàlsam	jornal	nàufrag
cànter	hipermercat	lliri	himne

52. Col·loca davant de cada paraula **el** o **l':**

ioga	home	lemen	córner
art	holandès	intercanvi	opi
exemple	ianqui	alauita	economista
hiatus	udol	orientador	ullal
indicador	huracà	hidroplà	impressor
intèrpret	iogurt	univers	encreuat
usurer	ull	udòmetre	epítet

53. Col·loca davant de la paraula **de** o **d':**

ioga	idiotes	jutge	ianqui
accionar	estendre	ema	antídots
assegurar	ena	hermafroditisme	iarda
heretgia	ordenar	habilitat	extraviar
iaio	elemental	igualtat	ela
ocasió	un	unió	hora
hippy	iode	iogurt	ou
onzé	*El temps*	11	altra
humor	Huelva	art	Ernest

54. Col·loca davant de cada paraula **la** o **l':**

hora	exhibició	orquestra	aposició
arcada	herba	ema	heura
aigua	evasió	execució	obediència
heroïna	obtusa	aixada	arrel
alpaca	ela	idea	regressió

llacuna	interessada	ungla	universitat
apostrofació	arracada	obligació	hipòtesi
genollera	història	il·lusió	marginada
potència	antropòloga	arma	excursió
aroma	alpinista	partida	olivera
armadura	quantitat	Índia	àvia
histèria	ona	única	hipnosi
igualtat	unitat	expressió	hiena
humanitat	hac	intel·ligència	etiqueta
humitat	intensitat	efa	historiadora

La contracció

55. Aquestes frases tenen apòstrofs i contraccions que no s'han fet i d'altres que està bé que no s'hagin fet. Corregiu només els erronis:

__ "Avui" és un diari.
He copiat __ *Home feliç* den Jaume Corbera.
__ 11 de setembre és la diada nacional de Catalunya.
A __ Índia sempre és __ hora de __ te.
Escriu __ a i __ be.
Com passa el temps! Ja s'ha fet __ una.
__ ira és un sentiment perniciós per els éssers humans
__ arquitecte ha parlat de __ asimetria dels edificis a ca en Moixac
Els clients __El Corte Inglés.
__ ONU i __ UEFA són sigles.

56 Escriviu les frases següents canviant el mot en negreta pel que va entre parèntesis: Ex. *Ho ha sentit dir al* ***carrer.*** *(OFICINA): Ho ha sentit dir a l'oficina.*

a. No volem parlar de la **qüestió.** (ASSUMPTE):
b. El mestre no es riu mai del **deixeble.** (ALUMNE):
c. Va baixar del **cotxe** per la portella de la **dreta.** (AUTOBÚS / ESQUERRA):
d. Aquesta vesprada he d'anar al **col·legi** del meu fill. (ESCOLA) :
e. Ho sent amb tot el **cor.** (ÀNIMA):
f. Em va donar records per al **Quim.** (EMILI):
g. Ací tenim l'**obra** de la seua vida. (IMATGE):
h. Escolta l'**anècdota** que t'explicaré. (HISTÒRIA):
i. La derrota a mans de l'**enemic** odiat li va produir la **humiliació** més gran de la seua vida. (ADVERSARI / IMPRESSIÓ):
j. He d'anar a ca l'**Elisabet.** (IAIA)**:**

57. Apostrofa o contrau, si cal, les partícules que hi ha entre parèntesis

1. *(de) (els) nois, (a) (els) nois, (per) (el) camp, (per) (a) (el) avi.*
2. *(ca) (el) metge, (ca) (en) Lluís, (ca) (en) Oriach, (ca) (la) Àngela.*
3. *(per) (el) altre, (a) (el) altre, (per) (a) (els) nois, (per) (a) (el) nen.*

58 Escriu la forma resultant de les partícules entre parèntesis, d'acord amb les normes de contracció.

1. *(ca) (en) seixanta: .....; escriu (a) (els) oncles: .....;*
2. *regal (per) (a) (els) pares: .....; vés a (ca) (el) barber: .....;*
3. *pis (de) (els) avis: .....; llibre (per) (a) (els) nens: .....;*

59. Canvia el mot entre cometes pel que hi ha entre parèntesis i reescriu cada frase, fents els canvis necessaris en els altres mots

1. *Les "coses" (assumpte) de la "política" (economia).*
2. *Em "preocupa" (amoïna) el "col·legi" (escola).*
3. *Ja hauríem de "marxar" (anar-nos-en) cap a ca la "Maria" (Tomàs).*
4. *Anirem per la "carretera" (autopista) de la "costa" (interior).*
5. *Aquests "actes" (acte) estan pensats per als "adults" (infància).*

El guionet

60. Si cal, escriu el guionet; si no, manté separats o bé uneix els mots següents:

Ex ministre, sots tinent, vice president, sub secretari, tele ruta, infra dotat, pica soques, cara rodó, ning ning.

61. Escriu amb lletres els números següents:
1. (41) .....
2. (302) .....
3. (27) .....
4. (2001) .....
5. (2428) .....

62 Escriu guionet, ajunta o manté separats els mots de les frases següents:

1. El vent va girar cap el nord oest.
2. Durant dos anys va ser vice president de la institució.
3. Va actuar com un autèntic poca vergonya.
4. El nen va fer xip xap dins el bassal.
5. El pintor es va fer molts auto retrats.
6. S'ha creat una associació jordano palestina.
7. Abans d'ahir vaig portar a arreglar el para xocs del cotxe.
8. A la Núria, li van robar el porta monedes.
9. L'ex secretari ha dit, avui, adéu siau als seus companys.
10. Cal distingir diversos sub grups en aquesta espècie.

63 Escriu el guionet o l'apòstrof als mots entre parèntesis:

1. (Se) (en) van .....avui cap a Roma.
2. (Me) (els) deixarà ..... demà, els llibres.
3. (Me) (el) ofereix ..... de grat, el cotxe.
4. (Se) (us) veu .....molt alegres.
5. Porta (me) (el) ..... quan puguis.
6. (Se) (en) aniran ..... demà, cap a Londres.

7. Vol treure (se) (els) ..... de sobre.
8. (Te) (ho) dic ..... de debò.
9. (Me) (la) intentaré aprendre ..... la lliçó.
10. (Te) (els) has (de) emportar ..... d'aquí.
11. Cal emportar (se) (els) tots .....
12. Dóna (ens) (ho) ..... quan puguis

64 Escriu el guionet, l'apòstrof o la contracció, o bé ajunta o manté separats els mots següents, segons convingui:

1. La intensitat del so era irresistible.
2. Actua com un poca vergonya.
3. Tal com et comportes, està fet un caga dubtes.
4. En Joan fa una festa per als amics.
5. El temible pirata barba roja.
6. Va veure la Lluïsa abans d'ahir.
7. Has d'anar a ca els barber.
8. El interès dels tema és relatiu.
9. Era vice president del Senat.
10. Passa em el trenca nous, si us plau.
11. Acosteu me el penja robes.
12. Es ven el pis de el àtic per vint i cinc milions.
13. Aquell noi es barba ros.
14. Hem de dur un para sol si no ens volem torrar.
15. En Pere va a la universitat dia si, dia no.

Les oclusives: la diferència b-v

65 Fixa't en l'exemple, omple els buits amb b o v i escriu al costat de cada mot un altre de la mateixa família que dugui p o u:
EXEMPLE: sa...er ----saber —- sap

bla...enc ---- .... perce...em---- .... cla...ar ---- ....
bo...í ---- .... escla...itud---- .... dino...è ---- ....
ne...ada ---- .... to...a---- .... re...ut ---- ....
aerona...al ---- ... ca...rem .... llo...a---- ...

66 Hi ha mots que només es diferencien per la b / v. Omple els buits amb la grafia que convingui:

- El primer premi de la loteria acaba en ...uit.
- El got és ...uit, torna'l a omplir.
- De tant cantar he perdut la ...eu.
- ¡Apa, ...eu una mica més de xampany!
- Des d'aquí no es ...eu gens l'escenari.
- ¿Que ...e o no ...e, aquest ...e al forn?
- Ara és molt ...ella, però, de jove, era la més ...ella de la colla.

67 Amb l'ajuda del diccionari, si et cal, posa b / v en els espais en blanc:

- Aquell ad...ocat tre...alla...a per al go...ern.
- M'he re...entat un gra i m'hi he posat una ...ena.
- Si ...ols un a...et per Nadal, t'hauràs d'espa...ilar.
- Donarem ci...ada als ca...alls.
- ¡No siguis co...ard!
- Menja...a i ...e...ia més del compte.
- Del País ...asc, només conec Àla...a.
- Amb la imaginació ca...alca...a pels nú...ols.
- Busca...a una ga...ardina ...erda i no l'he tro...ada.

Les oclusives P-T-C-B-D-G

68 Omple els buits amb p,b,t,d,c,g:

En l'examen del dissa__te el van declarar a__te
Un ma__ o il·lusionista
Aquest infan__ es fa un emboli__ entre el suman__ i el dividen__
Sa__s què és un baoba__?
Esten__ la roba en un llo__ massa llòbre__
No compren__ per què he de pagar un recàrre__
Ha au__mentat el valor dels dra__mes gre__s
Amb l'exercici ha a__quirit una complexió a__lètica
En Davi__ ha descobert el qui__ de la qüestió
Esti__ ti__ de viatjar pels mars del Cari__
Un article si__nat amb __eudònim
El mot ence__ es relaciona amb encebar i ence__ amb encepar
Latitu__ nor__ o latitu__ su__?
L'Alfre__ és mol__ resisten__ al fre__
La Ma__dalena ens explicarà una anè__dota

69 Torna a escriure aquestes frases substituint els sons entre claudàtors per la grafia corresponent:

-No hi pu.....[k] anar, m'he fe.....[t] un estri.....[p] als pantalons.
-L'Eduar.....[t] es va quedar lívi.....[t]; no s'imaginava un llo.....[k] tan sòrdi.....[t]
-Tenia un regus.....[t] amar.....[k] a la boca i un nus a l'estóma.....[k]
-Dissa.....[p]te vam arribar a un acor.....[t] satisfa.....[k]tori.
-Du.....[p]to que en aquest dipòsi.....[t] pugui cabre tol el líqui.....[t].
-Aquell dramatur.....[k] era super.....[p].

70. Escriu un altre mot de la mateixa família acabat en c o g:

llargària	fangós
brusquedat	entrebancar
fantàstica	bèl·lica
frescor	bosquetà
estomacal	esofàgic.

71. Escriviu t o d segons convingui:

a...scripció a...las a...vocat ri...me a...jectiu a…zavara
a...herent a...ministrar po…ser pla...ja so...metre a...zarós

72. Completa els buits de les frases amb t o d:

- En Gerar... ha batu... el rècor... en aques... espor... És tol un a...leta.
- No sé mai si el costa... esquerre d'un vaixell es diu babor... o estribor...
- L'actitu... de l'Eduar... és mol... desconcertan...; tan avia... sembla tími... com massa desimbol...
- Al su... fa un temps més càli... que no pas al nor...
- El dipòsi... és ben bui..., ja no hi queda gens de liqui...
- La seva virtu... és d'a...mirar.
- El terreny és mol... vas..., però massa àri...
- Tant de trànsi... farà malbé l'asfal...
~ És un ambien... tan sòrdi... que produeix inquietu...
- Vés ràpi... o faràs tar... i no t'a...metran.

73. Amb l'ajuda del diccionari omple els buits amb 'c' o 'g':

co...nom au...mentar anè...dota obje...te . distri...te re...nar
su...geriment mara...da tra...te a...celeració a...ceptar di...ne
dire...tor ' ma...dalena fra...ment estri...te amí...dala deli...te.

74. Escriu 'c' o 'g' als buits de les frases següents segons convingui:

- És més madur el présse... que l'alberco...
- Hem trobat aixoplu... en un alber...
- En aquell bos... hi ha un lla... molt pintores...
- Vin... de demanar un préste... al ban...
- Es un llo... feréste...
- No compren... aquest carà... ter tan apàti...
- Aquell dramatur... ami... meu no ve en el catàle...
- S'ha donat un cop al menis... amb un obje...te metàl·li...
- Tin... un encàrre... per a tu.
- Cone... un mecàni... que t'arreglarà el pneumàti...

75. Omple els buits amb c o qu:

...ocient o...es ...eixa a...àcia cin...anta
...oneixement es...ombra pa...et es...ema e...ilibri.

76. Omple els buits amb g o gu:

boti...er es...arips ...al fi...era ....ineu
...àrdia ne...ror ...lòria san...onós es...ard.

77. Escriu un altre mot de la mateixa família acabat en c o g, com : abrigar --- abric

bategar	foguera
espetegar	aixoplugar
bonica	atacar
poruga	llampegar
riquesa	sequera

78. Completa els mots amb p o b, co g, t o d:

a...sent	o...jecte	ca...girar	a...dicar	o...servar	ca...tiu
a...dominal	o...stacle	ca...dill	a...solut	o...tatiu	escri...tor
ràfe...	espàrre...	buldo...	ma...	encàrre...	présse...
aràbi...	pedago....	rúste....	fàsti....	demago....	feréste....
a...titud	o...timisme	so...tat	o...cecació	su...stància	ecli...si.

79. Completa amb p o b els buits d'aquestes frases:

- M'han convidat a donar un tom... en un helicò...ter.
- El prínce... sembla ine...te, sempre du...ta.
- De so...te, el van declarar no-a...te.
- Durant la teva a...sència hem ca...dellat tota la llana.
- Aquest noi, a més de cal..., és una mica mio...
- Ens varen su...ministrar els pneumàtics el pro...passat dissa...te.
- El pas su...terrani és molt o...scur.
- No vol prendre el xaro... que li ha rece...tat, sempre l'escu...
- Cura-li la ferida am... esparadra...
- No t'hi ca...fiquis, si l'equi... local no ado...ta un altre rum..., es quedarà sense ca... ade...te.

80. Completeu amb la lletra adequada aquestes paraules:

dissa__te,	ap__e,	__ernís	ma__	infan__	emboli__
sa__s	esten__	llòbre__	can__i	davi__	compren__
au__mentat	des__algut	a__quirit	cari__	si__nat	__seudònim
latitu__	Alfre__	Ma__dalena	ha__er	__as	anè__dota

Les fricatives

81. Algunes d'aquestes paraules estan mal escrites. Corregiu-les:

bazar, metzina, distinjit, exposisió, audaç, cossir, neig, intransigència, burguesia, tranzhumant, assensor, enfonssat, bensina, pedaç, caçera, reposava, adhesió, viratje, donsella, musses, entcenall, trepitgeu, pressagi, concisa, pijama, coça, dissiplina, escena, seba, misticisme, agresió, estrus, brasset, assaijarem, bosa, massatgista, passeijat, txivarri, peig, enutjar, pixades, besseroles, sera, massa.

82. Ompliu els buits de les frases següents amb les grafies que calgui:

"Era fà...il, mentre explicava els fets de jovene...a, de pre...entar-los com si fo...in fa...ècies aillades, perquè, als primers anys, el record ens els pre...enta així. El context gairebé no compta; però en fer-nos grans, abastem cada vegada més i prenem con...iència que l'home és un é...er so...ial.

Creixem i ens adonem que no som el ...entre del món, que som unes pe...es que encaixen, més o menys, en un món ja organitzat."
Balada de Florian. J. Grau.

83. Omple els buits amb la grafia corresponent d'essa sorda /s/ i sonora /z/:

Repenjat a una columna de les que ....uportaven l'aixopluc de l'andana no havia deixat d'ob...ervar els esca...os pa...atgers que es dispo...aven a enfilar-se en un vagó. Pa...ejà a dreta i e...querra amb aire indiferent fins a e...tar completament ...egur que no l'havia ...eguit ningú. S'enfilà a la plataforma del ter...er vagó. En aquell moment ...entí l'e...trebada de l'arrencada. Les poques ca...es ran de via comen...aren a despla...ar-se cap enrere. El tren avan...ava e...garrapant el pai...atge com si li costés un gran esfor... d'embalar-se. (...) El ...enyor ...uava, era gra...onet, mirava en Mercader amb ab...oluta indiferèn...ia, duia una maleteta a la mà e...querra i vestia roba gri...a. Tancà ...orollo...ament la porta, oblidà en Mercader, i s'a...egué en un ...eient proper.

Jaume Cabré: *La teranyina*

84. Omple els buits del text amb la grafia adient:

El mas català, humil i poderós, és ....enyorívol. Fixeu-vo...., si us plau, en la fina línia del seu carener de teulada, tant si és d'un ....ol co.... com si es dispo....a en els tres co....os clà....ics; fi....eu-vos en l'en....ertada propor-....ió entre les dimen....ions del conjunt edificat, tant si hi ha entre elles ....imetria com si un dels co....os de fa...ana és marcadament més llarg, com ....ovint re...ulta; fixeu-vos en la grà....ia de les arcades i badius. Estèticament es reflecteix en la constru....ió page....a catalana tota la ....al i la sub....tàn....ia d'un pai....atge més aviat de línia suau en les regions baixes, com la grande....a dels panorames muntanyencs s'entrelliga amb la majestat de les quadres ma....i....es que ....enyoregen les valls de les terres altes.

Les africades

85. Completa els espais buits amb les grafies j,g,tg,tj,tx,ig,ix,ts,dz:

Ara va__ al despa__ perquè po__ser m'hi he deixat l' l'esto__ de les ulleres
M'he fet do__e esqui__os d'oli a la roba i em costaran de rentar!
Tens cap des__ de fer un via__e en co__e cap a la pla__a per buscar pe__ines ?
On he deixat les llaunes de sardina en escabe__ que vam comprar a cal gava__?
Va ser un "Bo__ Noi" del Barça, però en aquell moment feien una greu falta d'ortografia en el nom, perquè "Bo__os Nois" significa "Arbustos del bosc Nois"
John el Ro__ és el personatge més odiat pel "Mentalista" , en aquesta sèrie de la TV.
El fe__e és un òrgan digestiu molt important per a depuració del cos.

86. Omple els buits arnb x / ix, tx / ig / g / c :

-esca.....	- infraro....	- a....a	- ca....alot	- rín....ol	- de....alla -
-desenca....at	-alete....	- escarri....	- torra....a	- ga....	- e....ordat
-a....ada	- ....arol	-fi....ació	- bro....a	- pu....	- Garro....a
- trepi....	- trin....era.				

87. Omple els buits amb tg / tj / dj , g / j:

-tafane....ar - presta....e - corre....a - prodi....iós - empi....ora - poli....a

-venti....ol - pe....ada - ima....e - here....ia - passe....em - gara....e
-a....acent - encora....ament - corre....ir - balance....in - ima....inació -ra....olí
- false....at - a....unt.

88. Escriu el primitiu dels següents mots:

- empatxar, empatxem: . . . .
- fageda: . . . .
- rojor, rogenc: . . . .
- bogeria, bojament: . . . .
- esquitxada, esquitxos: . . . .

89. Omple els buits amb la grafia que convingui: x, xc, cs, cc:

-a....ió - e....posar - e....essiu - a....entuar - sa....ó - e...travagant
-su....edani - e....epció a....ident - fú....ia.

90. Omple els buits amb x / ix, j / g:

- Em fan mal els que....als i no puc men....ar ....elat de ....ocolata.
- Si no nete....es tu el cala...., l'hauré de nete....ar jo mate....a.
- No de....is de posar se....ell a la tar....eta.
- El dibu.... ocupa tota la pà....ina.
- No posis més ob....eccions al meu pro....ecte.
- Ba....ava l'escala ma....estuosament.
- Per sub....ectar-la et cal una corda més gru....uda.
- M'he engan....at la ....aqueta en una pun....a de la re....a del....ardí.

91. Corregeix les errades de les consonants fricatives i africades d'aquests textos

Vag ser molt feliç en aquell viatje. Recordo que teníem el protjecte de fer el recorregut en quatre cotxes i de portar l'equipatje més imprescindible. El meu primer festetx, el meu primer enutx seriós, el meu primer maretx important, tot va succeir en aquell viatje. L'únic problema important va ser que en Gerard va atjudicar-me en Geremies i la Gertrudis com a companys de cotxe; però aviat vaig desfer-me d'aquells mamarratjos! Vaig enjegar-los a passetx i vaig dexar-los tirats a la carretera perquè es van passar molt i no em merexen cap respecte.

Al vespre, després d'una dutxa, una mica de champany i una estona de regateig amb la Joana, vaig arreglar-ho per anar amb en Jesús i la Gemma, que són gent "cachonda" que t'ajuda i no et puntxa contínuament, ni pretén donar una imatje falsetjada.

FORADADA, M.; MORATALLA, L. *Català guai. Fonètica i ortografia.* Barcelona: Laertes, SA, 1989, pàg. 136. (Lectures i itineraris; 7. Quaderns; 1)

Fa ja molt de temps que vaig putjar per primera vegada al pont d'aquest terrible navili i penso que els raitxs del meu destí s'estan concentrant en un focus. Homes singulars i incomprensibles! (...) Els estranys mariners passen pel meu costat sense parar

esment en mi. Amagar-me seria una total boigeria, ja que aquesta gent no em vol veure. Fa tot just un moment que he passat per davant els ulls del segon de bord; no fa gaire que m'he aventurat a la cabina privada del capità i he agafat, d'allà mateix, els materials amb què he anat escrivint tot això des del començament fins a aquestes ratges. De tant en tant continuaré redactant aquest diari. (...) En últim moment tancaré el manuscrit dins una ampolla i la llançaré al mar amb aquest escrit a dins.

POE, E. A. *Manuscrit trobat dins una ampolla.*

Les nasals, laterals i vibrants

92. En aquestes frases falten H, R i RR. completeu-les.

Em actuat àbilment unint-nos al manifest
An tret l'eura de les parets de l'ermita
Totom estava malumorat per la proibició
L'erba creixia a l'ort d'una forma exube__ant
Guardava l'am a l'ivernacle
L'orfe menjava ous i cacauets
Pel creixement a__mònic de la umanitat
S'a exau__it la teua novel·la
No eretarà la isenda perquè és massa boemi
A sofrit una emo__àgia pel cop amb el veicle
Un menir preistòric a__encava exclamacions de sorpresa general
Escriu amb coerència, coesió i omogeneïtat
Va exalar un sospir veement

93. Posa M-N-NY-NN-MM-MN-MP-L·L-L en aquestes frases

La si__fonia va ser executada i__illorablement dins la sa__a d'actes del Co__egi Major.
La co__ferència de pre__sa sobre el gori__a albí fou un èxit.
Co__ta'm el co__te del Co__te de Berguedà de fa un mi__eni enrere.
Paguem al co__tat el co__te del restaurant de Brusse__es.
Treballa com a co__table i la feina que fa és exce__ent: no enga__a ningú
Hi ha una i__ensa ga__a de regals per a la Ge__a
L'A__a parla amb circu__specció i la Núria diu: "A___eluia, ja era hora!"
Els so__àmbuls caminen mentre so__ien (o so__ien)
Has fet una co__exió i__ecessària feta i__ocentment: l'hauràs de cance__ar

L'heu fet massa su__tuós, aquest pa__au. Ta__ateix m'afa__aré a venir a la inauguració.
L'assu__te era molt co__fús: la medu__a semblava sana, però estava ma__alt.
Aquest ca__vi és tot un sí__toma de la rebe__ió que s'aproxima

La lletra H

Llegeix aquests mots PISTA

HÀBIT	ADHERIR	
HAM	AHIR	
HARMONIA	ALESHORES	
HAVER	ANHEL	EHEM
HAVER-HI	ANIHILAR	HA,HA,HA
HELICÒPTER	BOHEMI	HARAKIRI
HERÀLDIC	COHESIÓ	HARDWARE
HERBA	CONHORT	HAWAIÀ
HEREU	EXHALAR	***
HI	EXHAURIR	AH
HIGIENE	EXHAUSTIU	EH
HIMNE	EXHIBIR	OH
HIPERMERCAT	INHERENT	UH
HIPOPÒTAM	MAHOMETÀ	***
HISSAR	MALHUMORAT	HECATOMBE
HIVERN	MENHIR	HEGEMONIA
HO	PROHIBICIÓ	HEMORRÀGIA
HOM / E	SUBHASTA	HEXÀGON
HONOR	TOTHOM	HIDROAVIÓ
HORA	VEHICLE	HIPÈRBOLE
HORROR	(recorda que	HIPÒTESI
HORT	la lletra H	HOMOGENI
HOSPITAL	enmig del	
HOTEL	mot inicia	
HUMIL	síl.laba:	
HUMOR	ad-he-rir)	

i els altres mots-pista!

arpa	Boí
cacauet	Elisabet
coet	Ester
exuberant	Hostalric
orfe	Judit
orxata	Montblanc
os	Montjuïc
ostatge	Munic
ou	Vic

Comencem a fer deduccions, associacions i altres cosetes...

94. Fes grups amb les paraules de la primera columna, que considerarem VOCABULARI D'ÚS COMÚ: llocs, animals, sentiments o emocions, objectes, verbs... Quines paraules t'han quedat sense poder agrupar?

95 Ara fes un derivat de: hàbit, harmonia, herba, hereu, higiene, hivern, home, honor, hora, hospital, humor...I NO T'OBLIDIS DE POSAR-HI LA HAC!

96 La segona columna és més difícil, oi? Busquem-hi relacions:

- Paraules que s'escriuen igual en català que en castellà
- Paraules que són compostes amb un mot que ja comença amb H
- Paraules que s'escriuen al contrari que en castellà (en castellà porten H i en català no, o a l'inrevés)
- Paraules que duen una H darrera la síl.laba EX-
- Quines paraules t'han sobrat per col.locar?

97 Quines són, fins ara, les paraules de les quals desconeixes el significat? Cerca al diccionari aquestes, a veure si te les encerto:

hissar anhel anihilar bohemi conhort exhalar
exhaurir exhaustiu inherent subhasta

98 I ara agafa-les totes i fes-ne una història on surtin les deu paraules, igual o conjugades, o derivades, a veure si te'n surts!

99 Què tenen en comú EHEM, HA,HA,HA, HARAKIRI, HARDWARE I HAWAIÀ?
I AH, EH, OH, UH?

100 Ja hauràs vist que la darrera llista de mots-pista té prefixos grecollatins, que aporten significat: HECA- HEGE - HEMO- HEXA -HIDRO - HIPER -HIPO -HOMO -HUMA
Apa, ara toca trobar un altre mot que també comenci per ells i dir el significat d'aquests prefixos.

101 Què tenen en comú la llista de mots començada per "arpa"?
I la que comença "Boí"?
Endevina a quines paraules de les de dalt corresponen aquestes imatges, normalment les més difícils, i escriu el mot a l'inrevés, com la primera, que és exemple:

		
AINOMRAH	...	...
		
...	...	...

Diferenciem entre:

HEM/HE: verb haver, SEMPRE VA SEGUIT D'UN ALTRE VERB EN PARTICIPI *(hem rigut, he viatjat, hem entès, he somiat, hem vist....)*
EM: "a mi", sempre va davant d'un verb conjugat normalment *(em diràs, em regalaràs, em portaràs, em porta, em va portar, em pensava, em vaig pensar, em portaria...)*
AMB: preposició de companyia (castellà "con") o per mitjans de transport *(Pa amb tomàquet, Carn amb all-i-oli, El Pere va amb la Maria, amb cotxe, amb bicicleta...)*
EN: preposició de lloc si va davant d'un nom o adverbi, o de temps, si va davant d'un verb (castellà: "en" en el cas del lloc i "al" en cas del temps) També en frases fetes (*Està en aquell calaix, en aquest estoig, en la darrera cruilla, en la propera cantonada, en acabat, en arribar, en esclatar, en un tres i no res, en un moment...)*
HAM: esquer per a pescar

Poseu el que toqui:

Ahir vaig parlar .....el teu germà
Pel meu aniversari .....van regalar només llibres.
Hem vingut .....bicicleta
Ho he fet .....quatre esgarrapades
Ha escrit un llibre .....quinze dies
Com més va, més penso .....allò que ens va dir
.....fet la feina molt aviat
.....la pràctica ho faràs millor.
.....sembla que plourà
.....penso que serà festa, el dia 12.
.....tren hi arribaríem tard
.....vist la Volta Ciclista a Catalunya
.....tu no hi podem anar
.....arribar, ve veure el lladre escapant-se.
.....van regalar un llibre molt bonic
.....vols dir què .....aconseguit?
.....fa por sortir al carrer per les nits.
No ..... diguis que no pots venir!
.....comprat aquests vestits per a la festa de demà
Desa-ho.....aquella maleta.
Avui faré bacallà .....samfaina per dinar
.....omplert la bossa de menjar de gos.
.....portat el diari per al teu pare.
.....això que dius, sembla que ja .....arribat al cap del carrer.
Avui, ...el teu amic, ...vist com un pescador posava l'esquer a l'.....
Vols que et pagui .....un taló o .....metàl.lic?

Els parònims i altres confusions usuals

102. Posa A -HA segons convingui:

-Els carros corrien per arribar .....la meta.
-La noia encara no .....arribat
-El teu germà i jo anirem .....buscar llibres
-Hi .....moltes nines en aquesta tenda.
Escriu una carta .....la maria
No m'agrada el vestit que s'.....comprat
Vaig .....Barcelona aquesta nit.
La Maria .....vingut amb el seu cotxe.
No .....plogut aquest matí.

103. Fes una frase amb cadascuna d'aquestes parelles on es vegi ben clara la diferència:

L'aboca cada dia /L'evoca cada dia
D'anunciar l'espectacle /Denunciar l'espectacle
M'entens la pregunta? /Mantens la pregunta?
Un de pendent /Un dependent.
Doncs fàcil/ Doncs faci'l
Aquest cec no hauria de ser aquí/ Aquest séc no hauria de ser aquí
No l'ha aprovada mai /No l'ha provada mai

104. Posa TAN-TANT segons creguis convenient:

No cridis .....fort
Tu has menjat .....com ell
Vo cal que vagis .....de pressa
Ella ha treballat .....com tu
Avui no fa.....vent com ahir
La Marta és .....alta com jo
En Jordi és .....llest com el seu germà
Vindrà .....aviat com pugui
Fa .....de temps que no ha plogut!
No corris .....que cauràs
Feia .....de vent que va caure la persiana
Aquesta porta ha quedat .....ben pintada que sembla nova.
Si parleu .....i ell parla .....baix, no sentirem res.
No n'hi ha per ....., noi!
Per què has comprat .....de pa?
No hi vagis .....d'hora
És .....ros que sembla nòrdic.

105. Completa les frases següents amb una de les opcions:

(suposa, s'oposa, s'ho posa) Sempre .....a tot el que dic.
(durs, d'ús, dus, duus) S'ha menjat un parell d'ous.....
(l'aboca, la boca, l'evoca): .....d'un got a un altre.
(duu, dur, du) Ho va .....a casa seva
(s'opera, supera, sopera) Si .....la mandra, ho farà tot.

106. Completa amb ALESHORES, A LES HORES, PERQUÈ, PER QUÈ, POTSER, POT SER, NOMÉS, NO MÉS, SINÓ, SI NO

Només hi és .....de menjar.
Va fer un crit i .....van sortir tots.
No sap .....ve.
Vinc .....sí
.....sí que era veritat
.....molt bé que estiguis equivocat.
I va resultar que .....portava llapis i paper.
Quants anys té? .....de quinze.
.....enllesteixes, no podrà venir.
No solament no en té prou, ...que en vol més.

107. Digues si sonen igual aquestes parelles (la primera línia és d'exemple):

Pas airós	Passa airós	NO (s sonora- s sorda)
les obres	les sobres	
tan vist	t'han vist	
poc es pensen	poques pensen	
és salat	és alat	
les tirava	l'estirava	
vam vestir	va envestir	
les ales	les sales	
les oques	les soques	
mas alt	massa alt	
un altre	una altra	
ja has acabat	ja s'ha acabat	
els arbres	els sabres	
aquell estat	aquella ha estat	
cosa ampla	cos ample	
quins astres	quins sastres	
El fan	El fang	
T'han animat	Tan animat	
La missió acabada	L'emissió acabada	
Per aigua	Paraigua	
Ho faria	oferia	
Fa una americana	Fauna americana	
Facin-s'ho	Faci'ns-ho	
Que lletja era	que lleig era	
pots anar	pot sanar	
cassola	que sola	
va emprendre	vam prendre	

108 . Aquests mots tenen un sinònim a la llista d'avall, aparella'ls tenint en compte que quedaran llocs buits. QUASI, PLEGATS, ARREU, PRINCIPALMENT, LLAVORS

Alhora .....
A l'hora.....
Sobretot .....
Sobre tot.....
Gairebé .....
Gaire bé.....
Pertot .....
Per tot.....
Aleshores.....
A les hores.....

109 . Completa les frases amb PORTEN-PORTA'N, FACIS-FACI'S, TASTIN-TASTI'N, RECORDANÇA-RECORDANT-SE

Veus quins paquets.....aquests nois?Doncs vés i .....també un tu.
No cal que .....tants escarafalls; val més que digues: .....la vostra voluntat.
Encara que els seus pares no .....cap canapè, vostè .....algun, per favor.
.....d'aquella feta, es posà trist. Ho farem en.....dels seus predecessors.
Exercici 10
Fes el mateix que abans amb alhora-a l'hora, enlloc-en lloc, envers-en vers; gairebé-gaire bé; perquè - per què; sinó- si no.
Es presentaren .....menys pensada. Menja i canta .....
No el trobo ..... Vine demà .....d'avui.
.....l'any 1876, Verdaguer compongué "L'Atlàntida", tota ella .....
No em trobno ..... Hi eren .....tots.
.....has vingut? Doncs ..... volia saludar-te.
.....vaig errat, ara són les deu en punt. No són pas les deu , ...les onze.

110. Ara provarem amb els pronoms. Recordeu que una substitució, un pronoms; i dues coses substituïdes, dos pronoms: li-l'hi, mi- m'hi, ni- n'hi, si- s'hi, tu- t'ho.

Treu- .....el barret, si et plau. Ja .....he tret.
A .....sempre em costa molt d'acostumar-.....
Aquella persona, no la puc veure .....en pintura. A la sala hi ha poques cadires: .....hem de dur més.
.....em vol creure , no .....presenti, al concurs.
Jo no m'ho crec; i....., ...creus?

111 .A cada frase heu d'anar posant tots els mots de l'inici en el lloc correcte:

MÀ/M'HA/MA/ME/M'HE
El gos de .....conyada.....queixalat la ....., però .....germana .....l'ha curada; alshores ja .....vist salvat.
TE/TÉ/T'HE/TA

El ....priopietats medicinals, com ja .....dit altres vegades. Joan, ...vist al passeig amb .....nebodeta; es veu que .....l'estimes.
SA/S'HA/SÉ/SER/SE
Ell .....traslladat amb .....muller en un poblet de clima ..... No .....com .....les ha arreglades per a .....de retorn tan d'hora.
ALT/AL /A L'/ EL
.....campanar que hi ha .....meu poble és molt ....forn del costat de casa fan .....pa força bo. Vés a comprar tabac .....estanc.
JA /HI HA
Que .....en Pere i la Rosa? - No, ...són fora; però .....l'Emili i la Montserrat.
AGAFO/AGAFA-HO/AFEU/AGAFEU-HO
Jo .....el que vull. Allò que vulguis tu, ..., també. Trieu i .....el que vulgueu. Això crema? doncs.....amb un mocador i ja no us cremareu.
PREPARAT/PREPARA'T
Joan, ...per a sortir. Ja t'has .....?
MIREM /MIRA'M
.....i no em toquis. En aquesta casa no .....prim.
COMENSALS /COMENÇA'LS
Els dibuixos, ...en llapis i després acaba'ls en tinta. Participaren en l'àpat més de cent .....

112. A cada frase continueu posant tots els mots de l'inici en el lloc correcte:

VEURE/BEURE
Cal .....quins estralls causa l'excés en el .....! Acabo de .....en Vicenç i en Benet. Nen, acaba de .....'t la llet. No es pot dir mai: d'aquesta aigua no en .....é. Quan el .....é, li diré que és un fresc.
QUAN/QUANT
.....em pagaràs el deute ? .....et dec? .....vingui la dependenta , demana-li .....valen les camises.
BEN/VENT
M'han .....vist! Bon .....i barca nova! Abriga't .....abrigat, que fa un .....!
HABITA /EVITAR
La gent que .....als països càlids mira d'.....la calor com pot.
COMPRÈN/COMPREN/COMPRA'N
No es .....per què tant .....robes de mal gust; tu, almenys .....de bon gust.
MOGUIS/MOGUI'S
Tu no et .....d'aquí; vostè, en canvi, ...una mica, per favor.
PREPARI'N /PREPARIN
Que es ....., aquells dos! ja me les pagaran! D'aquestes coses, ...unes quantes més per demà, senyor Ramon.
CONFIANT-SE/CONFIANÇA
Tothom ha perdut la .....en ell. .....massa, ho va perdre tot.
MOSTRARI/MOSTRAR-HI
La casa Tal anirà a la fira per .....el nou .....dels seus productes.

ALESHORES /A LES HORES
Jo .....li vaig ditr: has de prendre't les pastilles .....que el metge et va indicar.
APUNTS/A PUNT
Quan estigueu ....., començaré a dictar-vos els .....
ENVÀ /EN VA
La feina del paleta va resultar ....., car hagueren de tirar l'.....a terra.
PERTOT /PER TOT
Ho he buscat .....arreu sense trobar-ho. Et mereixes un premi.....el que has fet.
SINÓ /SI NO
Ara digueu-me .....és ben beneit! ; .....que ell no se n'adona.
SOBRETOT /SOBRE TOT
.....això de què hem parlat; val més que no en diguis res; i , ..., que no ho sàpiga la teva veïna.
TAN /TANT /T'HAN
..... preparat com anaves, i .....que havies estudiat, i pensar que .....suspès!
TU / T'HO
Ja .....podies pensar, que a .....et costaria més.

113. Fes frases amb cada parella on es vegi clar la diferència de significat:

MIRAT/MIRA'T
DEIXEM/DEIXA'M
LLIGUEM/LLIGA'M
RECORDEM/RECORDA'M
POTSER/POT SER
TAMBÉ/ TAN BÉ
TRAMETO/ TRAMET-HO
POSO/POSA-HO

114 . Aparella els mots de l'esquerra amb els seus sinònims de la dreta, per blocs:

llosa	soluciona
llossa	condiment
resol	s'aixeca
ressol	reverberació
calze	copa
calça	saule
salze	mitja
salsa	pedra
s'alça	cullera grossa
basa	jugada
base	sòcol
bassa	toll
brasa	caliu
braça	1,67 metres
pesar	mesurar
passar	travessar

fruit	sobirana
fruït	foll
reina	resina
reïna	fruita
vila	poble
vil.la	gaudit
boig	torre
boix	planta

115. Explica la diferència entre:

MÉS /M'ÉS/ MES
SÉ /SER / SE
SANT /S'HAN /SE'N /SENT /CENT
ALTS/ ALS/ELS
SAL/ SALT/ CEL/ ZEL/ SE'L
MEL /ME'L/
TEL /TE'L
SEC/SÉC/CEC
SOBRA/S'OBRE/SOBRE
I / HI / HI HA / JA
PAÓ /PEÓ
PLAGAT /PLEGAT
REFARIA /REFERIA
ESCORAR/ESCURAR
ABÍS/AVIS
BENA/VENA
ESTAN/ESTANT
QUARS/QUARTS
CANTÓ/CANTOR
COLÓS/COLORS
AIXÍ/EIXIR
ACCÉS(EXCÉS
BAH! /VA!
BASTIR/VESTIR
HÀBIT/ÀVID
PARLEN/PARLA'N
VEGIS/VEGI'S
PROMETO/PROMET-HO
ESPERANÇA/ESPERANT-SE

116. Corregeix les errades d'aquestes frases:

No es tan idiota, és pensa que podrà saltar la distància però no ho farà
Ho! M'ho hauries d'haver dit oh haver-m'oh escrit
El conte del restaurant Compte Guifré de Solsona compte 150 €
Cap el mig dia arribaran a casa, després d'estar-se mitjanit sense dormir
Tinc uns mal de caps terribles amb el caràcter de la meva filla i això sempre em provoca uns maldecaps molt intensos.
Almenys atractiu sempre li toca de posar els Cd's ... Al menys li portessin alguna beguda per refrescar-se!
L'altre tarda , la vostre veïna va agafar el nostra gos sense el nostre permís.

L'actor va fer un a part sobre el caràcter de la Rosalina, deixant apart el seu barret.
Com president del consell d'administració decideixo que es comunicarà el dèficit com a més abans millor.
Tampoc que pesa i tan poc pot saltar aquesta llargada.
Que penses fer? Que no veus que suspendràs? Potser què t'ho facis mirar, home...
Son francesos i havent dinat sempre tenen són.

Els signes de puntuació

117. Col.loca els punts i seguit en aquest fragment:

A en Bertran del Vernet, cavaller i trobador a la vegada, li agradava que els nobles s'atonyinessin sempre anava de l'un a l'altre, contant xafarderies per fer-los barallar si alguna vegada no hi reexia buscava raons perquè es barallessin amb ell un dia , quan ja en feia tres que hi havia pau al seu voltant, en Bertran va treure el nas per una de les finestres de la seva cambra molt al lluny, damunt d'un roquissar, el castell de N'Huguet Trencacolls alçava les seves torres "N'Huguet Trencacolls té una fama que no mereix" -sentencià en Bertran.

118. Posa comes en aquest text i després explica per a què han servit cadascuna d'elles, excepte les que repeteixin funció:

Fa temps s'estiu: gregalet al matí xaloquet al migdia, garbí fluix a la tarda, temolet a la nit. De dies canten les cigales; al vespre els grills. Una de les majors delícies del Canadell és anar havent dinat a jaure un parell d'hores a l'ombra del ventre d'una barca. A les dues de la tarda l'ombra de color torrat té un parell de pams d'amplada i la sorra que el sol acaba de deixar encara és calenta; però a mesura que la tarda va avançant l'ombra s'eixampla i l'arena es refresca. Primer us hi estireu de costat després el lloc dóna per estendre's de cara al cel de pla. La lluna és d'una blancor gasosa efervescent enlluernadora. A l'aire sobre les parets blanques a l'arena rosada la llum en fusió fa unes flotants vaporores llengüetes d'aire que saltironegen. La pàl.lida buidor blavissa del cel sembla tenir una crispació lumínica. Sobre el blau fort de la mar passa el ramat monòton dels moltonets d'escuma.

119. Torna a escriure les frases, canviant l'ordre de les paraules, i afegint-hi els signes de puntuació pertinents. Fixa't en l'exemple i en totes les possibilitats, però només cal que en facis una:

EXEMPLE: *No et convé de passar per aquest camí si vols arribar a l'hora.*
-Si vols arribar a l'hora, no et convé de passar per aquest camí.
--Passar per aquest camí, no et convé, si vols arribar a l'hora
---Per aquest camí no et convé de passar, si vols arribar d'hora

a) Jo no he estat mai en aquest cine que tu dius.
b) Començarem a dinar quan arribi el pare de la feina.
c) En Joan practica el ioga cada matí només llevar-se.
d) No li digueu res d'aquests problemes fins que no hi veiem una solució o altra.
e) I no sabran què fer si no els donem cap mena de pista.
f) I com és que fan escalada sense tenir cap preparació?
g) No podrem pas fer tota aquesta feina d'aquí al migdia.
h) En Joaquim i la Carlota es troben cada matí, a les set en punt, a la cantonada.

120. Col.loca els punts i coma on sigui necessari dins d'aquestes frases:

- La noia, després de sentir la notícia, va dibuixar un lleu somriure es va omplir immediatament d'alegria, d'una immensa satisfacció per fi havia arribat el moment tan esperat.

- A la feina li deien que havia de perfeccionar-se més que no podia continuar d'aquesta manera que li convenia posar-se al dia.

- Les cingonyes de llarg bec creuen majestuoses les xemeneises del poble els amatllers desfulalts i sense vida, durant l'hivern, s'omplen de flors rosades els camps, coberts feia poc per un mantell blanc, reverdeixen ha arribat la primavera.

- Vam pujar a les pistes d'esquí amb el telecadira, vam esquiar durant tres hores i ens vam divertir molt però el mal temps ens va impedir continuar.

- Cap al vespre, quan estàvem muntant les tendes, el cel es va omplir de negres nuvolades els trons, amb forts esclats , van trencar el silenci crepuscular els llampecs van il.luminar les ombres de la nit.

- Un és l'Enric, el fuster, el més hàbil de tots l'altre, el Manel, és cordial i simpàtic.

121. Col.loca els punts suspensius on creguis que van bé, d'aquestes frases:

- Si ell volgués, però
- Es va acostar silenciosament, va obrir la porta de les golfes i uns ratolins van sortir corrents.
- Llavors va passar que en fi, és millor no recordar-ho.
- Doncs Compreneu-ho Jo estaria disposat si
- En el nostre viatge a Itàlia vam visitar Pisa, Florència, Roma

122. Posa els dos punts on calgui:

a) L'alcalde del meu poble m'ho va ensenyar treu-te tu perquè m'hi posi jo.
b) Per a ser feliç només calen dues coses tancar els ulls i obrir la mà
c) Aquella dona ens va dir "Deixeu-me en pau d'una vegada!"
d) Interès, hores d'estudi, ganes de superar-se heus aquí el que falta a aquesta classe.
e) En els següents exercicis caldrà posar accents, comes, punts i admiracions
f) Davant d'aquesta situació, només ens queda una alternativa declarar-nos en vaga indefinida.

123. Posar els signes d'exclamació en aquestes frases era massa fàcil. Preferim que diguis quin matís aporta el signe a cada oració, en relació a la frase del davant. Per exemple: No vull que ho facis. No vull que ho facis! (passa d'una ordre tranquil.la a una ordre taxativa)

- Què has fet? - Què has fet!
- Quin avorriment... quin avorriment !!!
- Hola, Maria. Hola, Maria !
- Quant ens hem "divertit". Quant ens hem divertit!!!
- Au, vinga. Au, vinga!!
- Oh, Guillem... Oh, Guillem!!!
- Per què l'has abandonat? Per què l'has abandonat ?!
- Quines coses té aquest noi? Quines coses té aquest noi!

124. Prova d'explicar la diferència entre aquestes frases:

Com, que no ve?
Com, que no ve!
Com que no ve...

En Jordi és un brètol. No és un bon xicot.
En jordi és un brètol? No; és un bon xicot.

Teniu. Les que no trobàvem.
Teniu les que no trobàvem?
Teniu les que no trobàvem!

Això no: ho baixeu d'aquí
Això no ho baixeu d'aquí
Això no ho baixeu d'aquí?
Això no! Ho baixeu d'aquí!

No! Són les claus del teu cotxe!
No són les claus del teu cotxe?
No són les claus del teu cotxe...
No! Són les claus del teu cotxe.

125. Posa-hi només quatre parelles de parèntesis:

Un professor universitari de Colorado hi ha professors per a tot ha fet un estudi aprofundit hi ha estudis aprofundits sobre tot examinant 400 persones que s'han relacionat amb fantasmes hi ha persones amb experiències de tota mena.
Aquestes persones han explicat al professor que els fantasmes són allò que se'n diu gent deliciosa, que es queden a sopar amb els amos de la casa, que el seu tracte és extraordinàriament agradable i i que sovint donen excel.lents consells a la família sembla impossible.

126. Posa cometes si convé fer-ho, als mots o frases que calgui d'aquestes oracions:

- Tots els matins fa footing abans d'esmorzar
- A la Gemma se li feia pesat repetir contínuament a menys b amb aquell mal de cap.
- El polític va assegurar: Ara vivim millor que mai.
- Entrem a aquesta grangeta per berenar.
- Això no és per a mi, va pensar l'Elisa.
- Ja m'he comprat el Pigmalió , de George Bernard Shaw
- Escola, maco, no t'enrotllis tant.
- El subjecte de l'oració és Pere
- Sempre és tan simpàtic?
- Anem a comentar un capítol titulat L'art de menjar

127. Posa els guions on calgui:

- Els campaments va assegurar-nos un monitor es farien a Andorra
- L'inspector no ho oblidéssiu pas! us reclamarà aquesta suma
- Aquell home que quedi clar ens ha fet molts favors.
- El Taj Mahal ho dic bé? és el monument més conegut de l'Índia.
- Al final, aquella gent qui ho havia de dir! va acabar pidolant per València
- Això que dius va aclarir en Miquel jo ja m'ho imaginava.
- Avui ens hem reunit aquí em sentiu bé? per retre homenatge al general Bumbum
- Tant és treballar com fer feina diu sempre la Roser.
- La Carme va comprar cinc camises una per a cadascun dels seus fills i també uns pantalons de tergal.
- La violència cal no perdre-ho de vista només engendra violència.
- Els crítics deia Disraeli són uns homes que han fracassat en literatura i en art.

128. Posa comes i punts, però també les majúscules corresponents, a aquest text:

Segons fonts ben informades el president de la república de sildàvia ha declarat la guerra a sudlàndia el seu país veí un comunicat de l'assemblea general de l'organització de les nacions unides (onu) ha alertat els països del món sobre els greus efectes que es poden derivar del conflicte en conseqüència la secretària general de l'onu helena pou ha enviat urgentment un missatger al lloc dels fets per a restablir-hi la pau es tracta de robert campbell diplomàtic amb una àmpliament reconeguda capacitat de negociació una de les primeres qüestions que haurà d'esbrinar és sens dubte quines són les causes profundes d'aquesta tensió creixent la qual d'altra banda ja s'observava en els darrers mesos a la zona fronterera entre els esmentats països cal tenir en compte que el govern de sildàvia disposa com és prou sabut d'un important arsenal nuclear per tant un fracàs en la negociació de l'enviat de l'onu podria implicar a més la intervenció de potències estrangeres en les hostilitats.

129. Posa , ;, :, " " en aquestes frases:

- Tots sabíem quin càstig ens tocava mitja hora de genolls davant de la pissarra
- En el nostre país la carn no es menja fresca acabada de matar no té cap gust no val res.
- El plàtan de carretera malalt polsós i escanyolit és un arbre trist i vulgar el plàtan de 30 m d'alt amb unacapçada plena i gegantina és un arbre esplèndid.
- Encara havien de superar dos obstacles abans d'arribar al cim de l'Aneto la gelera que amaga unes profundes i temibles esquerdes i el llegendari Pas de Mahoma.
- Aquest cap de setmana m'he llegit tres llibres L'Espill de Jaume Roig, Lo Crestià de Francesc Eiximenis i Blanquerna de Ramon Llull.
- La situació es va agreujar perquè si a la una del migdia hi havia hagut un terratrèmol a la nit n'hi hagué un altre perquè la foscor va dificultar enormement les operacions de salvament i perquè la pluja i els vents no cessaren fins que clarejà.
- Tothom era a la festa els qui eren de la família que havien participat en els tràfecs de l'organització els veïns que havien passat a tafanejar i picar alguna galeta els familiars pròxims que feien els possibles per a donar un cop de mà i els parents llunyans que es veien fora de joc totalment desplaçats però amb ganes, això sí d'encetar una conversa qualsevol.

130. Puntua aquestes frases on es reprodueix l'estil directe. Utilitza les cometes i/o els guions per a marcar-lo.

- Si m'han de continuar apedregant va manifestar el cantant no penso cantar mai més.
- La meva vista és excel.lent va aclarir l'àrbitre i si jo he indicat fora de joc és perquè realment ho és.
- No estem conformes amb els resultats que hem obtingut en les eleccions que es van celebrar la setmana passada va declarar el líder polític.
- Demà vindré a veure't a casa teva em va fer saber el Llibert.
- Dijous Sant us visitaré ens va dir la senyora Margarida un dia de l'any passat
- No és culpa nostra que en aquest hospital hi hagi tants malalts intoxicats a conseqüència del sopar que vam servir ahir van declarar els metges en l'entrevista televisada.

131. Restableix convenientment la puntuació de les frases d'aquesta carta i també les majúscules.

CARTA AL DIRECTOR

senyor director,

algú podria explicar-me per què l'assegurança d'ocupants, en el ram de l'automòbil, no cobreix els danys rebuts en un accident en què l'accidentat té més de setanta anys això ho hem descobert i patit, després de diversos anys de pagar l'assegurança, en un accident que vam sofrir ara fa un parell d'anys.

té cap i peus, això és que les persones d'edat no estan exposades a un accident és que, en cas que en tinguin un, no tenen dret a ser protegides i ateses tant o més que

una persona jove és clar que tenen dret a la protecció de la Seguretat Social -només caldria això-, però pagant una assegurança especial

com és que aquesta "particularitat" -falta de protecció als assegurats a partir d'una edat determinada -no la fan constar les companyies asseguradores amb lletres ben grosses en contractar la pòlissa i s'ha de descobrir en el moment de l'accident

creieu que això és honest

VICENÇ BLANQUER (Barcelona)

132. Analitza els usos que es fan de tots els signes de puntuació continguts en les frases de més avall:

- El text diu: "Una dona d'edat ja avançada..."
- Sonà una alarma. Se sentiren uns xiscles d'histèria. Al final...fou una falsa alarma.
- Damunt la taula hi havia de tot: papers, bolígrafs, llapis de colors, retoladors, un regle, un escaire, un cartabó...
- Si queda massa flonjo, s'hi ha de posar sucre; si queda massa fort, s'hi posa suc de fruita i aigua bullida.
- Cinc membres del comitè són d'Itàlia; quatre són de Luxemburg; tres, de Bèlgica.
- La ceba ha adquirit encara un altre valor simbòlic : tenir una ceba vol dir 'estar posseït d'una dèria , afecció o ideal'.
- La carn era dura, estellosa, crua,freda: no valia res.
- Albert Einstein digué: "Menyspreo profundament aquells a qui agrada de marxar en fila al compàs d'una música; només per error han rebut un cervell; una medul.la espinal ja els faria el fet"
- Ja has escoltat "Pa amb tomàtquet" de l'últim K7 de Saltimbanqui titulat *Amor romà: un anagrama.*
- Ja les coneixem prou bé, les seves "ofertes".
- La grip A ha causat una pandèmia mundial amb centenars de milers de morts (?)

133. Puntua aquest text de Mercè Rodoreda, incloses les majúscules

damunt la caixa de núvia a la dreta de la porta una ampolla de conyac i dues copes lluïen a la cuina minúscula i esclatant de blancor una plata de pastissos escampava perfum i dintre de la nevera hi havia sis gelats tres de crema i tres de maduixa

tot estava en ordre

marta es dirigí cap al dormitori que amb una petita cambra de bany completava el seu pis quin vestit es posaria i si es posés una bata la blava amb el cos i les butxaques brodades de flors blanques i la faldilla princesa es trobava tan bonica quan duia aquella bata tan temptadora que pensà si passa alguna cosa en tindrà culpa la bata després tenia la brusa de tul i de puntes que encara no havia estrenat es decidí per un vestit marró camiser amb un cinturó ample d'antílop cobert de claus daurats es rentà la cara i els braços es pentinà curosament però no es maquillà escollí les mitges més transparents i unes sabates d'antílop

perfum un darrer cop d'ull al mirall per damunt l'espatlla i tornà a la cambra de les grans cortines s'assegué

era d'hora les tres tot just com que estava cansada d'haver-se barallat amb la pols tot el matí aprofitaria l'estona per reposar car ell no vindria fins a les quatre era la primera vegada que l'albert venia a casa seva i estava nerviosa s'aixecà i anà fins a l'escriptori a triar un llibre per deixar sobre la tauleta quin potser shakespeare bella guerrera cap compliment de soldat per a la seva dona no pot ésser més patèticament pur com quan l'antoni en morir diu egipte a cleopatra i dóna amb aquest mot la mesura de tota la grandesa d'una reina potser l'albert en veure a l'abast de la mà un llibre massa solemne pensaria és una esnob

134. Fixa't en aquesta anècdota, explicada per Màrius Serra:

UNA COMA POT SALVAR LA VIDA

La tsarina Maria Fiodorovna aconseguí salvar la vida d'un home mitjançant el simple mètode de moure una coma de lloc. El cas es donà quan el tsar Alexandre III, espòs de Maria, va condemnar un súbdit a morir a Sibèria. L'ucàs que va signar el tsar deia, literalment: "Perdó impossible, que el portin a Sibèria". La subtil tsarina es limità a manipular la puntuació de la sentència i aquesta canvià absolutament de signe: "Perdó, impossible que el portin a Sibèria"

Ara fes la mateixa operació en aquestes frases:

Encara que ens plogui sovint , no tenim prou aigua.
Ha vingut amb la Rosa, la seva germana i en Joan.

Segons ens han dit, a l'Ajuntament es parla de fer molts canvis

Quan vindrà, la Núria ja estarà preparada.
Poc després de la seva intervenció a TV; no es parlava d'altra cosa.
Et pensaves que ens aniria molt malament el curs? Doncs no hem aprovat pels pèls.
Josep, recorda que ja és l'hora
Sempre que venia en Hans, ens cantava la cançó de l'enfadós.

135. Fixa't que segons la puntuació, cada estrofa té un significat diferent. Torna a canviar-la per a fer la darrera estrofa, i que l'amant es decanti per la Maria o per la Teresa.

Tres dames de gran valor,
totes tres,m'han demanat
que decideixi aviat
quina fa glatir el meu cor.
Contestar és cosa d'honor.

Dic que vull la Salomé?
No. ¿La Maria, que té
del món la més gran bellesa?
No. ¿Estima el meu cor la Teresa?
Que no! Poques gràcies té.

Dic que vull la Salomé!
No la Maria, que té
del món la més gran bellesa.
No estima el meu cor la Teresa,
que no poques gràcies té.

136. ELSROMANSNOVANPRACTICARMAILADIVISIÓDEPARAULESNIFEIENSERVIRTAMPOCE NGENERALCAPSIGNEDEPUNTUACIOENELSSEUSLLIBRES... Així comença la introducció d'un llibre de Joan Solà i Josep M. Pujol, titulat *Tractat de puntuació* (Ed. Columna) que li serveix a Josep M. Espinàs per a parlar-ne en els seus articles del diari Avui, el 1990. Les seves opinions sobre la puntuació estan, justament, mal puntuades. Corregeix les deu faltes de puntuació que presenten.

[...] parlar de la puntuació em sembla indispensable, (perquè estic absolutament d'acord amb algunes idees fonamentals que els autors anoten) en el prefaci. Per exemple; la vacil.lació de molta gent a l'hora de posar una coma. I ja era hora de refusar... públicament l'opinió -massa generalitzada- que la puntuació és cosa subjectiva.

Quan jo feia cursos de tècniques d'expressió? recordava aquella historieta escolar. Al peu de la redacció que li havien demanat, l'alumne posava una colla de comes! i una nota adreçada al mestre:"Ja veu que sé escriure comes, posi-les on vostè vulgui". Com si la puntuació depengués d'un criteri personal. [...]

La frase pot semblar massa rotunda, però és exacta: Qui no puntua no sap expressar-se per escrit. [...] Perquè els signes de puntuació -són, també- signes d'interpretació d'un text. Uns signes convencionals, d'acord, però això vol dir uns signes "als quals s'ha donat un significat. Si l'ús dels signes" és erroni, és probable que també sigui errònia la interpretació del text: [...]

La puntuació és una tècnica, una tècnica de precisió. ¿És una eina que permet ajustar les idees que s'escriuen?, com hi ha eines per ajustar mecanismes que han de funcionar regularment. Això no significa que qui escriu només pugui puntuar d'una manera. Hi ha diverses solucions per a puntuar correctament un mateix text, però hem de saber que cada canvi de puntuació suposa un matís diferent d'expressió. [...]

137. Poseu punts i seguit en aquest text. marqueu-los de color vermell i recordeu de posar la majúscula després! (només hi ha un sol punt i a part, i 4 punts i seguit)

CONTRABAN
M'hauria agradat entrar a l'església daurada pels segles, petita i recollida, però no vaig pas trobar la manera un home em digué que potser si aquell matí es produïa algun enterrament l'obririen la solució, però, em semblà molt incerta
Vaig seguir carretera amunt i passant per sota el viaducte del ferrocarril vaig arribar a Puig del Mas, un petit poble de pagès posat sobre un pujolet de forma cònica al marge de la riera Puig del Mas és el típic poble de pagès del nostre país: silenciós, tancat, somnolent, reservat — amb aquella reserva misteriosa que la vida del contraban projecta sobre els pobles de frontera és com una perplexitat, la sensació de saber-vos vigilat, de sentir-vos vigilat, i no saber des d'on ni qui us vigila.
Josep Pla, *Contraban i altres narracions*, Grup 62, 2003

138. Poseu comes i punts i coma en aquest text (només hi ha 1 sol punt i coma, en canvi, de comes n'hi ha moltes!)

UN DE BEGUR
A l'estiu solia passar un músic ambulant un home vell petit i plàcid amb un bigoti llarg i caigut els ulls tristos i d'una pell blanca i esblaimada que semblava que l'havien bullit o almenys que l'interessat havia de tenir un cobriment de cor d'un moment a l'altre. Anava pel món portant per tot equipatge un violí enfundat en una coixinera de drap de casa. Malgrat ésser un vagabund —i un vagabund de l'escola més antiga i aquilotada— anava relativament ben vestit i això sembla que li era en certa manera imposat per l'ofici que feia voltava per les masies pels llogarrets i els vilatges i el llogaven per tocar l'instrument en dies de festa assenyalada o per amenitzar els casaments i bateigs que es feien a les cases.
Josep Pla, *Contraban i altres narracions*, Grup 62, 2003

139. Poseu signes d'interrogació, exclamació i suspensius en aquestes frases:

Per què et mous, t'has d'estar quiet.
Creieu que ens en sortirem; nosaltres no ho sabem.
El president de la Diputació va dir: «Enguany la política econòmica [ ], amb un increment del dos per cent del PIB, ha aconseguit el seu objectiu».
De debò que no tens ganes de venir amb tots els nostres amics, que vam tenir a la infància i que segur que tots ells encara recordes, tenint el viatge pagat
Demà aniré a comprar fa massa que no hi vaig
Per quin motiu em sento millor -es va preguntar el noi-.
Ara que hi penso, què vols fer
T'ho creus, Joan
S'ha de controlar la despesa del material d'oficina, el mobiliari
Encara no t'ho han dit
Qui va dir que sí
Qui va dir: ja ho veig, ja ho veig Ara ja ho veig

140. Poseu els dos punts, els parèntesis , les cometes o els guionets en aquestes frases i mots compostos (al final dels exemples s'indica què hi falta)

La comissió té com a objectius prioritaris
organitzar activitats formatives
administrar el fons econòmic que té assignat
gestionar l'admissió de nous membres ***(guions i dos punts)***
Els éssers vius que hi són tractats recordem que el món vegetal n'és exclòs: l'estudi és exclusivament sobre els animals s'indiquen a l'índex analític ***(parèntesis)***
La notícia digué en Raül ha estat molt ben rebuda.
I és clar, home respongué la Neus. Tothom esperava aquest canvi. ***(guions)***
Vaig pensar Aquest home és boig! ***(guió, cometes i dos punts)***
El pitroig va picar contra el paraxocs abans que poguéssim dirho al conductor. ***(guions)***
Caminava xinoxano quan vam conèixerla i li vam dir Anemnosen ***(guions, cometes, dos punts)***
Edicions 62 ha publicat tres llibres nous d'El Balancí entre 200 i 2011 ***(cometes i parèntesis)***
Un ministre de Sud-àfrica ha estat deposat per incapacitat ***(cometes)***
Alguns d'aquests compositors clàssics F. Joseph Haydn també va excel·lir com a simfonista i Luigi Boccherini cal recordar que en el seu temps fou un violoncel·lista de molt bona anomenada, sobretot escriuen quartets i quintets per a corda ***(guionets, i a dins d'ells, parèntesis)***
Heu llegit l'article Defensa estudia la reforma del servei militar? ***(cometes)***

les abreviacions

141. Resumeix els mots que es puguin abreujar

Venc sobreàtic a l'avinguda Meridiana, número 456. Qui hi estigui interessat que truqui de dilluns a divendres, de 9 a 13 hores, al telèfon 93 444 44 44.
El despatx de l'advocat és al carrer de la Pau, número 14, setè quarta.
L'hectàrea i el quilòmetre són mesures de superfície, el metre cúbic és una unitat de volum i la tona ho és de massa.
L'automòbil que va causar l'accident anava a 150 quilòmetres per hora.
Vés a comprar un quilo de tomaques i 250 grams de farina.
La Marta estudia a la Universitat Rovira i Virgili. Abans estudiava a la Universitat Oberta de Catalunya.
Com que vaig perdre el document nacional d'identitat no vaig poder anar a la biblioteca a consultar el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya ni el Boletín Oficial del Estado.

142. Digues quins mots anteriors són abreviatures, quins són sigles i quins són símbols .

143. Corregiu aquest text, que té 10 faltes d'ortografia, entre lletres, accents i signes de puntuació.

Ibn al-Khaixab és l'home mes escoltat del barris d'Alep. Descendent d'una família de rics negociants de la fusta, fa un paper primordial a l'administració de la ciutat. En tant que cadí xiïta, gaudia d'una gran autoritat religiosa i moral i asumeix el càrrec de regular els litigis que concerneixen les persones i els bens de la seva comunitat la més important d'Alep. A més a més, ell és rais, és a dir cap de la ciutat, i això en fa el prebost dels mercaders, el representant dels interessos de la població envers el rei i el comandant de la milícia urbana.
Però l'activitat d'Ibn al-Khaixab depassa el marc ja molt gran, de les seves funcions oficials. Envoltat d'una «clientela» nombrosa, anima, des de l'arribada dels franj, un corrent d'opinió patriòtic i pietós que reclama una actitut més decidida davant dels invasors. No té por de dir al rei Redwan què pensa de la seva política conciliadora, àdhuc servil. Quan Tancred va imposar al monarca seljúcida d'afegir una creu al minaret de la gran mesquita, el cadí va organitzar un motí i va aconseguir que el crucifix fos traslladat a la catedral de Santa Elena. A partir d'aquí, Redwan evita d'entrar en conflicte amb l'irascible cadí. Tancat a la Ciutadella, entre el seu harem, la seva guardia, la seva mesquita, la seva font d'aigua i el seu hipodrom vert, el rei turc s'estima més no ferir les susceptibilitats dels seus súbdits. Mentre la seva pròpia autoritat no sigui posada en dubte, ell tolera l'opinió pública.

Amin MAALOUF (2000): ***Les croades vistes pels àrabs***. Barcelona, Edicions 1984, pàg. 116.

144. Fem aquest dictat

Quan vaig arribar aqui, això era una terra deserta, erma fins a l'horitzó net, sense un maleït arbre, ni un remaleït rierol, ni herba, pedra, roc o matoll (mal que fos bord), que sobreeixís de l'arena vermella . T'ajeies i palpaves la superfície del sòl, i era humida: això,doncs, deies, és un mar, però un mar insòlit, perquè no feia pas més de cinquanta centímetres de fondària i era extens: extensíssim i desert, com si al cel tampoc no hi hagués núvols, ni un alè d'aire. El sol es movia, però, més ràpidament que a altres llocs (jo recordava haver estat a altres llocs, però no sabia com ni quan: era com una boira sense perfils), on el sol era roig i groc i tebi, com a punt d'extingir-se. Vaig arribar aqui xipollejant, des de l'horitzó dels horitzons, no sé ben bé d'on, i demanant-me quin seria el meu destí, la meva meta, el meu món final.

QUIM MONZÓ. Fragment del conte "Monòleg per a diàleg" (dins de ***Benzina***)

145. Continueu la història del dictat anterior, sabent que es tracta d'un text de ciència-ficció. L'heu de fer entre tots, i copiar-la cadascú a la seva llibreta. En triarem una qualsevol del grup.

IDEES PER A PROFES!!!

EL DICTAJOC

Passos:

1. Repartiu-vos les dificultats ortogràfiques, per parelles:

-contraccions i apostrofacions i guionets
-Vocal neutra (a/e)
-O àtona (o/u)
-accentuació de les vocals i dièresi
-oclusives (p/b, t/d, c/g)
-B/V
-fricatives (s,ss,ç,c,sc,z)
-fricatives i africades (j/g, tj/tg)
-fricatives i africades (x,ix,tx,ig)
-laterals (l,ll, l.l)
-nasals (m,n,ny,mm,nn)
-H
-Vibrants (r,rr)

2. Busqueu a Internet un dictat sobre la vostra dificultat ortogràfica (un cadascun de la parella, diferent). Poden ser paraules soltes, frases soltes o petits textos amb unitat de sentit.

3. Copieu el dictat al vostre pen.

4. Sortiu a la pissarra, per l'ordre que marqui el/la professor/a, perquè tota la classe pugui fer el dictat. Ho farem en diferents dies, o sigui que guardeu els dictats.

5. Després, anem fent-ne de nous i podeu resoldre els dictats per grups, competint entre vosaltres, a veure qui fa menys faltes. I us donem la puntuació corresponent de la següent manera:

GRUP GUANYADOR	10 punts
2n GRUP	9 punts
3r GRUP	7 punts
4t GRUP	5 punts
5è GRUP	3 punts
6è GRUP	1 punt

IDEES PER A PROFES!!!

LA PARAULA MÀGICA ÉS GUAI!!!
Sistema de correcció de redaccions, basat en la paraula GUAI: qui aconsegueix les quatre lletres, TRIOMFA! I qui aconsegueix els números, FRACASSA!

Presentació: **G : bona presentació, gran estètica... Text per emmarcar !**
1 No sé com t´has atrevit a presentar-m´ho així...
Ortografia: **U: Pompeu Fabra, ets superfort!**
2 Algunes faltes d´ortografia t´espatllen l´harmonia del conjunt.
3 Escrivint així, ben a desgrat meu, t´hauré de suspendre la redacció.
Estil: **A : vas per premi Nobel de Literatura, joia!**
4. És un text normalet, facilet, no t'has trencat gaire les banyes...
Tema **I : gran tema, creatiu, interessant, original, too much!**
5 Ep, està escrit amb desgana, oi?

****

LES 10 GRANS TONTERIES QUE US DONARAN UN "O" (I AMB UNA SOLA N´HI HA PROU!)
1. No posar punts i a part o seguits, ni comes, i no escriure els signes de pregunta.
2. Posar Y en comptes de I, entre frases.
3. Escriure Tenir que, en el lloc d´ Haver de.
4. No posar ni un sol accent en tot el text.
5. No deixar els quatre marges al voltant de tot l´escrit.
6. Escriure el verb Haver amb B i sense H
7. No posar majúscules als noms de persona, ciutat, lloc, etc.
8. No posar títol al text i deixar-se el nom de l´autor/a.
9. Escriure els imperfets catalans acabats en –aba
10. Posar els plurals en –as.

CONTROL D'ERRORS ALS TEXTOS DE PRODUCCIÓ PRÒPIA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Voc. Neutra												
O/ u àtones												
Accentua-ció												
Dièresi												
O clusives												
B/V												
H												
S sorda												
S sonora												
j/g, tj/tg,ig												
X-IX-TX												
R												
M,N,NY												
L.L												
Separ. Síl.												

IDEES PER A PROFES!!!

APRENDRE ORTOGRAFIA SOTA ELS PARÀMETRES DE LA NEUROLINGÜÍSTICA

PRESENTACIÓ

La majoria de nosaltres fem errors ortogràfics quan escrivim, fins i tot els professors. El secret és saber veure LA PARAULA SENCERA en la teva ment.

Refiar-nos de com sona la paraula, és a dir, centrar-nos en els seus sons individuals, condueix a error, perquè hi ha moltes lletres diferents que sonen igual, una mateixa lletra pot tenir diversos sons, hi ha lletres que no sonen...

Segons Daniel Gabarró, especialista en neurolingüística, les 112 paraules que causen més errors en català són aquestes que ara dictem:

1	39	77
2	40	78
3	41	79
4	42	80
5	43	81
6	44	82
7	45	83
8	46	84
9	47	85
10	48	86
11	49	87
12	50	88
13	51	89
14	52	90
15	53	91
16	54	92
17	55	93
18	56	94
19	57	95
20	58	96
21	59	97
22	60	98
23	61	99
24	62	100
25	63	101
26	64	102
27	65	103
28	66	104
29	67	105
30	68	106
31	69	107
32	70	108
33	71	109
34	72	110
35	73	111
36	74	112
37	75	
38	76	

Quantes paraules has escrit correctament?
En quantes t'has equivocat o no sabies?
Aquest és el teu punt de partida: el vocabulari més habitual que utilitzem.

AVALUACIÓ INICIAL

La segona part de l'avaluació inicial és fer una redacció d'unes 400 paraules. Tria el tema que vulguis, però les hauràs de comptar al final.

Després que te'l corregeixi la professora, pots saber quin és el teu percentatge d'error, tot aplicant aquesta fórmula:

$$\frac{\text{(Nombre d'errades x 100)}}{\text{Nombre de paraules escrites}} = \text{\% d'errades ortogràfiques}$$

Quin tant per cent d'errades ortogràfiques tens ara?

PAS 1. ENFORTIR LA TEVA MEMÒRIA VISUAL

Retalleu les cares d'animals que teniu a l'Annex 2. Ara farem exercicis per parelles. Començarem de manera que un de vosaltres posarà dos animals sobre la taula, EN FILERA però aleatòriament, i l'altre els ha de memoritzar. Després els amaga i fa preguntes sobre ells. Per exemple:

Exemple de preguntes:

En quin lloc hi ha l'elefant?
Quin animal hi ha en segon lloc?
Què hi ha davant l'elefant?
Què hi ha darrere l'elefant?

Etc.

Després ho fa l'altre membre de la parella. Després ho torneu a provar amb tres animals, amb quatre... fins que ja es vegi que us equivoqueu molt.
També podeu fer aquest exercici amb els retallables de l'Annex 3. Recordeu que podeu preguntar per les formes, les posicions dins la filera, els colors...

Exemple de preguntes:
Quina figura hi ha entre la primera i la segona?
De quin color és el quadrat?
Quina figura hi ha en tercera posició?

Feu el mateix sistema que abans: primer dues figures, després 3,4,5,6,...

PAS 2. UNIR LA MEMÒRIA VISUAL A LES PARAULES

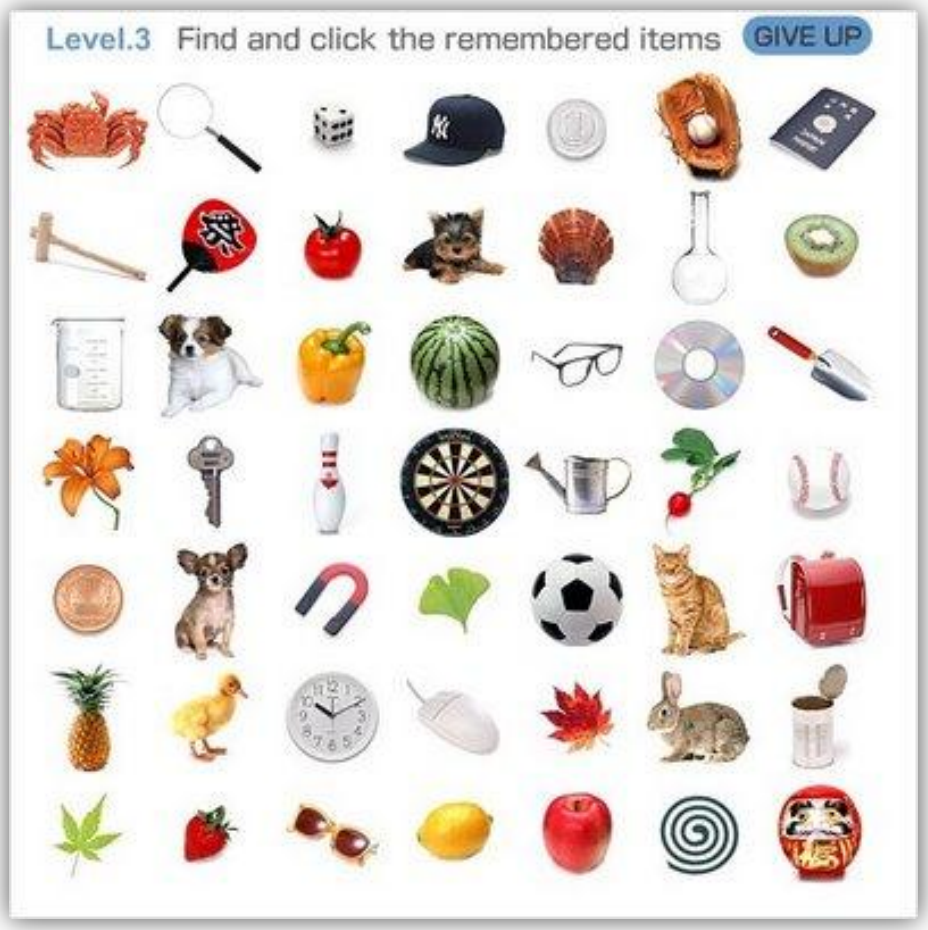
A l'Annex 4 trobareu una sèrie de paraules de colors. Farem el mateix exercici, començant per una paraula de dues lletres. El company/a te les ha d'ensenyar , tu les memoritzes i ell et fa 5 preguntes, però ara les dues primeres qüestions són obligatòries:

-Lletreja la paraula començant pel final, inclosos els accents.

-Lletreja la paraula començant pel principi, inclosos els accents.

-Les altres tres preguntes són lliures, i tornen a ser de posició, color...Per exemple: de quin color és la primera lletra? de quin color és la lletra S? Quin lloc ocupa la lletra vermella? Quin lloc ocupa la S?

Després canvieu de parella, i aneu afegint paraules de tres lletres, quatre, cinc... Quin serà el vostre rècord d'encerts?

PAS 3. DOMINAR EL VOCABULARI HABITUAL

Primer començarem amb un grup de mots dels quals hem de recordar la seva grafia correcta per sempre. Busqueu 4 sobres, o bé 4 pinces o 4 bé clips.

Retalleu les paraules de l'Annex 5:

-Mireu cada paraula detingudament, procurant memoritzar la seva ortografia.
-Lletreja-la començant pel final.
-Lletreja-la començant pel principi.
-Després numera cada sobre amb els números 1,2,3,4. Poseu totes les paraules ja memoritzades al sobre 1.
-Demana a algú que et pregunti les paraules, o te les dicti. Totes les que hagis encertat, les passes al sobre 2, i les que encara hagis fet errades ortogràfiques, les deixes al sobre 1.
-Demana que et tornin a preguntar o dictar els paraules del sobre 1. Quan ja les dominis, les passes al sobre 2. Sempre has de lletrejar pel final i després pel principi, cada cop.
-Tornem a repetir-ho ara amb totes les paraules del sobre 2. Les que ja sàpigues, passen al sobre 3, les que no, es queden al sobre 2.
-I així successivament, fins que totes les paraules estiguin al sobre 4.
-Vés afegint noves paraules al sobre 1,2,3,4.

A mida que aneu fent dictats i redaccions, aneu completant l'ANNEX 6, que serà el vocabulari on us heu equivocar algun cop, i afegiu els paperets als sobres anteriors. Fins que domineu l'ortografia de totes les paraules que vagin sortint al curs.

D'altra banda, també podeu treballar l'ortografia a Internet. Entreu a http://www.edudigital.es/i18n/ca/ i inscriviu-vos. Podreu treballar català però també castellà, anglès, etc.

El sistema de treball consisteix a completar paraules amb grafies preestablertes, tenint en compte la definició de sota. Es poden afegir noves paraules que us vagin sortint als dictats i redaccions com a errònies. Es pot usar en un ordinador, en una tauleta o amb un mòbil. Daniel Gabarró recomana 20 minuts diaris, en dues tandes de 10 minuts.

PAS 4. EXERCICIS DE PRÀCTICA

4.1. TÈCNIQUES D'ESTUDI ÚTILS PER ANAR MEMORITZANT L'ORTOGRAFIA D'UNA PARAULA:

-Imaginar-la dins del teu cap, amb lletres negres o amb lletres de colors.
-Dibuixar-la a l'aire amb el dit
-Imaginar-te escrivint la paraula en un concurs de televisió i que tothom t'aplaudeixi.
-Fer famílies de paraules que continguin aquella lletra que se't resisteix: cavall, cavalleria, cavaller...
-Buscar paraules pel carrer, que ens cridin l'atenció, i fer algun dels exercicis anteriors amb elles.
-Fer-vos dictats curts per parelles, amb dos textos diferents, i que el que dicti vagi indicant a la persona que escriu que s'ha equivocat en una paraula, sense dir-li com corregir-la.
-Fer una còpia preparada: llegir primer el text i subratllar els mots que creus que no escriuràs bé. Fer exercicis amb ells (lletrejar començant pel final, començant pel principi, dibuixar-la a l'aire...), i després copiar el text. Comprovar que ho has fet bé en arribar a cada punt i seguit, per rectificar si cal.
-Llegir qualsevol text o llibre i fixar-te en aquelles paraules noves o més difícils ortogràficament parlant, i incorporar-les al teu vocabulari dels sobres o lletrejar, etc.

4.2. JOCS PER A PRACTICAR L'ORTOGRAFIA EN GRUP

JOCS EN GRUPS DE 4

Aposta I GUANYA! : Cada jugador rep un nombre de fitxes o punts per apostar. Un jugador pregunta una paraula. Els que creguin que la saben escriure poden apostar el nombre de fitxes que vulguin deixant-les al centre del tauler. Els que no s'atreveixen a apostar es poden retirar, després de pagar una fitxa al centre del tauler. En escriure el mot, les fitxes es reparteixen a parts iguals entre els que l'han escrit bé. Les persones que s'equivoquen en escriure no obtenen cap fitxa i en paguen quatre. Si tothom falla, les fitxes apostades es deixen al centre per a la paraula següent.

OCA ortogràfica: Es juga a l'oca de la forma tradicional, però, per poder moure, s'ha de saber escriure correctament el nombre de paraules que s'hagi pactat al principi (una, dues o tres). Si s'han escrit totes bé, es pot moure fitxa; si hi ha una errada, no es pot moure. Quan caus a la mort, a l'hostal, al pou o a qualsevol casella que et perjudiqui, no has de contestar cap paraula.

JOC PER AL GRUP-CLASSE

QUE GUANYI EL MILLOR.

Escolliu un text qualsevol. Pot ser d'un llibre de text, d'una novel·la, d'una revista... l'única condició és que tothom el tingui. Estudieu-lo tot mirant de fixar-vos especialment en els mots que presenten dificultats evidents.
2) Ajunteu-vos per parelles i ajudeu-vos mútuament, tot comprovant que les dues persones domineu el significat i l'escriptura dels mots difícils.
3) Partiu la classe en dos equips (també pot partir-se en tres, si ho voleu). Un dels equips surt a la pissarra per ser preguntat mentre una persona de l'altre equip demana que lletregi una paraula del text (recordeu d'incloure els accents dient si són oberts o tancats). Si la persona preguntada contesta bé, seu perquè s'ha salvat. Si no sap contestar o s'equivoca, segueix dreta.
4) Guanya l'equip que abans de 5 minuts (o el temps que marqui el/la mestre/a) tingui tots els integrants asseguts. Si els membres de tots els equips s'han assegut abans de 5 minuts, guanya l'equip que ho ha fet abans.
5) Podeu inventar variants del joc afegint preguntes de vocabulari, a més de les ortogràfiques.
Una bona variant és exigir a qui fa la pregunta que la contesti en el cas que la persona preguntada no la sàpiga. Si el preguntador no sap la resposta, la persona preguntada té dret a una altra pregunta.

PAS 5. AVALUACIÓ FINAL

Torna a aplicar la fórmula de % de faltes ortogràfiques que vas aprendre a l'avaluació inicial en una nova redacció... A veure què passa!

_____ANNEXOS

ANNEX 1.
EL NOSTRE VOCABULARI HABITUAL

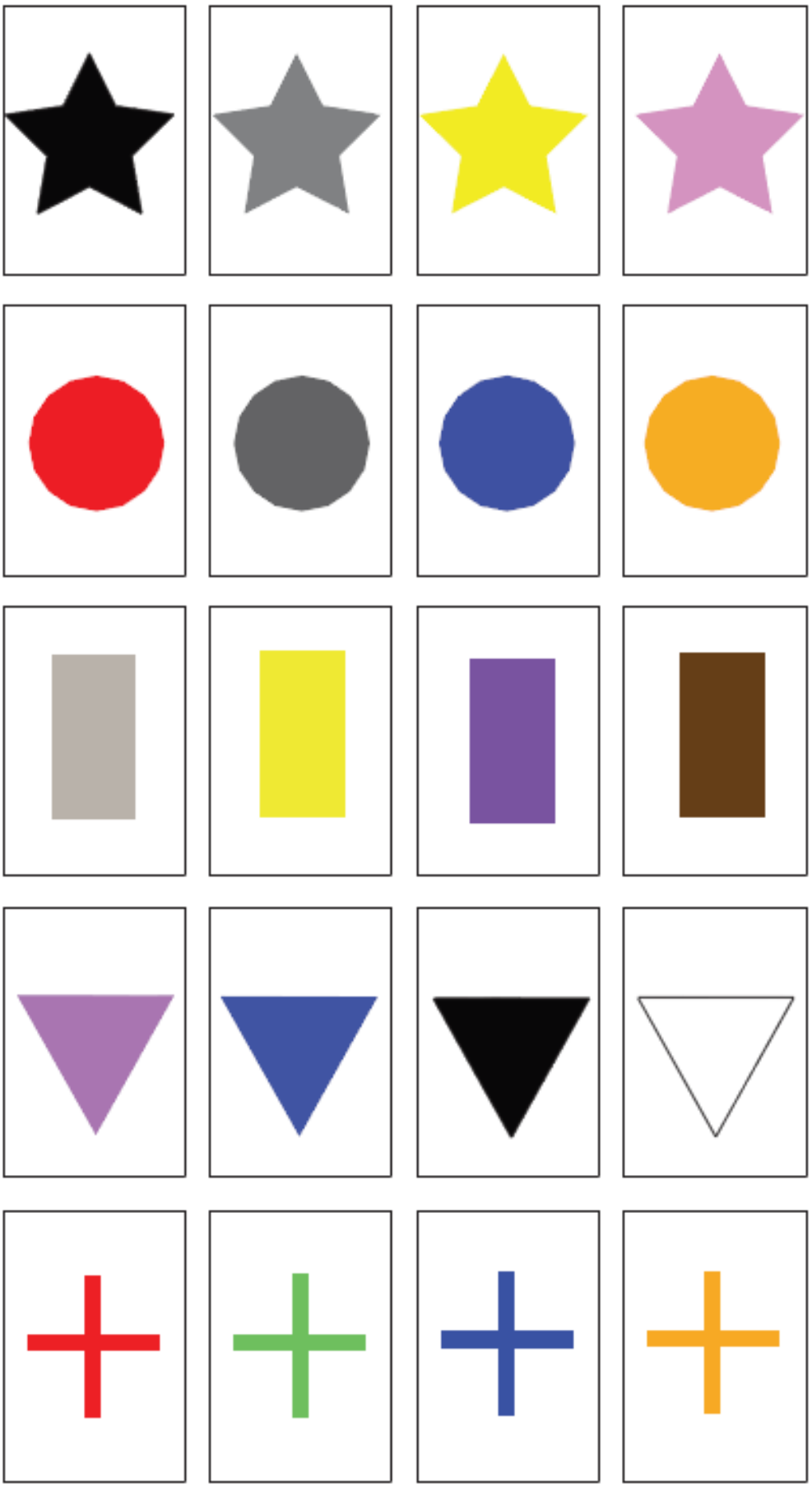
a vegades	àvia / avi	cavall	aprovar
bonic/a	aquí	bitllet	assignatura
avui	avió	blanc	avançar
allí	arribar	botiga	aventura
allà	arbre	bossa	avorrir
ahir	anglès	vídeo	beguda
així	anava	visual	balcó
això	boca	viatge	bitllet
demà	barca	escriure	butxaca
després	ceba	text	conviure
bé/ be	col·legi	vostre	alt
feliç	col·laborar	vòlia	dibuix
guerra	cova	treballar	deures
habitació	covard	treball	estalviar
hi ha	dalt	vell/a / bell/a	excepte
vegada	a baix	prohibir	gimnàstica
home	avisar	prova	habitatge
jo	excursió	selva	il·lusió
meu / meva	govern	vailet	jove
seu / seva	matemàtiques	veí / veïna	llenguatge
nou / nova	llavors	vent	meravellós/a
hivern	obert	dèbil	mou / movia
hora	vaixell	formatge	núvol
hospital	autobús	germà/na	paraigües
intel·ligència	cotxe	equivocar	rellotge
història	sempre	entrepà	temps
verd	també	alcohol	vacances
vull	vosaltres	aigua / aigües	vermell

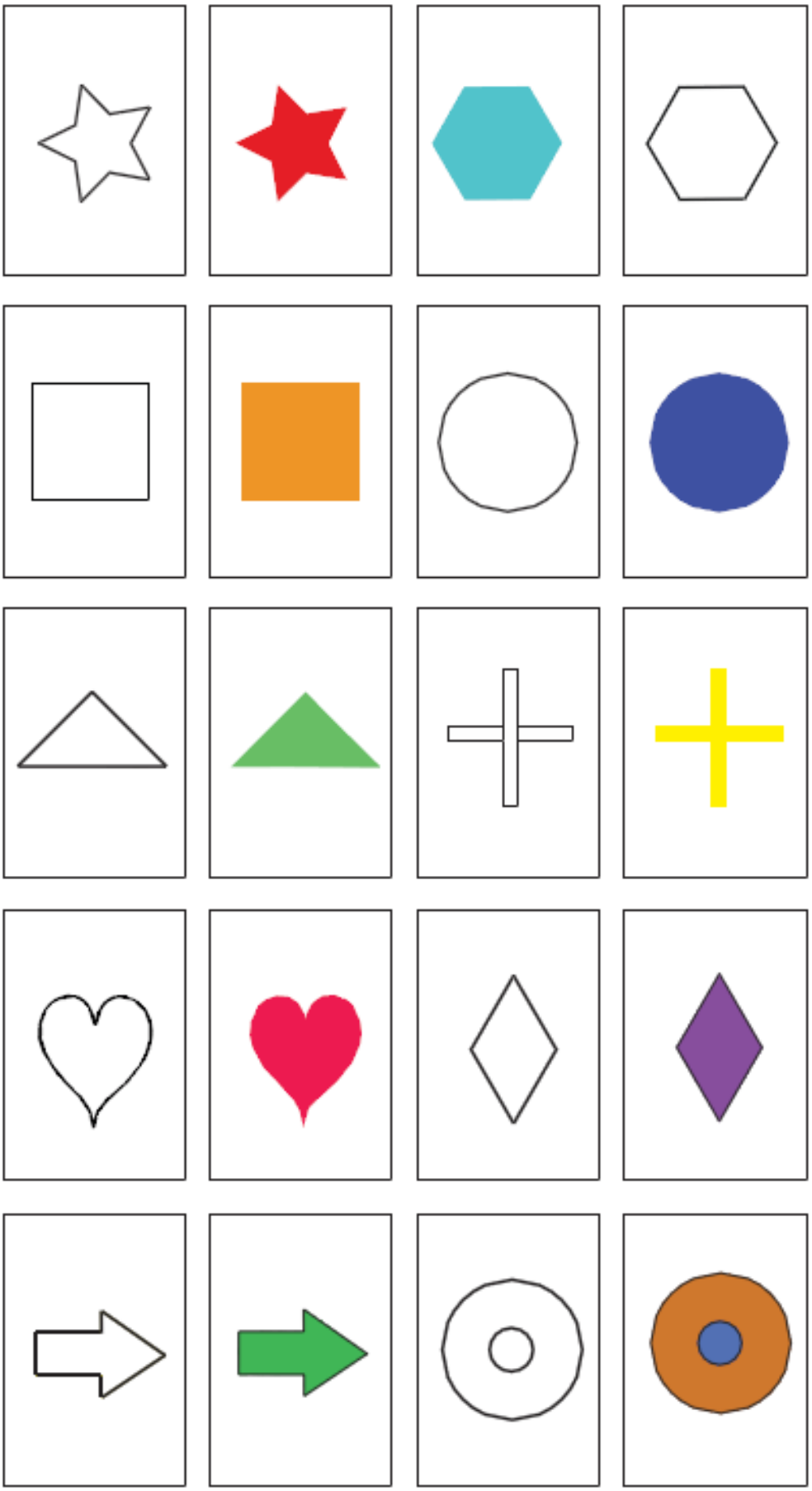
Quadern de mostra © Boira Editorial

ANNEX 2
RETALLABLES PER ENFORTIR LA VOSTRA MEMÒRIA VISUAL:

ANNEX 3
RETALLABLES GEOMÈTRICS PER ENFORTIR LA VOSTRA MEMÒRIA VISUAL (PÀGINES SEGÜENTS)

ANNEX 4- RETALLABLES LINGÜÍSTICS

BO	RE	OU	DO
VI	NO	TO	FI
TU	JA	BÉ	MÀ
ROC	VIL	PAL	ROM
VOL	CAL	POU	POC
SOL	FUM	HAC	VAL
GEL	MIL	PES	PAS
VEIG	HOME	AVIÓ	MARE
AIXÍ	AIXÒ	DALT	ÀVIA
PERÒ	MEVA	SINÓ	AQUÍ
VERD	PALA	POMA	COSA
ESTIU	AVIAT	PLUJA	FELIÇ
DRAC	ROURE	ABANS	OBERT
NÚVOL	PROVA	TAMBÉ	RUÏNA

ANNEX 5
VOCABULARI USUAL

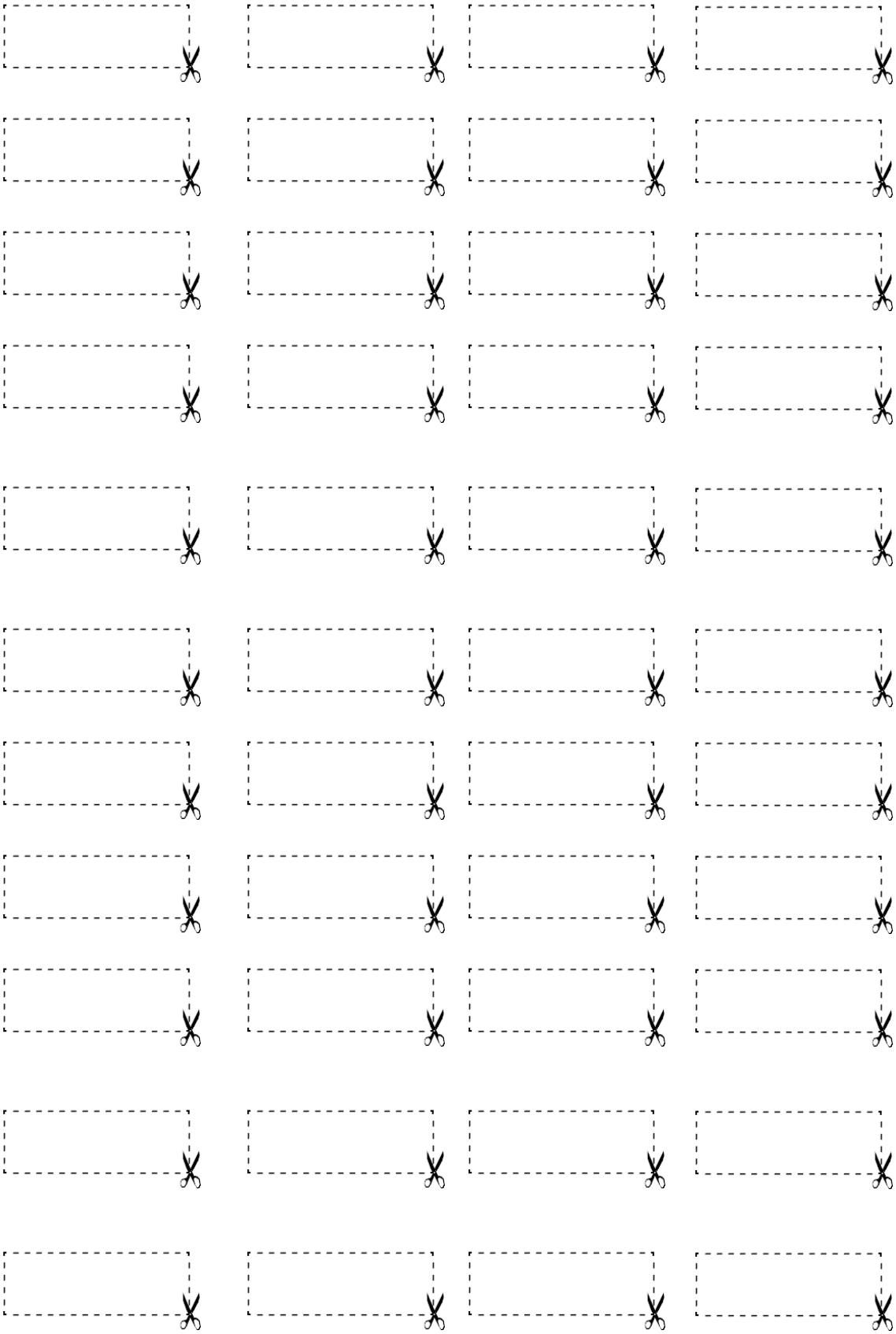
A VEGADES	AIXÒ	HI HA	HIVERN
BONIC/a	DEMÀ	VEGADA	HORA
AVUI	DESPRÉS	HOME	HOSPITAL
INTEL·LIGÈNCIA	ALLÍ	BÉ *	JO
HISTÒRIA	ALLÀ	FELIÇ	MEU/va
SEU/va	GUERRA	VERD	AHIR
HABITACIÓ	AIXÍ	NOU/va	VULL
ÀVIA/AVI	BOCA	OBERT	DALT
AQUÍ	BARCA	A BAIX	BÈSTIA
AVIÓ	CEBA	AVISAR	VAIXELL
ARRIBAR	COL·LEGI	EXCURSIÓ	COTXE
ARBRE	COL·LABORAR	GOVERN	SEMPRE

MATEMÀTIQUES	**ANGLÈS**	**COVA**	**TAMBÉ**
ANAVA	**COVARD**	**LLAVORS**	**VOSALTRES**
CAVALL	**VIATGE**	**VELL/a**	**DÈBIL**
BITLLET	**ESCRIURE**	**PROHIBIR**	**VIATGE**
GERMÀ /na	**BLANC**	**TEXT**	**PROVA**
BOTIGA	**VOSTRE/a**	**SELVA**	**EQUIVOCAR**
BOSSA	**VOLIA**	**ENTREPÀ**	**BÚSTIA**
ALCOHOL	**VÍDEO**	**TREBALLAR**	**VEÍ/ïna**
AIGUA/gües	**TREBALL**	**VENT**	**VISUAL**
APROVAR	**EXCEPTE**	**MOU/via**	**FÍSICA**
ASSIGNATURA	**NÚVOL**	**BUTXACA**	**AVANÇAR**
CONVIURE	**HABITATGE**	**PARAIGÜES**	**AVENTURA**
AVORRIR	**IL·LUSIÓ**	**RELLOTGE**	**ALT/a**

DIBUIX	JOVE	TEMPS	BEGUDA
DEURES	LLENGUATGE	BALCÓ	VACANCES
ESTALVIAR	MERAVELLÓS	VERMELL	NEGRE/a
ALTRE/a	DIFERENT	QUADRAT	RODÓ
UNIVERSITAT	GROC/ga	AUTOBÚS	INSTITUT
CARNISSERIA	TRIANGULAR	CARBASSA	ESTANC
MARRÓ/na	CERCLE	NÚMERO	VIDA
MORT/a	ARRIBAR	PASTISSERIA	FORN
CATALUNYA	ESPANYA	FRANÇA	ITÀLIA
REGNE UNIT	ALEMANYA	RÚSSIA	XINA
ESTATS UNITS	BRASIL	MARROC	AUSTRÀLIA
PORC	CONILL	BALENA	ÀGUILA
LLIBRETA	BOLÍGRAF	LLAPIS	GOMA

ANNEX 6

VOCABULARI PERSONAL

LLENGUA CATALANA I LITERATURA
FULL D'AVALUACIÓ DE LA MEMÒRIA VISUAL I ORTOGRÀFICA
ALUMNE/A.....CURS.....

	Les 111 paraules	**Els animals**	**figures de color**	**figures de color i blanques**	**Monosíl.labs**	**Mots de colors**	**Mots corrents**	**Mots nous**	**Mots nous**	**Mots nous**
1										
2										
3										
4										
5										

…
LLENGUA CATALANA I LITERATURA
FULL D'AVALUACIÓ DE LA MEMÒRIA VISUAL I ORTOGRÀFICA
ALUMNE/A.....CURS.....

	Les 111 paraules	**Els animals**	**figures de color**	**figures de color i blanques**	**Monosíl.labs**	**Mots de colors**	**Mots corrents**	**Mots nous**	**Mots nous**	**Mots nous**
1										
2										
3										
4										
5										

IDEES PER A PROFES!!!

LA GIMCANA DE LLENGUA CATALANA d'ESO

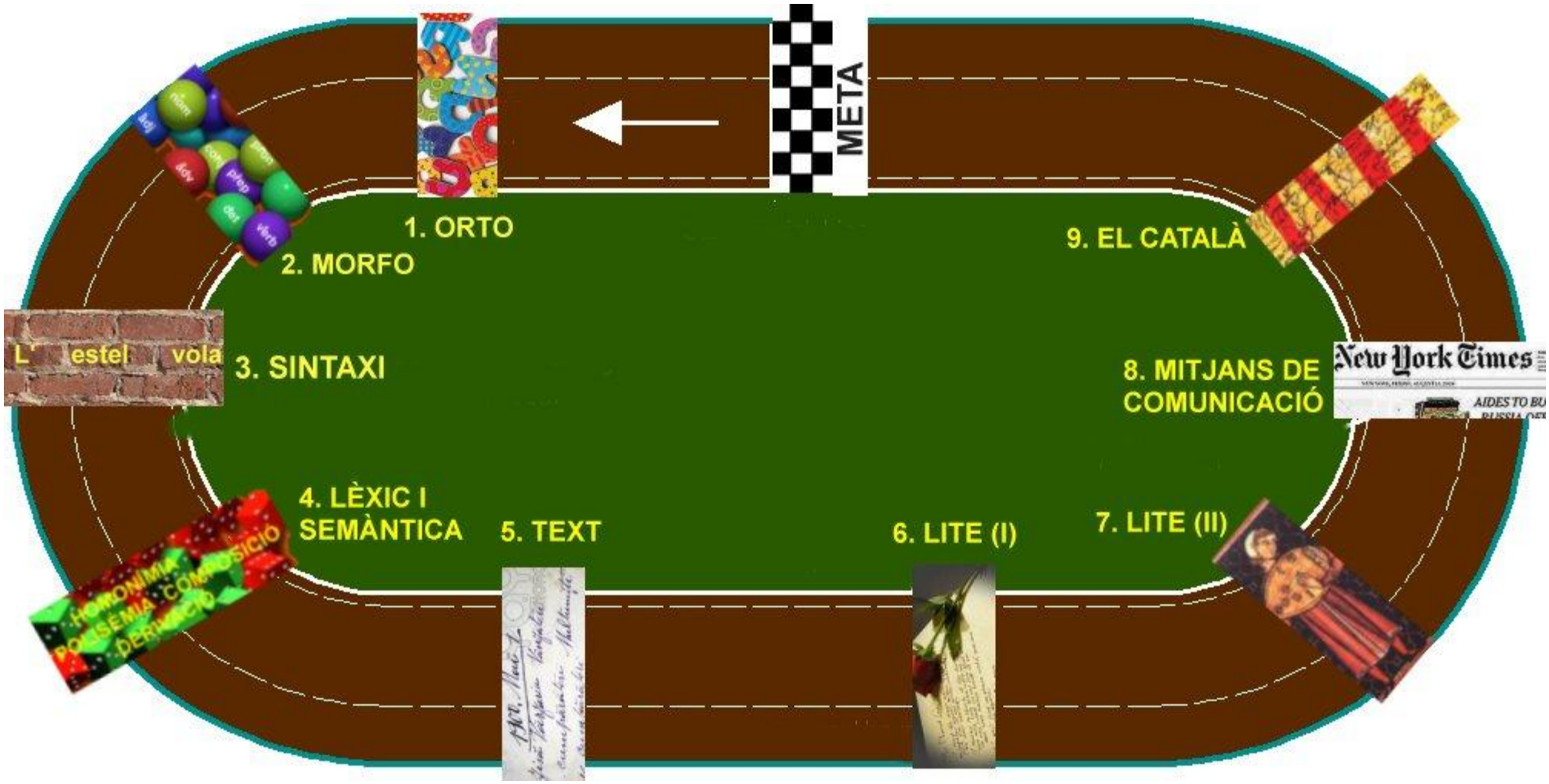
Durant la primera avaluació, fins a meitat de novembre, aproximadament, farem un repàs de tot el que vam treballar abans, mitjançant una competició per equips. Aquests equips respectaran la composició feta des de tutoria, i també els canvis que hi pugui haver d'un mes a un altre. Per tant, la puntuació definitiva de cadascú serà la de l'equip que funcioni A MEITAT DE NOVEMBRE.
Totes les proves són exercicis de llengua i literatura, que es plantejaran cada hora de català. Cada grup mirarà de resoldre'ls conjuntament, i al final de cada hora o de cada dia, el/la professor/a de català recollirà UN SOL EXEMPLAR DE LA FEINA FETA PER GRUP, triat aleatòriament, que serà el que es CORREGIRÀ i el que rebrà la PUNTUACIÓ d'aquell dia.
Les puntuacions s'aniran sumant de setmana en setmana i el total assignarà l'ordre en la carrera per la CURSA D'OBSTACLES :segons els grups de classe, 1r lloc, 2n, 3r, 4t, 5è, i 6è. Es contemplaran també els empats assignant el mateix lloc.
La nota final d'aula de català, per a aquest concurs , s'assignarà a finals de novembre, en funció de les puntuacions aconseguides i consistirà en aquests totals (i si hi ha grups empatats rebran la mateixa puntuació):

1r LLOC	2n LLOC	3r LLOC	4t LLOC	5è LLOC	6è LLOC
10 punts	8 punts	6 punts	5 punts	3 punts	2 punts

La Cursa d'obstacles es composa de les següents proves:
1a setmana setembre: ORTOGRAFIA
2a setmana setembre. MORFOLOGIA
3a setmana setembre: SINTAXI
1a setmana octubre: LÈXIC I SEMÀNTICA
2a setmana octubre: EL TEXT
3a setmana octubre. LITERATURA (I)
4a setmana octubre: LITERATURA (II)
1a setmana novembre. MITJANS DE COMUNICACIÓ
2a setmana novembre: LA LLENGUA CATALANA

Us presentem el plànol de la cursa:

META
1. ORTO
2. MORFO
9. EL CATALÀ
L' estel vola
3. SINTAXI
8. MITJANS DE COMUNICACIÓ
New York Times
4. LÈXIC I SEMÀNTICA
HOMONÍMIA
POLISEMIA
COMPOSICIÓ
DERIVACIÓ
5. TEXT
6. LITE (I)
7. LITE (II)

RECORDEM LES 15 REGLES D'ORTOGRAFIA MÉS FONAMENTALS I BÀSIQUES

1. Posem sempre majúscula a l'inici de text i després de punt. Oi?
2. Vocal neutra: a final de mot masculí amb -e , i de mot femení amb -a: mestre/mestra
3. Vocal neutra: a final de verb amb -a, i si és la penúltima lletra, amb -e: canta/canten
4. Vocal neutra i o àtona : els plurals amb -es o amb -os : mestres, mossos
5. Accentuació: la à sempre amb accent obert, les í/ú sempre amb accent tancat i les e/o depenent de com es pronunciïn (obertes o tancades) : àvia, nínxol, núvol, espès, entén, espòs, camió
6. Accentuació: les esdrúixoles s'accentuen sempre; les agudes, només si acaben en vocal, vocal + s, -en/-in; i les planes SI NO ACABEN en les terminacions de les agudes: església, anà, anés, cantés, exàmens, fàcil, sortírem
7. Posem dièresi als grups qüe, qüi, güe, güi, és a dir, QUAN LA U SONA: pingüí, llengües, freqüent, obliqüitat.
8. Els articles i les preposicions d'apostrofen davant d'un verb començat en vocal o h (excepte LA davant de i/u/hi/hu àtones) : l'Albert, d'allò, la Humanitat
9. Els imperfets d'indicatiu dels verbs de la 1a conjugació sempre van amb -v- somiava
10. Escrivim m davant -p/b/f/m- i n davant -v-: ampli, ambientar,amfiteatre, immillorable, canvi
11. Els dígrafs -ss- i -rr- SEMPRE VAN ENTRE VOCALS : arrossos
12. S'escriu c, g, tg, davant e-i; i s'escriu ç,j, tj, davant a-o-u.: ceba, geni,metge, caça, jaguar, platja.
13. El digraf -ig només pot anar a final de paraula: maig, lleig, roig
14. El verb HAVER sempre va amb H, igual que els crits: ah!,eh!,oh!: havia, hagué
15. Posem guionet en els números segons la regla D-U-C: vint-i-un mil sis-cents

LA NOSTRA CAIXA D'EINES ÉS AQUESTA:

MÉS ADRECES D'EXERCICIS INTERACTIUS

VOCALISME
http://enxaneta.info/activitats/a-e/7
http://enxaneta.info/activitats/o-u/8 (i els 17 que hi ha al final de la pàgina)

ACCENTUACIÓ-DIACRÍTIC I DIÈRESI
http://enxaneta.info/activitats/accentuacio/3 (a baix en teniu 16)
http://enxaneta.info/activitats/accent-diacritic/4/0 (a baix en teniu 7)
http://enxaneta.info/activitats/dieresi/6/1 (i també 12 a sota)

B/V
http://usuaris.tinet.org/aragones/ortocat/12_bv.htm
http://usuaris.tinet.org/aragones/ortocat/09_pb.htm
http://www.lapobladelduc.org/curs/bv.htm
http://www.edu365.cat/primaria/muds/catala/b_nompropi/index.htm

OCLUSIVES
http://usuaris.tinet.org/aragones/ortocat/09_pb.htm
http://usuaris.tinet.org/aragones/ortocat/10_td.htm
http://usuaris.tinet.org/aragones/ortocat/11_cg.htm

FRICATIVES-AFRICADES
http://enxaneta.info/activitats/s-ss/13 (i els 13 que hi ha a sota)
http://cultura.gencat.cat/llengua/itineraris-aprenentatge/suficiencia/scl/scl5/scl53/scl53.htm
http://usuaris.tinet.org/aragones/ortocat/13_zs.htm (I pàgines posteriors);
http://www.edu365.cat/primaria/muds/catala/ortografia/cs10.htm
http://www.edu365.cat/primaria/muds/catala/ortografia/cm10.htm

SIGNES DE PUNTUACIÓ
http://cultura.gencat.cat/llengua/itineraris-aprenentatge/suficiencia/scl/scl2/scl23/scl23.htm
http://cultura.gencat.cat/llengua/itineraris-aprenentatge/suficiencia/scl/scl2/scl23/scl23.htm
http://cultura.gencat.cat/llengua/itineraris-aprenentatge/suficiencia/scl/scl2/scl23/scl23.htm
http://wuster.uab.es/signes/pagines/tema%20parentesis.htm
http://cultura.gencat.cat/llengua/itineraris-aprenentatge/suficiencia/scl/scl2/scl23/scl23.htm
http://wuster.uab.es/signes/pagines/claudators.html

APÒSTROF-CONTRACCIÓ-GUIONET
http://enxaneta.info/activitats/guionet/60 (guionet, amb 6 exercicis més a sota)
http://enxaneta.info/activitats/definit/19 (apòstrof i 12 exercicis més a sa)
http://enxaneta.info/activitats/preposicions/37 (preposicions i 3 exercicis més a sota)

SIGLES I ACRÒNIMS-SÍMBOLS-ABREVIATURES
http://www.gencat.cat/justicia/llengjur/exercicis/m10/exercici10_2.html i
http://www.gencat.cat/justicia/llengjur/exercicis/m10/exercici10_4.html i
http://usuaris.tinet.org/aragones/lexicat/abreviatures8.htm

DICTATS
http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/aprendre_catala/recursos_aprendre_dgpl/dictats_noucanal/dictats_de_nivell_superior/